

VERSENYKÉPESSÉGI TÜKÖR

2020

„Látni, amit mindenki lát, és gondolni, amit még senki sem gondolt.”

Szent-Györgyi Albert

VERSENYKÉPESSÉGI TÜKÖR

2020

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: Hergár Eszter

1054 Budapest, Szabadság tér 9.

www.mnb.hu

ISBN 978-615-5318-41-2

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) törvényi feladata, hogy elsődleges mandátuma, az árstabilitás elérése és fenntartása mellett, a rendelkezésre álló eszközeivel támogassa a kormány gazdaságpolitikáját, így a sikeres felzárkózáshoz nélkülözhetetlen versenyképesség erősítését. A Versenyképességi tükör célja az MNB által eddig megfogalmazott versenyképességi irányok és javaslatok teljesülésének nyomon követése, ami hozzájárul a szükséges versenyképességi fordulat megvalósulásához. A Versenyképességi tükör rendszeresen értékeli hazánk versenyképességi előrehaladását a Versenyképességi programban megfogalmazott 330 javaslat alapján. A jegybanki javaslatok teljesülésének méréséhez a monitoring rendszer leíró és elemző módszert egyaránt alkalmaz.

A Versenyképességi tükör Baksay Gergely, Közgazdasági elemzésekért és versenyképességért felelős ügyvezető igazgató általános irányítása alatt készült. A Versenyképességi tükör elkészítésében a Költségvetési és versenyképességi elemzések, a Közgazdasági előrejelzés és elemzés, a Pénzügyi rendszer elemzése, a Digitalizációs, a Biztosítás-, pénztár- és közvetítők felügyeleti, a Hitelösztönzők, a Pénzügyi infrastruktúrák, a Monetáris politika és pénzügyi elemzés, a Strukturált finanszírozás stratégiai igazgatóság, valamint a Budapesti Értéktőzsde munkatársai vettek részt.

A Versenyképességi tükör készítése során a 2020. november 19-ig rendelkezésünkre álló információkat vettük figyelembe.

Tartalom

Vezetői összefoglaló.....	7
Versenyképességi tükör – A Versenyképességi program megvalósulásának mérése	10
1. Új pénzügyi modell.....	17
2. Háztartási megtakarítások aktivizálása.....	26
3. Kkv stratégia.....	28
4. Külgazdaság és gazdaságszerkezet	34
5. Munkaerőpiac	37
6. Területi felzárkózás	41
7. Családbarát program	45
8. Egészséges társadalom	50
9. Tudásalapú társadalom.....	57
10. Kutatás-fejlesztés és innováció	66
11. Állami hatékonyság.....	68
12. Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás.....	72
Összefoglaló táblázat a 330 versenyképességi javaslat megvalósulásáról.....	83

Vezetői összefoglaló

Magyarország sikeres gazdasági felzárkózásához versenyképességi fordulatra van szükség, amelyet a Magyar Nemzeti Bank versenyképességi elemzéseivel, javaslataival és azok megvalósulásának rendszeres mérésével is aktívan támogat. A Magyar Nemzeti Bank 2013 óta a törvényi felhatalmazásával összhangban, a korábbiánál szélesebb látókörrel végzi a munkáját, beemelve Magyarország versenyképességének mélyebb elemzését, értékelését és fejlesztését is elemzési keretrendszerébe. A felzárkózási folyamat tétje, hogy Magyarország ki tud-e törni a közepes fejlettség csapdájából, amire az elmúlt száz évben alig egy tucatnyi ország volt képes. Hazánk gazdasága a 2010 utáni sikeres reformoknak köszönhetően 2013-tól egyensúlyi felzárkózási pályára állt, így 2013 és 2019 között átlagosan 3,8 százalékkal nőtt a magyar gazdaság, ami 2 százalékponttal meghaladja az Európai Unió átlagát. A legalább 2 százalékpontos növekedési többlet hosszú távú fenntartásához, illetve növeléséhez azonban teljes versenyképességi fordulatra van szükség. E fordulat megvalósulásához nélkülözhetetlen beavatkozási területeket és – konkrét javaslatokkal alátámasztott – irányokat az MNB a Versenyképességi program 330 pontban című kiadványában tette közzé 2019-ben. **Hazánk versenyképességének további erősítése a koronavírus-járvány gazdasági hatásainak kezelése idején is kiemelt fontosságú, mivel az a gazdaság helyreállítását és az elmúlt évek sikeres felzárkózásának folytatását egyaránt támogatja.**

A Versenyképességi tükör célja az MNB által eddig megfogalmazott versenyképességi irányok és javaslatok teljesülésének strukturált nyomon követése, ami a végrehajtás támogatásával járul hozzá a szükséges versenyképességi fordulat megvalósulásához. Jelen kiadvány a 2019. október 18-a és a 2020. november 19-e között megvalósult változásokat mutatja be.

Az MNB Versenyképességi programjának 2019 februári közzététele óta minden területen vannak pozitív változások és kezdeményezések, a program összesített teljesülése a tavalyi 22 százalékról 34 százalékra emelkedett. A versenyképességi fordulat teljeskörű megvalósulásához azonban még további lépések és reformok szükségesek. A 2020. november 19-ig történt intézkedések és bejelentések alapján az MNB Versenyképességi programjának – prioritással súlyozott – megvalósulása 34 százalékon áll, és a 330 javaslat 67 százalékában történt már előrelépés. A Versenyképességi program által lefedett területek közül a Program bemutatása óta a pénzügyi rendszer fejlesztését és az állami hatékonyság erősítését célzó javaslatok esetében történt a legnagyobb előrelépés. Az új pénzügyi modell megvalósulásához jelentősen hozzájárultak az MNB célzott programjai, illetve az azonnali fizetés rendszerének 2020. március 2-i indulása. Mindemellett a magánszektor hatékonyabb pénzügyi forráshoz jutása érdekében szükség van a hazai pénzügyi közvetítőrendszer költséghatékonyságának javítására, valamint a tőkepiac diverzifikációjának folytatására. Az állami hatékonyság erősítése terén érdemi előrelépést jelent az online számlázás teljessé válásával 2021-től bevezetésre kerülő áfabevallás kiajánlás, az e-személyi várható fejlesztése, valamint az önkormányzati szintű elektronikus ügyintézés már megvalósult. Az állam hatékonyabb működését a 2019 tavaszán bejelentett *Gazdaságvédelmi Akcióterv* egyes elemei is támogatják. Ugyanakkor számottevő tér van még az adóadminisztráció és az elektronikus közigazgatás további erősítésére. A magyar kis- és középvállalati szektor fejlődését, illetve a külkereskedelmi kapcsolatok erősítését több kormányzati intézkedés is támogatta, számos intézkedési irányt tartalmaz a 2019 novemberében bemutatott *Kkv stratégia* és a 2020 nyarán partnerségi konzultációra bocsátott *Nemzeti Digitalizációs Stratégia*. Ugyanakkor a termelékenység- és mérethatékonyság növelés, valamint a kutatás-fejlesztés területén még számos lépésre van szükség. A fejlett digitalizációs megoldások elterjedését segítheti elő a 2020 szeptemberében a kormány által bemutatott *Mesterséges Intelligencia Stratégia* javaslatainak megvalósítása. Az infrastruktúra fejlesztése kapcsán a javaslatok túlnyomó többségének a megvalósítása megkezdődött. A gazdaságunk zöldebbé és karbonsemlegessé tétele terén előremutató intézkedési irányokat tartalmaznak a 2020 elején bemutatott *Nemzeti energia- és klímastratégiák*,

valamint az erre épülő, konkrét lépéseket tartalmazó *Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv*. A területi felzárkózás esetében pedig elindult a „*Felzárkózó települések*” kormányprogram.

Magyarország legfőbb kincse a rendelkezésre álló szakképzett humán erőforrás, amely megmaradásunk és sikeres felzárkózásunk záloga. Ennek hosszú távú biztosításához járul hozzá a kormány *Családvédelmi Akcióterve*, amely számos programmal (babaváró támogatás, a nagycsaládos anyák személyijövedelemadó-mentessége és a bölcsődei férőhelyek bővítése) ösztönzi a szükséges demográfiai fordulatot. A 2020 őszi *Otthonteremtési Program* részeként a családok lakhatási feltételeit javítja, hogy 2021. január 1-től 2022 végéig a lakáscélú építkezések áfája ismét 5 százalékra csökken és az áfa értéke visszaigényelhető lesz azok számára, akik CSOK-kal vásárolnak új építésű ingatlant. Továbbá 2021. január 1-től a legalább egy gyermeket nevelő családok otthonuk felújítási költségeinek a felét átvállalja az állam, legfeljebb hárommillió forintig és a CSOK-ot felvevők számára illetékmentességet biztosítanak új vagy használt lakás vásárlása esetén. A demográfiai fordulat érdekében azonban további intézkedések kívánatosak elsősorban a mindennapi élet támogatása, a családbarát egészségügy és a foglalkoztatáshoz kötött családtámogatási rendszer további erősítése területén. A minőségi humántőke területén a szakképzés és a felnőttképzés megújítását célzó átalakítások már rövidebb távon is kifejthetnek kedvező hatásokat. Hosszabb távon elengedhetetlen a közoktatás erősebb fókuszra az alapkészségek mellett a munkaerőpiaci érvényesüléshez szükséges nyelvi és digitális készségekre is. E terén a megújított *Nemzeti alaptanterv* és a 2020-as évtizedre vonatkozó *Köznevelési Stratégia* elfogadása számos változást tartalmaz, amelyek mértéke azonban még növelhető lenne. A 2019 végén elfogadott, több *egészségügyi intézkedést tartalmazó kormányhatározat*, valamint a 2020 őszen elfogadott *egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló – az orvosi béremelést is magába foglaló - törvény* előrelépést hozhat az állami szakellátás minősége és fenntartható finanszírozása terén. Ugyanakkor a minőségi munkaerő tartós rendelkezésre állásának javulásához az egészségügyi prevenciók rendszer és az alapellátás további erősítése, valamint finanszírozási oldalról a Jóléti Alapok létrehozása járulna érdemben hozzá.

A koronavírus járvány kezelésére hozott intézkedések közül azokat mutatjuk be, amelyek hazánk közép- és hosszú távú versenyképességének erősítéséhez hozzájárulnak. Ebben a bekezdésben és a területileg kapcsolódó fejezeti összefoglalókban is szerepelnek ezek az intézkedések. Az egyes javaslatoknál azonban csak azokat az intézkedéseket ismertetjük és értékeljük, amelyek az adott javaslat megvalósulásához közvetlenül hozzájárulnak. Azokat a válságkezelő intézkedéseket, amelyek átmeneti jellegükből fakadóan érdemben nem befolyásolják hosszú távú felzárkózási pozíciókat, ebben a kiadványban nem mutatjuk be és nem értékeljük. A **vállalati versenyképességet** javítja a vállalkozások hitelszerződéseit 90 százalékos mértékig biztosító állami garancia lehetőségének bevezetése és a kormány adózást könnyítő intézkedései is. 2021-től eltörlésre kerül a vállalkozások esetében az eredménytartalékból képzett fejlesztési tartalék plafonja és a kisvállalati adó belépési értékhatárát 1 milliárd forintról 3 milliárd forintra növelik. 2021 második félévétől az adóhivatal minden cégnek elkészíti az áfabevallás tervezetét és egyszerűsödik a helyi iparűzési adó megfizetése. A járványhelyzet okozta kedvezőtlen munkaerőpiaci folyamatok ellensúlyozására a kormány a járvány első hullámában munkahelyvédelmi és munkahelyteremtő **bértámogatást** nyújtott, melyek a teljes foglalkoztatottság újbóli megteremtéséhez is hozzájárulnak. A járvány második hulláma miatt a válság által leginkább sújtott cégek 18 tevékenységi kör esetében vehetnek ismét igénybe adókönyvitést és bértámogatást. A kutatás-fejlesztésben foglalkoztatottak után – akik magas hozzáadott értékű tevékenységet végeznek – külön bértámogatást nyújtott a kormány a vállalatok számára. Emellett a járvány második hulláma során az otthoni munkavégzés támogatása érdekében a munkavállalók havi költségtámogatásban részesülhetnek a minimálbér 10 százalékáig a veszélyhelyzet idején. 2020 őszen az alacsony iskolai végzettségű és a fiatal álláskereső foglalkoztatását ösztönző vállalatoknak nyújtott bértámogatási program indult. Az **egészségügy versenyképességét** erősíti, hogy 2021 januárjától megkezdődik az orvosi bérek jelentős, több mint kétszeresére emelése a Magyar Orvosi Kamara bértáblajavaslatára alapján, ami három lépésben, 2023 elejéig valósul meg. Az egészségügy digitalizációját támogatja a telemedicina szolgáltatás kibővítése. A **családok rendelkezésre álló jövedelmi szintjének**

fenntartása a kilábalás és a hosszabb távú felzárkózás alapját képezheti, ezért a kormány a járvány első hulláma során, a tavaszi veszélyhelyzet végéig meghosszabbította a veszélyhelyzet idején lejáró gyermekgondozási támogatások folyósításának időtartamát és határozott időre (2021. június végéig) hitelfizetési moratóriumot hirdetett. A családok **lakhatási** feltételeit javítja és egyúttal az **építőipari** megrendeléseket is serkenti a 2020 őszén bejelentett Otthonteremtési Program. 2021. január 1-től 2022 végéig a lakáscéllal zajló építkezések áfája ismét 5 százalékra csökken és az áfa értéke visszaigényelhető lesz azok számára, akik CSOK-kal vásárolnak új építésű ingatlant. Továbbá 2021. január 1-től a legalább egy gyermeket nevelő családok otthonuk felújítási költségeinek a felét átvállalja az állam, legfeljebb hárommillió forintig és a CSOK-ot felvevők számára illetékmentességet biztosítanak új vagy használt lakás vásárlása esetén. Szintén az Otthonteremtési Program részét képezi, hogy 2021. január 1-től a családi házak tetőtér-beépítéséhez is igénybe vehető a CSOK akár maximális összege. Továbbá az ingatlanvásárláshoz kapcsolódó közjegyzői díjak fizetését maximálja a kormány a program részeként.

Versenyképességi tükör – A Versenyképességi program megvalósulásának mérése

A **Versenyképességi tükör** az **MNB Versenyképességi programjában megfogalmazott javaslatok megvalósulása alapján értékeli a versenyképességi fordulat előrehaladását**. A Versenyképességi program 2019 februárjában 12 területen 330 javaslatot fogalmazott meg Magyarország versenyképességének javítása és a sikeres és fenntartható felzárkózás érdekében. Első alkalommal 2019 őszén mérte a Versenyképességi tükör a javaslatok teljesülését.

Jelen kiadvány a 2019 őszén megjelent Versenyképességi tükör frissítése az azóta bekövetkezett változások alapján. A frissítés során csak azokról a javaslatokról írtunk, amelyekben az előző kiadvány óta változás következett be. A változások egy része javította az egyes javaslatok teljesülésének mértékét a négy fokozatú skálán, de írtunk olyan módosításokról is, amelyek önmagukban kisebb mértékűek ahhoz, hogy a teljesülésben szintlépést eredményezzenek.

Számos egyedi intézkedés mellett 9 nagyobb program érintette a javaslatok megvalósulását. Az alábbi programok 60 javaslatot érintettek és ezen belül 31 esetben a megvalósulási státuszt is javították:

- A 2019 novemberében megjelent kormányzati Kkv stratégia
- A 2019 decemberében hozott egészségügyi tárgyú kormányrendelet
- A 2020 februárjában megjelent Energia- és klímaterv, illetve a Klíma-és Természetvédelmi Akcióterv
- A 2020 februárjában módosított Nemzeti alaptanterv
- A 2020 júniusában partnerségi konzultációra bocsátott Nemzeti digitalizációs stratégia
- A 2020 augusztusában elfogadott Köznevelési stratégia
- A 2020 szeptemberében bemutatott Mesterséges intelligencia stratégia
- A 2020 októberében elfogadott egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló törvény (orvosi béremelés)
- A 2020 őszi Otthonteremtési Program

A Versenyképességi tükör az előrehaladás mértékének meghatározására egy 4 fokozatú skálát alkalmaz („nem kezdődött meg”; „megkezdődött”; „részben megvalósult”; „teljesen megvalósult”). A 330 pontban szereplő javaslatok két csoportba sorolhatók abból a szempontból, hogy mit tekintünk megvalósulásnak. Egy részük valamilyen konkrét intézkedés elfogadását, egy új szabályozás bevezetését vagy egy régi megváltoztatását igényli. Más részük pedig inkább fejlesztési irányt jelöl ki, amelynek célját egy több, összehangolt lépést igénylő program végrehajtásával lehet elérni. Értelemszerűen előbbi akkor tekinthető megvalósultnak, ha a szabályozás megváltoztatását az illetékes szervezet elfogadta, utóbbi pedig akkor, ha a program megkezdődött. Még egy szempontot figyelembe kell venni a megvalósulás értékelésekor: az elfogadott szabályozás vagy megkezdett program teljes összhangban van-e a 330 pontban megfogalmazott javaslattal? Részben megvalósultnak lehet tekinteni egy javaslatot, ha ahhoz hasonló irányú, de mégis különböző vagy kisebb volumenű intézkedés történik, és akár teljesen megvalósultnak minősíthető egy pont, amennyiben ugyanazt a célt egy másik eszközzel érték el. E szempontokat figyelembe véve a megvalósulás fázisát jelző kategóriák alkalmazásánál a következő kritériumokból indulunk ki:

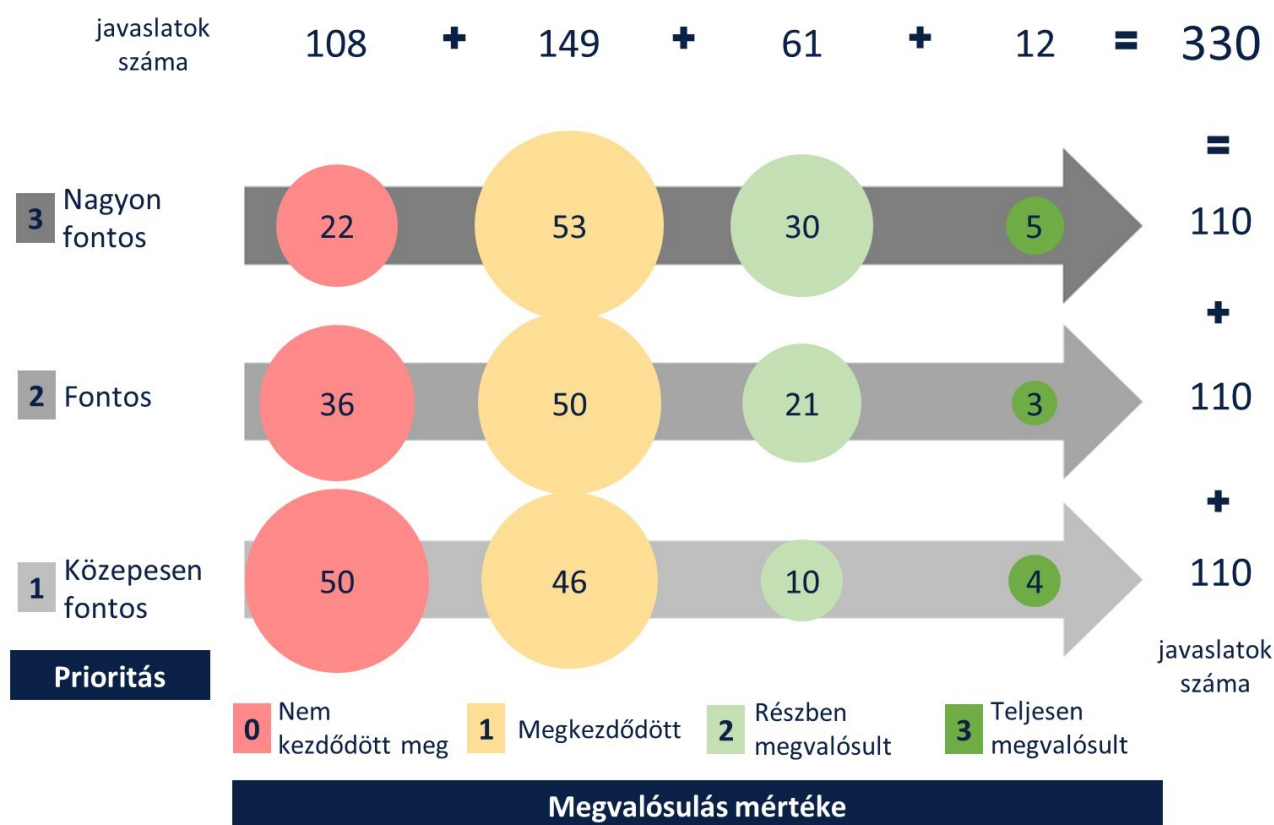
- **„Teljesen megvalósult”** egy javaslat akkor, ha megtörténtek a rá vonatkozó szabályozási változások (akár törvénymódosítások), illetve amennyiben inkább átfogóbb jellegű volt a javaslat, akkor abban az esetben, ha a cél elérését kitűző program megkezdődött és eredményesen folyik. Abban az esetben is teljesen megvalósultnak tekinthető egy javaslat, ha ugyanazt a célt egy másik, de eredményes és hatékony eszközzel érték el.

- A „**részben megvalósult**” kategória az előkészített, indulás előtt álló programokra és elfogadás előtt álló intézkedésekre vonatkozik. Ezen felül vonatkozhat elfogadott intézkedésekre vagy megkezdett programokra abban az esetben, ha azok nem teljesen fedik a 330 pontban foglalt javaslat tartalmát vagy célját, illetve szűkebb körűek annál. Ekkor az eredeti javaslat megvalósításához a program vagy intézkedés megváltoztatása, vagy új intézkedés szükséges.
- Az a javaslat tekinthető „**megkezdődöttnek**”, amelyek esetében konkrét terv vagy stratégia született a 330 pontban megfogalmazott intézkedés megvalósítására. Szintén „megkezdődött” az a javaslat, amelyet részlegesen érintett egy elfogadott intézkedés vagy megkezdett program, de a javaslat lényeges elemei ennek ellenére megvalósulatlanok maradtak.
- A „**nem kezdődött meg**” kategóriába azok a javaslatok kerülnek, amelyekre nézve nem történt elfogadott intézkedés vagy konkrét bejelentés, illetve nem kezdődött meg olyan program, amely érintené.

Minden javaslat értékelésre kerül annak fényében, hogy mekkora mértékben járul hozzá a versenyképesség javulásához. A 330 pont abban a szellemben készült, hogy valamennyi része érdemi segítséget jelentsen Magyarország versenyképességének fejlesztéséhez. Mégsem tekinthető valamennyi javaslat azonos fontosságúnak, vannak közöttük kulcselemek. A legfontosabbak azok, amelyek a legnagyobb mértékben járulnak a versenyképességhez, a legerősebb a multiplikatív hatásuk, valamint amelyek további lépések előfeltételei. A versenyképesség javításához való hozzájárulás mértéke alapján három kategória került kialakításra „közepesen fontos”, „fontos”, vagy „nagyon fontos”. A javaslatokat mind a 12 fő területen egyenlő arányban soroljuk be a csoportokba, azaz mindhárom kategória 110 javaslatot tartalmaz.

A Versenyképességi program 330 javaslata közül 222 esetben történt előrelépés a program 2019. februári bemutatása óta (1. ábra). Ezen belül 149 javaslat esetében kezdődött meg a megvalósítás, 61 javaslat már részben megvalósult, míg 12 javaslat esetében teljesen megvalósult a kitűzött cél. Összességében tehát a javaslatok 67 százalékában már valamilyen szinten folyamatban van a megvalósítás. Kedvező, hogy a „nagyon fontos” prioritást kapott javaslatok esetében történt a legnagyobb előrelépés. Ebben a kategóriában 110 javaslatból összesen 88 esetben kezdődött meg a megvalósítás, amelyből 30 javaslat részben, 5 javaslat pedig immár teljesen meg is valósult.

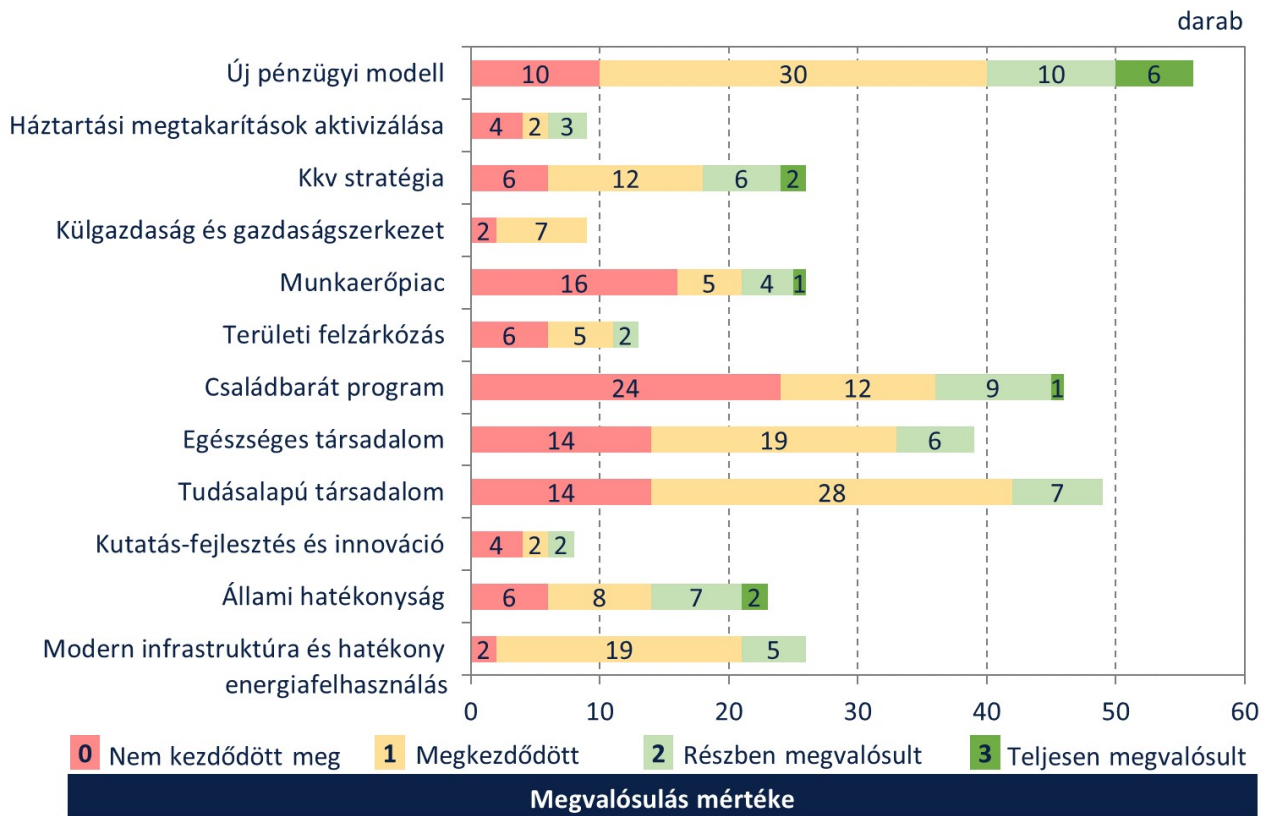
1. ábra: A versenyképességi javaslatok megvalósulása a javaslatok prioritása szerint (2020)

Forrás: MNB.

Az Új pénzügyi modell fejezetben valósult meg a legtöbb javaslat teljes mértékben (6 darab), míg a további 6 teljesen megvalósultnak minősített javaslat 4 fejezetben kapott helyet (2. ábra). Az Új pénzügyi modell fejezetben került a legtöbb javaslat a „részben megvalósult” státuszba (10 darab), amelyet a Családbarát programról szóló fejezet követ 9 javaslattal. A Versenyképességi programban szereplő 12 témakörön belül összesen 72 alfejezet kapott helyet, amelyek egyenként 2-9 darab, tematikusan összetartozó javaslatot foglalnak magukban. Az alfejezetek között 5 esetében egyik javaslat kapcsán sem történt még előrelépés, miközben 18 alfejezet esetében pedig az összes javaslatnál elkezdődött a megvalósítás.

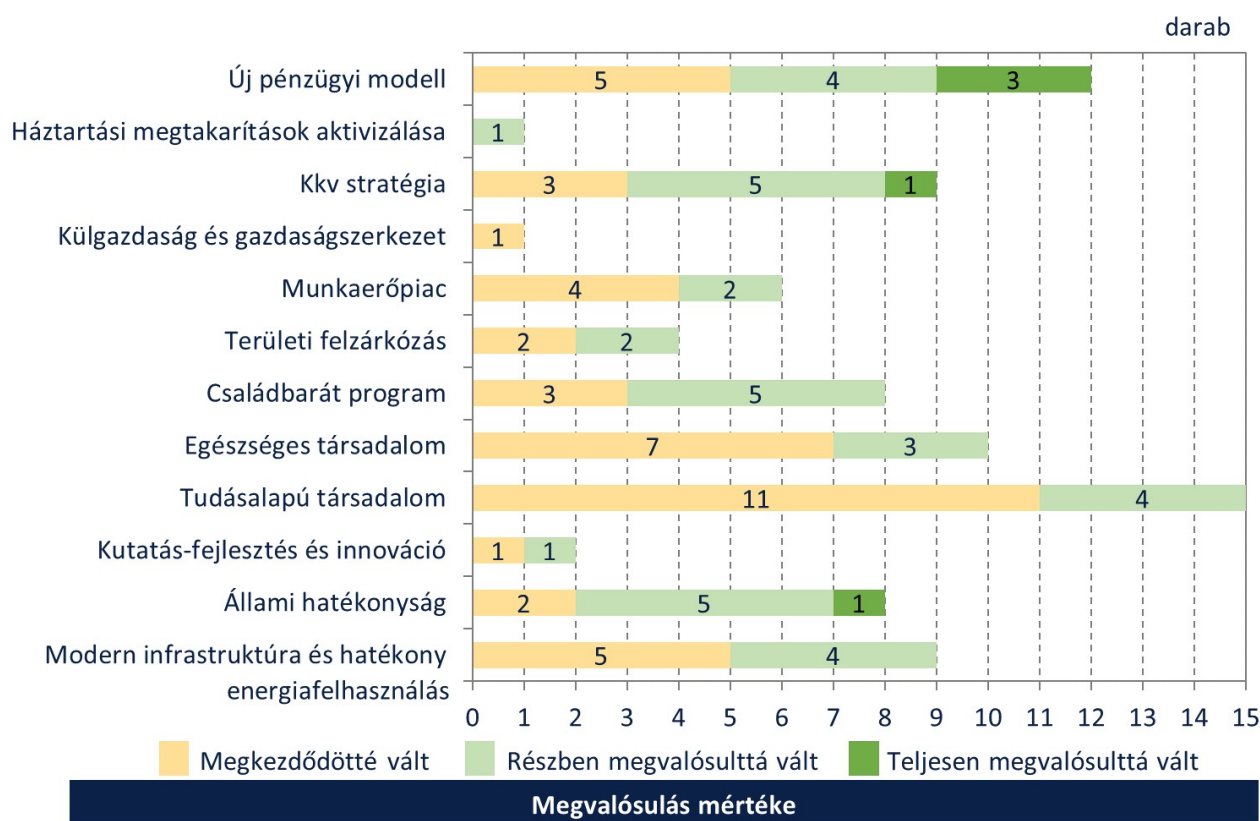
2. ábra: A versenyképességi javaslatok megvalósulása témakörönként (2020)

Forrás: MNB.

A 2019 októberi állapothoz képest minden területen történt előrelépés, és a legnagyobb növekedés a *Tudásalapú társadalom*, az *Új pénzügyi modell*, és az *Egészséges társadalom* fejezetekben történt (3. ábra). A *Tudásalapú társadalom* fejezetben 11 intézkedés esetében kezdődött meg a megvalósítás, 4 intézkedés pedig a részben megvalósult státuszba került. Az *Új pénzügyi modell* fejezetben 3 – azaz a legtöbb – javaslat valósult meg teljesen 2019 októbere óta, 4 részleges megvalósításra került, 5 továbbiak pedig elkezdődött a végrehajtása. Az *Egészség társadalom* fejezet esetében három javaslat részben megvalósult státuszúvá vált, míg hétnek a végrehajtása megkezdődött 2019 októbere óta. A *Kkv stratégia* és a *Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás* fejezetekben 9-9 javaslatnak kezdődött meg vagy folytatódott megvalósítása az elmúlt egy évben.

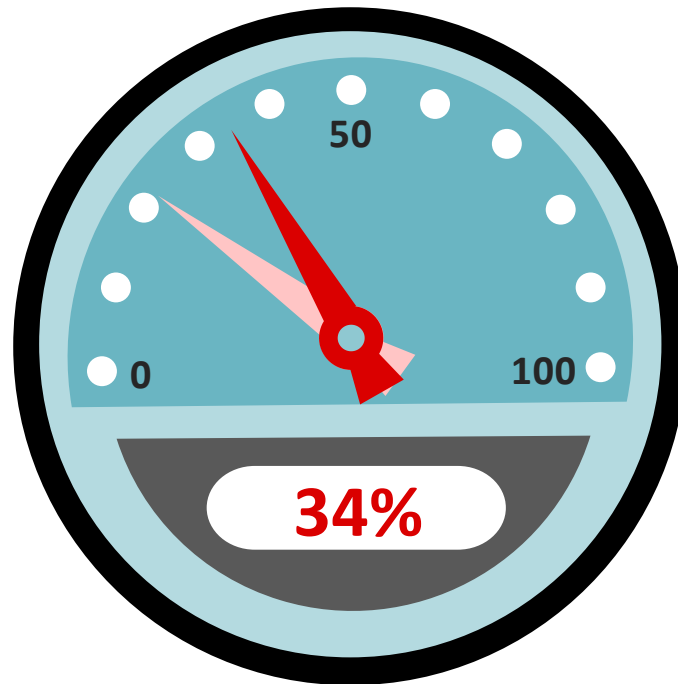
3. ábra: A versenyképességi javaslatok státuszváltozása 2019 októbere és 2020 novembere között témakörönként

Forrás: MNB.

A jelen kiadványban alkalmazott módszertan alkalmas arra, hogy területenként és összesítve is bemutassa egy-egy számba sűrítve a javaslatok megvalósulásának mértékét. A javaslatok megvalósulási státuszuk alapján egy 0 és 3 közötti pontszámot kapnak, ahol a 0 a „nem kezdődött meg”, míg a 3 a „teljes megvalósult” állapotot jelöli. Az így kapott pontszám ezt követően súlyozásra kerül az adott javaslat prioritásával (ami egy 1 és 3 közötti szám, ahol 3 jelöli a „nagyon fontos” besorolású javaslatokat). Az így kapott teljesülési pontszámok témakörönként, majd az összes javaslat tekintetében összesítésre kerülnek. A teljesülés mértéke százalékos formában azt mutatja meg, hogy a javaslatok teljeskörű megvalósulásához képest az adott időpontban mekkora a megvalósulás prioritással súlyozott mértéke.

4. ábra: A versenyképességi javaslatok megvalósulásának – prioritással súlyozott – összesített mértéke (2020)

Forrás: MNB.

Megjegyzés: a Versenyképességi program prioritással súlyozott megvalósulása 2019 őszén 22 százalékon (rózsaszín mutató), 2020 őszén pedig 34 százalékon (piros mutató) állt.

A 2020. november 19-ig megtörtént intézkedések és bejelentések alapján a *Versenyképességi program* prioritással súlyozott megvalósulása 34 százalékon áll, ami 12 százalékponttal magasabb a 2019 őszén mért 22 százalékhoz képest (4. ábra). A legmagasabb teljesülési mértékkel az *Új pénzügyi modell* (44 százalék) és az *Állami hatékonyság* (44 százalék) fejezetekben szereplő javaslatok állnak, amelyet a *Kkv stratégia* (40 százalék) és a *Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás* (39 százalék) fejezetek követnek (5. ábra). A legalacsonyabb előrehaladás eddig a *Kutatás-fejlesztés és innováció* (24 százalék), a *Külgazdaság és gazdaság szerkezet* (24 százalék), illetve a *Munkaerőpiac* (24 százalék) területein történt 2019. február és 2020 novembere között. Mind a 12 területen történt előrelépés az elmúlt egy évben. 2019 októbere óta a legnagyobb növekedés az összesített megvalósításban a *Kkv stratégia* (17 százalékpont), az *Állami hatékonyság* és a *Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás* (15-15 százalékpont), valamint a *Területi felzárkózás* (13 százalékpont) fejezetben történt. A vizsgált időszakban a *Háztartások megtakarításának aktivizálása*, a *Külgazdaság és gazdaság szerkezet*, az *Új pénzügyi modell* és a *Munkaerőpiac* fejezetekben volt a legkisebb mértékű az előrelépés.

5. ábra: A versenyképességi javaslatok megvalósulásának összesített mértéke témakörönként 2019 októberében és 2020 novemberében

Forrás: MNB.

A javaslatok megvalósulási fázisát négy különböző színnel és a megvalósulási fázis megváltozását az új státuszhoz megfelelő színű nyilakkal jelöljük ebben a kiadványban. Az egyes fejezeteknél abban az esetben szerepel egy, a 330 pontos Versenyképességi programban megfogalmazott javaslat értékelése, ha újdonság történt megvalósításában 2019 őszéhez képest. Amennyiben ez az újdonság a javaslat megvalósulási fázisában is előrelépést eredményez, a javaslat háttérének színváltozása mellett egy, az új státuszhoz megfelelő színű nyíl is jelöli az előrelépést a javaslatok végrehajtását mutató szöveges leírásoknál. A piros szín a „nem kezdődött meg”, a sárga szín a „megkezdődött”, a világoszöld szín a „részben megvalósult”, a sötétzöld szín a „teljesen megvalósult” státuszú javaslatot jelöli. „Nem kezdődött meg” státuszú javaslatot nem mutatunk be a fejezetekben, mivel ezek megvalósításában nem történt előrelépés. A kiadvány végén szereplő, a javaslatokat aktuális megvalósulási szintjükkel együtt bemutató táblázat azonban ezeket a pontjainkat is tartalmazza. Az egyes javaslatokhoz tartozó prioritás értékek attól függenek, hogy az adott ajánlás közepesen fontos (1), fontos (2) vagy nagyon fontos (3) besorolást kapott. Például az „Elektronikus fizetési módok kötelező elfogadása meghatározott kereskedői kör esetében” javaslat nem kezdődött meg fázisról teljesen megvalósult fázisba került, ezért háttére pirosról sötétzöld színűre változott. A státuszváltozást egy sötétzöld nyíl is jelöli. A javaslatokhoz tartozó prioritás 2-es, vagyis ez a javaslat fontos besorolása. A könnyebb eligazodás érdekében az itt következő táblázat minden fejezet és a kiadvány végi összefoglaló táblázat végén is segíti az eligazodást:

	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Jelmagyarázat	↑ Nem kezdődött meg	↑ Megkezdődött	↑ Részben megvalósult	↑ Teljesen megvalósult
	↑ Megkezdődötté vált	↑ Részben megvalósulttá vált	↑ Teljesen megvalósulttá vált	

19.	Elektronikus fizetési módok kötelező elfogadása meghatározott kereskedői kör esetében	↑ 2
-----	---	-----

1. Új pénzügyi modell

Az Új pénzügyi modell fejezetben szereplő javaslatok prioritásokkal súlyozott megvalósulása 44 százalékra nőtt a 2019. októberi 35 százalékról, a területen megfogalmazott ajánlások 83 százalékában történt eddig előrelépés. Az 56 fejezeti javaslatból a 2019. évi Versenyképességi tükrő óta 12 esetben azonosítottunk előrehaladást, melynek eredményeként már 40 javaslat megkezdett, vagy részben megvalósult státuszban van. A státuszban történő pozitív előremozdulás ráadásul nem koncentráltan, hanem több területet érintve – például az intenzívebb árversenyt vagy a digitalizációt elősegítve – valósult meg. További előrelépést jelez, hogy a 2019. őszi pillanatfelvétel óta a jegybank további 3 javaslata – és így összesen immáron 6 – teljes egészében megvalósult. A legtöbb teendő továbbra is a bankok hatékonyságát és az ügyfelek kényelmes ügyintézését támogató digitalizáció terén azonosítható.

Az elmúlt hónapokban az MNB hatáskörében tovább bővült a Minősített Fogyasztóbarát termékek köre. A lakáshitelek mellett a valós kockázatok ellen védő Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítások 2020 januárja óta érhetőek el a fogyasztók számára. A Minősített Fogyasztóbarát termékör 2021 januárjától Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitelekkel bővül, ami a személyi hitel piaci verseny élénkítése mellett a banki digitalizációs folyamatok fejlesztését is támogatja. A hazai pénzügyi szektor valaha volt legnagyobb – nemzetközi összevetésben is egyedülálló – digitalizációs fejlesztésének eredményeképpen 2020. március 2-án elindult Magyarországon az azonnali fizetési rendszer. A szektor digitalizációjának további erősítésére és mélyítésére az MNB bemutatta FinTech Stratégiáját, illetve a Magyar Bankszövetség a Digitalizációs javaslatcsomagját, emellett a jegybank a szektor széles körét bevonva létrehozta a Digitalizációs és FinTech Tanácsadó Testületet (DFTT). A hitelezési folyamatok gyorsítására és hatékonyabbá tételére februártól elindult az elektronikus keresetkimutatások hitelintézetek általi lekérdezhetősége, továbbá bővült a távoli azonosítási lehetőségek köre és a hazai pénzügyi rendszer digitalizációs szintjének átfogó értékelésével publikálásra került az első – éves rendszerességgel megjelenő – MNB FinTech és Digitalizációs Jelentés.

Az Európai Bizottság – az idén kialakult pandémiás helyzet negatív gazdasági hatásainak enyhítése érdekében – átmeneti rendelkezésével megteremtette a vállalkozások hitelszerződéseit 90 százalékos mértékig biztosító állami garancia lehetőségét, melyet kiaknázva a hazai garantőr szervezetek bevezették a 90 százalékos intézményi kezességet. Az intézkedés célja, hogy ellensúlyozza a hitelintézetek és a pénzügyi vállalkozások kockázatvállalási hajlandóságának visszaesését. A hitelezés mellett a tőkepiaci forrásszerzés terén is történtek előrelépések. A Nemzeti Tőzsdefejlesztési Alap, a Mentor és ELITE programok segítségével erősödött az állami szerepvállalás a hazai részvénytőzsdén és az eredményes vállalkozások tőzsdére lépési költségeinek mérséklésében. Továbbá megvalósult az uniós és a magyar tőkepiaci szabályozás közötti jogi összhang. A Növekedési Kötvényprogram bővítésével a jegybank tovább erősítette a vállalati forrásszerzés lehetőségeit, ami egyben mérsékli a koronavírus-járvány kedvezőtlen gazdasági hatásait. A globális válság káros gazdasági hatásainak ellensúlyozása érdekében a kormány hiteltörlesztési moratóriumot hirdetett a magánszemélyek és vállalkozások számára egyaránt 2020 márciusában 2020 végéig, amelyet négy sérülékeny társadalmi csoport (közfoglalkoztatottak, álláskereső, nyugdíjasok, gyereket nevelő szülők) és a legalább 25 százalékos árbevétel kieséssel rendelkező vállalatok részére 2021 első félévé végéig meghosszabbítottak.

#	Javaslat	Prioritás
1.1.	A garanciarendszer hatékonyságának javítása	
1.	„Fordított” kezességvállalási eljárás kialakítása	2
	<p>A Garantiqa Hitelgarancia Zrt. (továbbiakban Garantiqa) által indított fordított kezességvállalási eljárás 2018-ban végrehajtott pilot programja sikeres volt. A kezdeményezés folytatásaként a garanciaszervezet 2019-ben újabb 25 ezer vállalkozást keresett meg ajánlatával és 2020-ban is folytatja a fordított kezességvállalási eljárás alkalmazását. A Garantiqa-nak kiemelt célkitűzése egy többféle platformon (webes felület, mobilalkalmazás) elérhető, új informatikai megoldás kialakítása és bevezetése 2020 év végéig, melynek segítségével a regisztrált vállalkozások minősítésüket követően online igényelhetik a garanciaszervezet letölthető szándéknyilatkozatát.</p>	
2.	Kizáró („KO”) kritériumok célzott lazítása	 2
	<p>A Garantiqa üzleti aktivitásának növelése érdekében a prudens, konzervatív kockázatkezelési elvek fenntartása mellett korábban is számos tudatos, a kockázatvállalási hajlandóságot kiterjesztő üzletfejlesztési intézkedést tett. A garanciaszervezet a banki hitelezésben tovább bővítette a befogadható ügyfelek és ügyletek, illetve az elfogadható adóminősítési és fedezettségi szintek körét, valamint a vállalható kezességvállalás összegét. A kezességvállalás feltételeiben előírt kizáró okok így a jogszabályi minimumra csökkentek.</p>	
3.	Hitelintézeti vállalások az addicionálisnak tekinthető portfólió arányának növelése érdekében	2
	<p>A 1783/2018. (XII. 21.) számú kormányhatározatban foglaltaknak megfelelően a garantőr intézmények portfóliója 2019-ben már meghatározó részben addicionális ügyleteket tartalmazott, és ezen ügyletek aránya 2020-ban is fokozatosan tovább emelkedett.</p>	
4.	Rugalmasabb (70–90 százalékos) garanciamérték	2
	<p>Mindkét hazai garanciaszervezet megállapodást kötött az Európai Beruházási Alappal (EIF), és ennek keretében az AVHGA 40 milliárd, míg a Garantiqa 65 milliárd forint összegben vállalhatott kezességet a COSME (Programme for the Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises) program keretében. A program célja életképes vállalkozások támogatása olyan módon, hogy hitelfelvételüket – az eddig megszokott maximális 80 százalékot meghaladóan – akár 90 százalékos mértékig biztosítsa intézményi kezesség. Tekintettel a magas kihasználtsági adatokra 2019 novemberében az EIF a Garantiqa által vállalható kezesség összegét 160 milliárd forintra emelte és a rendelkezésre állási időt 2 évvel meghosszabbította. A kialakult pandémiás helyzet negatív gazdasági hatásainak enyhítése érdekében – az Európai Bizottság átmeneti rendelkezésével összhangban – a hazai garantőr szervezetek bevezették a 90 százalékos intézményi kezességet annak érdekében, hogy ellensúlyozzák a pénzügyi intézmények kockázatvállalási hajlandóságának visszaesését.</p>	
6.	Összehangolt, intézményi garanciát népszerűsítő marketing	 1
	<p>2018-tól a Garantiqa marketing akcióit a partner pénzügyi intézményekkel is összehangolja, melynek keretében rendszeres időközönként „Hitelgarancia” néven marketing kiadvány válik elérhetővé a partner bankfiókokban. A fordított kezességvállalási eljárás idejének megvalósításához bevezetésre kerülő innovatív, informatikai alkalmazás népszerűsítéséhez a Garantiqa összehangolt marketing kampány végrehajtását tervezi még 2020-ban.</p>	

#	Javaslat	Prioritás
1.3.	Hitelkonvergencia támogatása	
1.3.1.	Egészséges hitelezés a fenntartható gazdasági növekedés szolgálatában	
10.	Pénzügyi tudatosság erősítése	2

Az új, 2020. január 31-én megjelent Nemzeti alaptanterv (NAT) több művelődési terület – matematika, állampolgári ismeretek, földrajz, illetve technika és tervezés – keretein belül is reflektál a pénzügyi tudatosság erősítésére. A Pénziránytű Alapítvány akkreditált tartalmai a 2020/2021-es tanévben több mint 430 ezer diákot érhetnek el, ezenfelül a tankönyvek és munkafüzetek elektronikus formában ingyenesen is elérhetők.

1.3.2.	Intenzívebb árverseny mellett olcsóbb bankolás	
11.	A Minősített Fogyasztóbarát termékek további terjesztése	 3

A Minősített Fogyasztóbarát keretrendszer népszerűségét jelzi, hogy az MFL termékek piaci részesedése a potenciálisan minősíthető lakáshitelekben belül 2019 második felére meghaladta a 70 százalékot. A minősítési keretrendszer sikeres térnyerése nyomán az MNB 2019-ben a minősített termékek kiterjesztése mellett döntött. A lakáshitelek mellett a valós kockázatok ellen védő, Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítások 2020 januárja óta érhetőek el a fogyasztók számára. A Minősített Fogyasztóbarát termékek 2021 januárjától a Minősített Fogyasztóbarát Személyi Hitelekkel bővül, amelyek a személyi hitel piaci verseny élénkítése mellett a banki digitalizációs folyamatok fejlesztését is támogatják. A Minősített Fogyasztóbarát Folyószámla (MFF) előzetes koncepciója kidolgozásra került, az MNB megkezdte a bevezetést megelőző piaci egyeztetéseket.

14.	A pozitív hiteltörténeti adatok kötelező átadásának lehetővé tétele	3
------------	--	----------

A pozitív KHR adatok átadhatóságának biztosítása csökkenthetné a bank és az ügyfél közötti információs aszimmetriát. A pozitív KHR adatok bankok általi megismerhetőségének megteremtése érdekében az MNB elkészítette jogszabálmódosítási javaslatát, illetve 2019. október 1-jétől tőkekövetelmény képzését írta elő pozitív hiteltörténeti adatok ismerete nélkül történő hitelezés esetén. Az ősszel közölt állapothoz képest újdonság, hogy a felügyeleti intézkedés eredményeként a bankok hitelezési feltételei között általánossá vált a hitelfelvevők pozitív hiteltörténeti adatainak átadására vonatkozó hozzájárulás elvárása.

#	Javaslat	Prioritás
1.4.	Banki digitalizáció fejlesztése	
1.4.1.	A hatékonyság a banknak alacsonyabb költséget, az ügyfélnek alacsonyabb hitelkamatot jelent	
22.	POS terminálok és egyéb elektronikus fizetési megoldások lefedettségének javítása	 1

Az elektronikus fizetési módok elterjesztéséhez elengedhetetlen az, hogy a fizetési helyzetek széles körben használhatóak legyenek. Jelenleg még számos olyan kiskereskedő van, aki nem biztosítja a készpénzmentes fizetési módok használatát, ezzel a vásárlói oldalt is rákényszerítve a készpénztartásra és használatra. 2021. január 1-től a kereskedelmi törvény módosításának köszönhetően azonban már minden online pénztárgépre kötelezett kereskedőnek kötelező lesz biztosítani az elektronikus fizetés lehetőségét. A már jelenleg is egyre népszerűbb kártyás fizetés további bővülése mellett ez az azonnali fizetések kereskedői elfogadását is nagyban segítheti. A javaslat ugyan elsősorban a kiskereskedői fizetések esetében célozta az elektronikus fizetési módok megvalósulását, így teljesen megvalósultnak tekinthető a jogszabályváltozás következtében, ugyanakkor ez nem jelenti azt, hogy egyéb területeken – pl. számlák vagy szolgáltatások elektronikus fizetésénél – ne lennének további teendők.

1.4.2.	Banki termékek és szolgáltatások néhány kattintással	
24.	A digitalizáció fejlesztése és mélyítése	3

2019 első felében megalakult a jegybank digitalizációért felelős dedikált területe, amelynek egyik feladata a pénzügyi rendszer pénzügyi innovációval és digitalizációval kapcsolatos, jövőbeli fejlődési irányainak vizsgálata, valamint a pénzügyi rendszer üzleti folyamatainak és intézményeinek digitális transzformációjának elősegítése. A 2019 szeptemberében felállított, elismert hazai és nemzetközi szakértőkből álló Digitalizációs és FinTech Tanácsadó Testület (DFTT) tudásmegosztó platformként segíti az MNB ezen területen végzett munkáját. Az MNB 2019 második felében FinTech Stratégiájának kialakítása keretében 24 konkrét kezdeményezést és javaslatot fogalmazott meg, amelyek támogathatják a hazai pénzügyi rendszer digitalizációját. Szintén a digitális transzformáció elősegítése érdekében 2019 novemberében a jegybank egy átfogó kérdőíves felmérést végzett a hazai bankok digitalizáltságának szintjéről, amelyet 2020 januárjában az érintett banki vezetőkkel lefolytatott személyes interjúk követtek és ezen eredmények alapján, valamint a DFTT februári ülésén kapott visszajelzések beépítésével az MNB – a jegybankok között elsőként – publikálta első, rendszeresnek szánt FinTech és Digitalizációs Jelentését. A kormányzat részéről is erős elköteleződés mutatkozik a hazai pénzügyi rendszer és gazdaság digitalizációjának fejlesztésére: a technológiai innovációk megismerése érdekében megalakult a Mesterséges Intelligencia Koalíció, a Digitális Jólét Program keretében pedig bemutatásra került Magyarország Fintech Stratégiája is. A számos kezdeményezés és a bankok oldalán már megindult több fejlesztés ellenére a hazai bankrendszer digitalizációs felkészültségében még jelentős tér van a fejlődésre, amelyre az MNB FinTech és Digitalizációs Jelentés is rámutatott. Mindemellett 2020-ban – részben a koronavírus miatti korlátozások révén – a banki digitalizáció nagymértékű erősödése volt tapasztalható: egyaránt megnőtt a digitális ügyintézési csatornák, termékigénylési platformok ügyfelek általi igénybevétele, továbbá a belső banki működés hosszabb-rövidebb időre sikeresen állt át az otthoni munkavégzésre.

#	Javaslat	Prioritás
26.	Az azonnali fizetési rendszerrel összehangolt digitalizációs fejlesztések támogatása	 2

2020. március 2-án sikeresen elindult az azonnali fizetés Magyarországon is, ami a hazai bankszektor valaha volt legnagyobb fejlesztését jelentette. Az MNB és a GIRO által üzemeltetett központi infrastruktúra az azonnali fizetések mellett a fizetési kérelem és a másodlagos azonosító szolgáltatást is támogatja, és erre alapulva a piaci szereplők széles körben használható innovatív fizetési megoldásokat biztosíthatnak ügyfeleiknek. A folyamatos (24/7/365) elérhetőség és az azonnali lebonyolítás egyrészt lehetővé teszi, hogy a bankok megőrizzék versenyképességüket a fintech kihívókkal szemben, másrészt az újonnan piacra lépő szolgáltatóknak is számos üzleti lehetőséget jelent. Az MNB a kiegészítő szolgáltatások fejlesztését is aktívan támogatja, többek között a fizetési helyzetekre vonatkozó részletes útmutató és QR-kód szabvány kidolgozásával. Mindezek eredményeként várhatóan már 2021. első negyedévére szinte minden banki ügyfél számára elérhető lesz a fizetési kérelmek küldésének és fogadásának lehetősége, valamint a QR-kódok beolvasása. Emellett a vállalatok, közműcégek számára jelenthet nagy előrelépést, hogy 2020. szeptember 1-től a kötegelt vállalati átutalások és a fizetési kérelmek tömeges küldésének lehetősége is elérhetővé vált.

27.	Banki csomagárzás bevezetése a lakossági pénzforgalmi szolgáltatások területén	 1
-----	---	---

Az MNB már számos alkalommal, többek között vezetői körlevélben is felhívta a hazai bankok figyelmét, hogy az elektronikus fizetési módok elterjesztése csak akkor lehetséges teljes mértékben, ha a bankok változtatnak díjaikon. Az MNB felmérései szerint a hazai bankok nemzetközi összehasonlításban is drágán és rossz szerkezetben áraznak. Ez utóbbi arra utal, hogy a külföldön elterjedt csomagárzást az átutalások esetében csak kevés hazai bank alkalmazza. Az azonnali fizetés 2020. március 2-i indulását követően egyre több bank ismeri fel, hogy ahhoz, hogy az ügyfelek gyakran használják az új szolgáltatást, csomagáras díjstruktúra szükséges. Szinte minden hazai banknál elérhető már valamilyen formában csomagáras számlatermék, azonban ezek gyakran még drágák, nem támogatják a korlátlan számú és értékű átutalás indítását, valamint ügyfélszámuk is rendkívül alacsony. Mivel így a jelenleg elérhető csomagáras számlacsomagok többsége nem felel meg az MNB elvárásainak, ezért rövidtávon további lépések szükségesek ezen a téren.

1.4.3. Igényeljünk hitelt kényelmesen, online

28.	Egyszerűbb és gyorsabb online szerződés-kötés és aláírás	2
-----	---	---

A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény (Pmt.) hatálybalépése, valamint a Hpt. módosítása révén bizonyos pénzügyi termékek esetében lehetővé vált a személyes jelenlét nélküli online szerződés-kötés. A Pmt. szerinti ügyfélátvilágítás és -azonosítás elvégzésére az MNB rendeletet dolgozott ki, amelyet a piaci igényekre is tekintettel 2018-ban, 2019-ben és 2020-ban is finomhangolt. Az aktuális keretrendszerben az ügyfelek akár videóbeszélgetés, akár ügyintézővel való beszélgetést nem igénylő „szelfis” megoldást is választhatnak, miközben a rendszer biztonságát és kényelmes használatát az Ügyfélkapus integráció, illetve az elektronikus okmányokból (pl. e-személyi) kiolvasható biztonsági elemek támogatják. Az MNB mellett a Magyar Bankszövetség is elkötelezett az online szerződés-kötési gyakorlat fejlesztésére, a szerveződéssel által publikált digitalizációs javaslatok több pontja is aktívan foglalkozik e témakörrel.

#	Javaslat	Prioritás
29.	A NAV-nál elérhető kereset kimutatások hitelintézetek általi elektronikus lekérdezhetőségének biztosítása	 3
<p>Az elektronikus kereset-lekérdezés elindult a gyakorlatban is, így 2020 februárjától a szereplők rendelkezésére áll. Az elektronikus keresetkimutatás biztosítására szolgáló koncepció technikai részleteit 2019 elején az MNB a NAV-val és a BISZ Zrt.-vel történő együttműködés keretében kidolgozta. Ezt követően 2019 júniusában az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény módosítása megteremtette a szükséges jogszabályi feltételeket is, majd a tartalmi kritériumokat a 260/2019 (XI.7) kormányrendelet határozta meg. A gyorsabb információáramlást lehetővé tevő elektronikus elérhetőség javítja a hitelezés hatékonyságát, valamint támogatja a bankrendszer versenyképességének növelését is. A hazai bankoktól való visszajelzés alapján azonosításra kerültek azok a fejlesztési irányok, amelyek ezt a folyamatot elősegíthetik, mint például az egyszerűbb hozzájárulás-, valamint a frissebb és szélesebb körben lefedett adósok adatainak biztosítása.</p>		
30.	A lakáshitelek felvételéhez kapcsolódó közjegyzői díjak csökkentése	1
<p>Kormányzati bejelentés alapján maximálni fogja az ingatlan vásárlásával kapcsolatos közjegyzői díjakat a kormány. A szabályozás részletei még nem ismertek.</p>		
33.	Központi értékbecslő adatbázis létrehozása	3
<p>A jelzáloghitelezés folyamatának egyik sarkalatos, jelentős manualitással, idő- és költségigénnyel járó eleme a fedezetek értékbecslése. Ehhez kapcsolódóan az MNB egy helyszíni szemle nélküli értékbecslési folyamatok lefolytatását támogató keretrendszer kialakításán dolgozik, melynek két alapeleme az értékbecslésekhez szükséges anonimizált információkhoz, adatokhoz való hozzáférés biztosítása és az adatok alapján fejleszthető statisztikai alapú értékbecslési módszertanok alkalmazhatóságának biztosítása. A keretrendszer fontos eleme lehet az MNB által elrendelt ingatlantranzakciós adatokra vonatkozó, 2021-ben induló banki adatszolgáltatás és a kialakítás alatt álló e-ingatlan-nyilvántartási rendszer is.</p>		
34.	A földhivatali információk (TakarNet) automatizálása a folyamatos elérhetőség biztosítása mellett	2
<p>A jelzáloghitelek felvételéhez kapcsolódó ügyintézkést érdemben egyszerűsítheti a földhivatali információk lekérdezésének automatizálása, illetve a hozzáférés munkaidőn kívüli biztosítása, amely a bankok oldalán is megteremtené a lehetőséget a folyamatok automatizációjára. Az MNB felvette a kapcsolatot az érintettekkel annak érdekében, hogy meghatározzák a fejlesztésre vonatkozó javaslat részleteit. Tavaly ősz óta újdonságot jelent, hogy a célkitűzések elérését a 2019-ben elindított e-ingatlannyilvántartás projekt támogatja majd, amelyben az MNB is részt vesz szakértői támogatás útján. 2020 októberben a 19/2020. MvM utasítással a kormány munkacsoportot hozott létre a Lechner Tudásközpont által vezetett e-ingatlannyilvántartási projekt szakmai irányításának támogatására, valamint szakpolitikai és stratégiai döntéseinek meghozatalára. A projekt összköltsége megközelítőleg 14 milliárd forint, amelyet uniós és állami forrásból finanszíroznak.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
1.5.	Tőkepiac szélesítése	
1.5.1.	Sikeres hazai vállalatok a hazai tőzsdén	
41.	Állami vállalkozások bevezetése kisbefektetői részvényprogrammal	 3
<p>Hosszú távú, öt évre szóló stratégiai együttműködési megállapodást írt alá az MVM Csoport és a Budapesti Értéktőzsde. A két szervezet tevékenysége közti szinergiák kiaknázása ösztársadalmi szinten is számottevő eredményeket produkálhat, elsősorban az üzletileg, környezetileg és társadalmilag egyaránt fenntartható befektetések területén. A megállapodás kiemelt célja a több mint 60 tagvállalatból álló MVM Csoport tőzsdékes szintre emelése, vagyis ennek a magas szintű pénzügyi és gazdasági érettségnek az átfogó megvalósítása.</p>		
42.	Bankok tőzsdei bevezetésének ösztönzése	3
<p>Az MKB Bank Nyrt bevezetését követően több szereplővel is tárgyalást folytatott a BÉT az utóbbi időszak során. Ezek közül talán az egyik legfontosabb a Gránit Bank, amelynek tőzsdére lépését szakmai anyagokkal támogatta a tőzsde, felvilágosítást kaptak az ELITE programról, valamint tőkéhez jutottak a Széchenyi Alapok forrásaiból. A Bank a közeljövőben tervezi a tőzsdei belépés felkészülésének megkezdését.</p>		
43.	Modern vállalati kötvénypiac kiépítése	3
<p>Az MNB Monetáris Tanácsa 2019. március 26-án döntött a Növekedési Kötvényprogram (NKP) 2019. július 1-jei elindításáról, melynek keretében a jegybank hazai székhelyű, nem pénzügyi vállalatok által kibocsátott, legalább B+ minősítésű kötvényeket vásárol – az eredeti 300, majd 450 milliárd helyett – 2020. szeptembertől már 750 milliárd forintra megemelt keretösszegben. A program célja a monetáris politikai transzmisszió hatékonyságának növelése a hazai vállalatikötvény-piac likviditásának bővítésén keresztül. Az MNB a vállalatikötvény-piac likviditásának növelésével elő kívánja segíteni, hogy a gazdasági szereplők a bankhitelek mellett megfelelő mértékben támaszkodjanak a kötvénykibocsátáson keresztüli forrásbevonásra is, ezáltal a jegybanki kamatdöntések hatékonyabban tudják befolyásolni a vállalatok finanszírozási költségének alakulását. A programba 2020. szeptemberéig több, mint 250 vállalat regisztrált, melyből 46 vállalat kötvénye már megszerezte a jegybanki vásárláshoz szükséges minősítést. 2019. szeptember közepén került sor az első jegybanki vásárlásra az NKP keretében, az elmúlt 1 év során 33 vállalat bocsátott ki kötvényt a programban, amelyek összesített névértéke meghaladta a 620 milliárd forintot. A Magyar Nemzeti Bank honlapján a jegybanki vállalatikötvény-vásárlásokról és az elkészült hitelminősítésekről elérhetőek az információk. A vállalatikötvény-kibocsátásoknak köszönhetően a magyar nem pénzügyi vállalatok kötvényállománya nominális értéken több mint kétszeresére növekedett, ezáltal pedig a hazai kötvénypiac megkezdte a felzárkózását az európai és regionális országok átlagához.</p>		
44.	Állami szerepvállalás a hazai részvénypiac fejlesztésében	 3
<p>A Nemzeti Tőzsdefejlesztési Alap 2018 óta támogatja a vállalatok tőzsdére lépését tőkével. Emellett a Mentor program keretében (GINOP és KMR régió egyaránt, tükör projektként) a tőzsde belépés költségeit 50 százalékban, valamint az ELITE programot 100 százalékban tudjuk támogatni az arra alkalmas vállalatok számára. A mentor program 2023 március végéig támogatja a jelenlegi konstrukció szerint a vállalatokat. A tőzsdei belépés részben már 3 cég kapott forrást, és további 4-8-cal tárgyalások zajlanak. Az ELITE program ágán pedig 18 GINOP és 9 KMR vállalat jutott pénzhez.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
1.5.2.	Tegyünk a tőkepiac fejlődését támogató környezetért	
48.	A tőkepiaci szabályok és az általános EU-s gyakorlatok összhangjának biztosítása	 2
<p>Az Unió Prospektus Rendeletének (2017/1129 EU) implementációja a hazai tőkepiaci törvény (2001. évi CXX. törvény, Tpt.) rendelkezéseibe 2019 decemberében megtörtént. További kisebb módosítás várható még az idei év során a pénzügyi közvetítőrendszer egyes elemeit érintő törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló T/13105 sz. törvényjavaslatban, amely az MTF piacok nyilvános státuszával kapcsolatos pontosítást fogalmaz meg a Tpt.-hez kapcsolódó rendelkezések között (2. §). Ezzel az uniós szabályozás és a magyar szabályozás közötti összhang főbb elemeiben megvalósult, kisebb nyitott kérdések értelmezésekkel, állásfoglalásokkal várhatóan rendezhetők lesznek.</p>		
1.6.	Biztosítási és pénztári szektor versenyképességének javítása	
51.	A nem-életbiztosítási ágban a termékek ügyfélértékének növelése	 3
<p>A nem-életbiztosítási ágban az ügyfélérték növelése érdekében az MNB célul tűzte ki egy magasabb szolgáltatási szinttel rendelkező keretrendszer kialakítását. Ennek első lépéseként került kidolgozásra a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás (MFO) koncepciója, mely a lakossági otthonbiztosítások termékfeltételeire és eljárási kérdéseire vonatkozóan fogalmaz meg minimum jellegű sztenderdeket. Az MFO fő hívószavai a teljesség, hasznosság, érthetőség, a digitális megoldások, a zöld szempontok figyelembevétele és a családbarát megoldások. A pályázati kiírást az MNB publikálta, az első pályázatok beérkeztek, ennek nyomán már van elérhető MFO termék a piacon. A biztosítói termékfejlesztés folyamatban van, további pályázatok még ebben az évben várhatók, melyet az MNB egy, a termékek összehasonlítására alkalmas oldal elindításával fog támogatni.</p>		
52.	A biztosítóváltás segítése jogi és technológiai eszközökkel	 1
<p>A verseny élénkítése és biztosítási termékek ár/érték arányának javítása érdekében az MNB különböző eszközökkel igyekszik az ügyfelek számára könnyebbíteni a biztosítók közötti váltást. Ennek első lépéseként került beépítésre a Minősített Fogyasztóbarát Otthonbiztosítás pályázati követelményei közé a negyedéves váltás lehetősége, mely értelmében a szerződő 30 napos felmondási határidővel, a naptári negyedév végére a szerződést felmondhatja. A lehetőséget a biztosító a kockázatviselés kezdetétől számított harmadik negyedév letelte után köteles biztosítani.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
53.	Teljes költségmutató (TKM) rendszer továbbfejlesztése és kiterjesztése a pénztári szektorra	2

Az MNB célul tűzte ki a biztosítási szektorban 10 éve sikerrel üzemelő TKM rendszer pénztári szektorra történő kiterjesztését egy nem múltbeli adatokon alapuló, hanem szerződésre vetített költségelőrejelző, a biztosítói TKM-mel konzisztens, a pénztárak összehasonlíthatóságát lehetővé tevő pénztári költségmutató kidolgozását. Ennek értelmében első lépésként kidolgozta az önkéntes nyugdíjpénztárak teljes költségmutatója számításáról és közzétételéről szóló MNB ajánlást, amely hatékony eszközzé válhat a pénztárak egymás közötti és a versengő nyugdíjbiztosítási termékekkel történő összehasonlításnak 2020-tól. Az eszköztől mindkét piacon a verseny élénkülése várható. A nyugdíjpénztári TKM a Versenyképességi Tükör előző megjelenése óta életbe is lépett, ugyanis a piaci szereplőkkel történő konzultációt követően az ajánlás kihirdetése 2019 szeptemberében megtörtént, így 2020. január 1-jét követően a nyugdíjpénztárak alkalmazhatják. Az ajánlás szerint a pénztárak 2020. február 28-ig beküldik az MNB felé a kiszámolt értékeket, az MNB pedig az ügyfelek széles köre számára elérhetővé teszi az adatokat. További lépések lehetnek a hagyományos biztosítások unit-linked biztosítások mintájára való limitálása és az egyediesített TKM-ek irányába való elmozdulás.

54.	A biztosítási és a banki szektor közötti digitális kapcsolatrendszer fejlesztése	3
-----	---	---

Az MNB 2019. évi fejlesztései között indította el a blockchain néven ismert, első osztott főkönyvi technológián (DLT) alapuló projektjét, amely technológia használata forradalmi újításnak tekinthető nem csak hazai, hanem nemzetközi szinten is. A fejlesztés célja a jelzáloghitelekhez kötődő biztosítások – első körben lakásbiztosítások – záradékolásának, nyilvántartásának és igazolásának megkönnyítése, a bankok és biztosítók között évtizedek óta fennálló adatcsere problémák megoldása, valamint a két intézmény között zajló ügyintézésből, információáramlási nehézségekből fakadó fogyasztói adminisztrációs terhek csökkentése. Az MNB az év során elkészítette a fejlesztéshez szükséges informatikai követelmények specifikációját, valamint elindította a kapcsolódó közbeszerzési eljárást.

Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

2. Háztartási megtakarítások aktivizálása

A Háztartási megtakarítások aktivizálása fejezetben szereplő javaslatok prioritásokkal súlyozott megvalósulási mértéke 26-ról 30 százalékra nőtt 2019 októbere és 2020 novembere között. Az MNB által megfogalmazott javaslatok végrehajtásában kismértékű előrelépés történt tavaly ősz óta a háztartási megtakarítások aktivizálása terén, így a javaslatok 55 százalékának végrehajtása kezdődött meg megfogalmazásuk óta. A fejezet 9 pontjából 1 esetben emelkedett a javaslat megvalósulásának mértéke, és további 2 javaslatnál történtek kisebb előrelépések. A megvalósuláshoz legnagyobb mértékben a 2019-ben Magyar Állampapír Plusz (MÁP+) kötvények járultak hozzá, amelyek vonzó befektetést kínálnak a megtakarítóknak, és így képesek voltak tovább növelni az államadósságon belül a hazai kézben lévő adósság arányát. A MÁP+ állomány 2020 szeptember végén 4820 milliárd forint volt.

A legtöbb javaslat státuszának változatlansága ellenére kormányzati oldalról több intézkedésre is sor került az időszak során. Lényeges elem, hogy 2019 novemberétől hivatalosan is elindult a MÁP+ állampapírok postai értékesítése, ami a kínálat földrajzi diverzifikációját támogatja. A MÁP+ ingyenes visszaváltási időszakban látott alacsony (átlagosan 2,5 százalék körüli) visszaváltási statisztikai arra utalnak, hogy a lakosság hosszú távú befektetésként tekint a termékre. Ezzel párhuzamosan a lakossági állampapírok termékstruktúrája is egyszerűsödött több konstrukció fokozatos megszűnésével.

#	Javaslat	Prioritás
2.1.	Lakossági állampapír-finanszírozás erősítése	
1.	Futamidő növelése és termékstruktúra átalakítása	3

Az ÁKK 2019. április 8-án bejelentette a lakossági állampapír portfólió átalakítását, amelynek az egyik legfontosabb eleme a Magyar Állampapír Plusz (MÁP+) 2019. júniusi bevezetése volt. Ezzel párhuzamosan a lakossági termékpaletta egyszerűsítése érdekében több konstrukció kivezetésre került (FMÁP, KTJ+, 2MÁP, BMÁP). 2019 novemberétől csökkent az 1MÁP kamata, illetve a PMÁP konstrukciók kamatprémiuma. 2019. decemberben lejárt az utolsó FMÁP konstrukció. Szintén december közepén kezdődött meg az első MÁP+ sorozatok kamatfizetése és 5 napos költségmentes visszaváltási időszaka, amely során a sorozatok induló állományának átlagosan 2,5 százaléka kerül visszaváltásra – ez arra utal, hogy valószínűleg az a félelem, hogy a lakosság rövid távú befektetésként tekintene a MÁP+-ra. Ezek eredményeként az 5 éves futamidejű MÁP+ vált a lakossági termékpaletta legmeghatározóbb elemévé, továbbá mindössze egy esztendő elegendő volt ahhoz, hogy a háztartásoknál lévő állampapír-állomány felét az új papír tegye ki. Mindez a lakossági állampapír-állomány átlagos hátralévő futamidejének növekedése felé hat, így kedvező az államadósság-finanszírozás stabilitásának szempontjából.

2.	Készpénzből állampapír	3
----	------------------------	---

A hazai lakosság nemzetközi összehasonlításban magas készpénz-állományának állampapír-megtakarításba terelése több szempontból is kedvező lenne (pl. támogatná a külföldi ráutaltság mérséklődését, javítaná a monetáris transzmisszió hatékonyságát). A MÁP+ vonzó paramétereinek köszönhetően segítheti a lakoságnál vagyontartás céljából tartott készpénzt a megtakarítások felé terelni – ebben kiemelt szerepe van a 2019. novemberétől a Magyar Posta Zrt. kijelölt postahelyein elérhető nyomdai MÁP+-nak, amely egyúttal az állampapír-vásárlások földrajzi diverzifikációját is támogatja. Mindazonáltal ahhoz, hogy a készpénz-megtakarítások becsatornázása hatékonyabbá váljon, további ösztönzőkre és az értékesítési csatornák fejlesztésére van szükség.

5.	Értékesítési csatornák fejlesztése	 2
----	------------------------------------	---

A lakossági állampapírok befektetői körének bővítése érdekében a MÁP+ a Posta kirendeltségein és a Fundamenta-Lakáskassza lakástakarék hálózat ügynökein keresztül is elérhető, illetve 2019. novemberétől a nyomdai MÁP+ a Magyar Posta Zrt. kijelölt postahelyein megvásárolható. Mindazonáltal a vásárlások földrajzi diverzifikációjának növelése érdekében további lépések szükségesek. Ezen belül kulcsfontosságú a közvetlen, államkincstári értékesítés hatékonyságának és népszerűségének növelése, amely mind az állam, mind a lakosság számára a legalacsonyabb költségekkel járó értékesítési csatornát jelenti (pl. készpénzes fizetési pontok növelése, kincstári ügyfélszolgálatok elérhetőségének javítása). Továbbá a koronavírus tavaszi hulláma nyomán bevezetett kijárási korlátozások szerepet játszhattak az állampapír-kereslet mérséklődésében, mivel a MÁP+ vásárlások során a személyes ügyintézésnek van meghatározó szerepe, a bankok oldalán az online értékesítési csatornák kiépítettsége kevésbé jellemző. Ezek a tapasztalatok rámutattak a digitális értékesítési csatornák fejlesztésének fontosságára.

Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

3. Kkv stratégia

A Kkv stratégia fejezet javaslatai 40 százalékban valósultak meg 2020 novemberére a 2019 őszi 23 százalékos mértékhez képest a prioritásokkal súlyozva, ez a fejezetek között a legnagyobb mértékű előrelépés. Az elmúlt időszakban több, a kkv szegmensnek kedvező kormányzati lépés történt. Az MNB által 2019-ben megfogalmazott intézkedések több, mint háromnegyede már megkezdődött vagy meg is valósult. Két javaslat már teljesen, hat javaslat részben megvalósult, további tizenkét javaslat megvalósításában pedig történt már valamilyen előrelépés. Legfontosabb változásnak tekinthető, hogy 2019. november 5-én elfogadásra került a „Magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája 2019–2030” című dokumentum, melyben a szakpolitikai felelős Innovációs és Technológiai Minisztérium a Pénzügyminisztériummal közösen ismerteti a kkv-kat érintő elképzeléseit. A stratégiai dokumentum a kkv-k termelékenységének növelését, a hazai tulajdonú kkv-k által előállított hozzáadott érték fokozását, illetve a hazai tulajdonú kkv-k exportképességének emelését tartja elérendő céloknak, amelyek összhangban vannak az MNB által korábban megfogalmazott főbb irányokkal. A stratégia 7 pilléren át változó kidolgozottsági szinten álló javaslatokkal kíván hozzájárulni a kkv szektor növekedéséhez. Az intézkedési pillérek az adókönyvet, az üzleti környezet fejlesztését, a kkv-k innovációs és digitális képességeinek erősítését, a finanszírozáshoz való hozzájutás könnyítését, a nemzetköziesedés elősegítését, a vállalkozói tudás megszerzését, végül a generációváltás támogatását ölelik fel.

Az Éves Fejlesztési Keretek 2019. év végi, majd legutóbb 2020 augusztusi módosításával új elemek kerültek be az uniós vállalkozásfejlesztési támogatási rendszerbe. Ezek között kiemelendő a kkv-k részére számítástechnikai kapacitások nyújtását célzó felhívás, vagy a külpiacon lépést célzó konstrukció elindulása. Támogatástechnikai szempontból nagyon biztató fejlemény egy feltételeken visszafizetendő formában nyújtott konstrukció megjelenése. Ennek az új kapacitásfejlesztési támogatásnak a lényege, hogy a kedvezményezett vállalat fenntartási időszaki teljesítményétől függ az, hogy mennyit kell visszafizetnie a támogatásból. Így kiemelkedő üzleti teljesítmény esetén a támogatás teljes egészében vissza nem térítendővé alakul át. 2020. októberben jelent meg Magyarország 2020-2030-as időtávra vonatkozó Kreatívipari Stratégiája, amivel kapcsolatosan már egy tanácsadási program is meghirdetésre került.

A Versenyképességi Tanács februári ülése alkalmával tárgyalta a helyi iparüzési adó felülvizsgálatát, melynek eredményeként a korábbiakhoz mérten kedvezőbb adózási feltételeket irányzott elő a testület. A kiadvány megjelenéséig az előirányzott javaslatok közül a helyi iparüzési adó előleg felöltésének eltörlése került elfogadásra, amely jelentős adminisztratív könnyítés a vállalkozásoknak. Az uniós források tekintetében nőtt a kkv tanácsadásra (mentorálásra) fordítható források elérhetősége, valamint közvetett módon újra előkerült a klaszteresedés kérdése is, amelyek szintén javították az érintett javaslatok státuszát. Az elmúlt időszakban több kormányzati intézkedés a kkv-k IKT fejlesztéseit támogatta, emiatt az erre vonatkozó javaslatot részben megvalósultnak tekintjük. További kedvező fejlemény az infokommunikációs fejlesztések terén, hogy a kormányzat tovább emelte az erre a célra szánt uniós források összegét.

A fejezetben megfogalmazott javaslatok tekintetében a legtöbb lemaradás a gazdasági mérethatékonyság növelését célzó javaslatok megvalósulása tekintetében érhető tetten. Bár a novemberben kiadott Kkv stratégia tartalmaz ígéretes elemeket, kiemelten fontos marad a továbbiakban is, hogy egy generációváltást elősegítő program minél hamarabb elinduljon, valamint, hogy javuljon a fizetéképtelenségi eljárásokkal kapcsolatos hazai szabályozás. A gazdaság termelési oldalának hatékonyságát javíthatja a csődtörvény idei módosítása, amely az adós és hitelezők közötti egyezkedések tekintetében vezetett be új, adminisztrációt könnyítő elemeket.

A koronavírus-járvány kedvezőtlen üzleti hatásainak kezelése érdekében 2021-től eltörlésre kerül a vállalkozások esetében az eredménytartalékból képzett fejlesztési tartalék plafonja és a kezdő vállalkozásoknak nyújtott adóügyi mentorálás időtartama félről egy évre nő.

#	Javaslat	Prioritás
3.1.	A kis- és középvállalatok termelékenységének növelése a beruházások révén	
2.	A beruházások azonnali elszámolhatósága a társaságiadó-alapban	 3
<p>2019-es adóévtől kezdődően az eredménytartalékból létrehozott fejlesztési tartalék plafonja 10 milliárd forintra emelkedett, idén szeptemberében pedig teljesen eltörlésre került a felső plafon. Emellett a 2020. június 10-től érvényes módosítás lehetővé tette, hogy az adózás előtti nyereség teljes összege lekötésre kerüljön a korábbi 50 százalékkal szemben. A változtatások eredményeként a beruházások lényegében azonnal elszámolhatók. Az intézkedéssel egyszerre érvényesül adócsökkentő hatás, valamint eredménynövelő hatás is (előbbi a leírhatóság, utóbbi a jövőbeni elhatárolás révén).</p>		

3.2.	A kis- és középvállalati szegmens termelékenységének javítása a méretgazdaságosság növelésével	
5.	Felvásárlások és fúziók elősegítése	3
<p>Nagyvállalati finanszírozási alapot hozott létre a Magyar Fejlesztési Bank Hiventures tőkealapja („Investpro” üzletág) 2020. szeptemberben. A 150 milliárdos tőkealap likviditáshoz juttatja a pénzügyi gondokkal küzdő cégeket, itthoni és külföldi felvásárlások esetén támogatja a hazai kézben maradást, illetve fejlesztésekhez, investíciókhoz, köztük ingatlanberuházásokhoz is forrást biztosít.</p>		
6.	Felszámolási eljárások egyszerűsítése, gyorsítása	3
<p>A 2019 novemberében elfogadott Kkv stratégia zászlóshajó intézkedésként nevesíti "Második esély" programját. A nemzetközi szervezetek, köztük az Európai Bizottság részéről is szorgalmazott program célja, hogy ne maradjon el a vállalkozói csőd utáni újrakezdés, illetve a csődhelyzetek kialakulásának megelőzésére és elkerülésére is hangsúlyt helyez. A Második esély programra irányuló javaslat mellett a Kkv stratégia Doing Business Akciótervet is megfogalmaz, amely előirányozza a fizetésektelenség rendezésére vonatkozó szabályozás felülvizsgálatát.</p> <p>A csődtörvény augusztus elseji módosítása a koronavírus helyzetre tekintettel könnyítéseket tartalmazott az adós és a hitelezők közötti egyezségkötésre. Az eljárás gyorsítása, egyszerűsítése, a felek adminisztratív terheinek csökkentése érdekében a Cstv. kiegészül a hitelezők egymás közötti, valamint az eljárásban részt vevő felek és a vagyonszelvényelő, illetve a felszámolóbiztos közötti elektronikus levelezésre vonatkozó szabályokkal. Egyszerűsödik a felszámolóbiztos és a hitelezők közötti együttműködés. Hatékonyabbá vált a hitelezők érdekeinek bírósági érvényesítése azokra az esetekre, amikor az adós volt vezetői a hitelezők érdekeit sértő lépéseket tesznek. Egyszerűsödött az egyezségkötési eljárás is. Mindezen intézkedések pozitívan befolyásolhatják az újrakezdés időtartamát.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
3.3.	A kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása célzott intézkedések révén	
8.	A kkv-k innovációs menedzsment kapacitásának növelése nonprofit tanácsadó központ létrehozásával	 1

A kormány 2020. január 15-én bejelentette a Magyar Multi Program 2. körének elindítását, amely egyszerre nyújt tanácsadást, valamint vissza nem térítendő fejlesztési támogatást is biztosít a résztvevő vállalatoknak. A Magyar Multi Programon felül a Modern Mintaüzem program is tanácsadási szolgáltatásokat nyújt kkv-k részére. Továbbá, az IFKA Közhasznú Nonprofit Kft. 2 napos ingyenes tréninget szervez újrakezdő vállalkozóknak. Az éves fejlesztési keretek 2019 végi módosításával elindult a GINOP 1.1.9-es kiemelt program, amely célzottan a vállalkozói attitűd fejlesztését tűzte ki célul. A vállalkozói ismeretek bővítésére is elindult egy másfél milliárdos GINOP felhívás, mely szintén szolgálhatja az intézkedésben megfogalmazott célokat. A fentiek felül Összetartók.hu néven új, ingyenes és online vállalkozói platformot fejlesztett ki és indított el a Magyar Fejlesztési Bank Csoport (MFB Csoport). Célja, hogy online találkozási pontot adjon a vállalkozásoknak új üzleti kapcsolatok kialakításához, illetve hasznos szakmai segítséget nyújtson a finanszírozási problémák, fejlesztési lehetőségek megoldáshoz. Az ipar 4.0 fejlesztéseket támogatni hivatott, májusban megjelent GINOP-1.2.8-20 felhívás kifejezetten a kkv-k termelékenység-növelését célozza meg azzal, hogy az eszközbeszerzések a támogatható költségek maximálisan 20 százalékát tehetik ki, így a fennmaradó költség-részen a kkv-k nagyobb valószínűséggel fognak innovációs szolgáltatásokhoz, képzésekhez nyúlni. Pozitív továbbá, hogy a felhívás keretösszege sokszorosa a pályázat előzményének. Szintén a cél irányába tett lépésnek tekinthető, hogy augusztusban az „infokommunikációs szemléletformálás kkv-knak” felhívás keretösszege növekedett, így jelenleg 6,4 milliárd forint áll rendelkezésre (a képzést a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, mint konzorciumvezető valósította meg).

9.	Klaszterek működésének a támogatása	 2
----	-------------------------------------	---

A GINOP keretében tavaly előtt elérhető "Professzionális klaszterszervezetek minőségi szolgáltatásnyújtásának támogatása" című felhívás lezárásra került, jelenleg nincs klaszterfejlesztésre direkt formában elérhető hazai támogatási eszköz. Ennek ellenére stratégiai irány maradt a klaszteresedés támogatása, valamint közvetett módon támogatásra került a terület.

A 2019 novemberében meghirdetett Kkv stratégia intézkedései közé sorolja a *Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének és működésének* támogatását. Ugyanez a dokumentum tervezi az Ipari Park, illetve a Technológiai Park szabályozás újragondolását annak érdekében, hogy a parkokon belül megjelenő specializáció elősegítse a vállalkozói együttműködések kialakulását és a klaszteresedést. A klaszteresedést támogatja a 2019 októberében megjelent kkv kapacitásfejlesztési konstrukció (GINOP 1.2.10), amely feltételül tűzi ki, hogy a támogatandó kkv – amennyiben nem kiemelt ágazatokban tevékenykedik – akkreditált innovációs klaszter tag legyen. Ezen garancia beépítése a pályázati rendszerbe összhangban van az MNB által megfogalmazott célokkal.

10.	Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének támogatása	1
-----	--	---

Összességében bár előrelépések történtek a területen, továbbra sincs markáns szakpolitikai váltás. A kormány ugyan egy konkrét klaszter megalakítását közvetlenül szorgalmazta (Műanyagipari Klaszter), de ezen kívül a célt inkább közvetetten támogató intézkedések születtek (például Területi Innovációs Platformok (TIP) programsorozat, Felsőoktatás és Ipari Együttműködési Központok konstrukció keretösszeg-emelése, Nemzeti Laboratóriumok). A jövőben javulhat a terület szakpolitikai támogatottsága azzal, hogy a 2019 novemberében megjelent Kkv stratégia nevesíti az MNB javaslatát az intézkedési tervében.

#	Javaslat	Prioritás
11.	Állami programok, lehetőségek széles körű kommunikációja	1
<p>A Pénzügyminisztérium elindított egy mobiltelefonos alkalmazást, amellyel a vállalkozások gyorsan és egyszerűen értesülhetnek az aktuális pályázatokról. Idén is megrendezésre kerül a Modern Gyárak Éjszakája.</p>		
12.	Mentorhálózatok működésének támogatása	 1
<p>A 2019. novemberben elfogadott Kkv stratégia „Startup kompetenciafejlesztés” intézkedése nevesíti a mentorálást, mint támogatandó tevékenységet (pl. INPUT program), de mentorálási elemeket tartalmaz a generációváltásra irányuló intézkedés is. Ez utóbbi az újonnan létesített GINOP 1.1.10-es pályázatban található meg. A GINOP program részeként a magyar tulajdonú vállalkozások generációváltására való felkészítése, valamint a válságban lévő, illetve ahhoz közel álló vállalkozások segítése a cél. A pályázati felhívás keretösszege 1,5 milliárd forint. Folytatódik az Országos Vállalkozói Mentorprogram is, melyhez együttműködőként júniusban csatlakozott a Magyar Fejlesztési Bank is. A 2016-ban indult Modern Vállalatok Program 12 ezer vállalkozáshoz jutott már el, így segítve a vállalatok infokommunikációs fejlesztéseit.</p>		
3.4. Inspiráló vállalkozó környezet		
16.	Egyetemi inkubátorok és spinoffok támogatása	 1
<p>A Kkv stratégia támogatja az egyetemi spin-offok létesítését azzal, hogy előirányozza az "Egyetemi innovációs ökoszisztéma fejlesztését", „proof-of-concept” alapok létrehozásával. Ezen felül a korábbi inkubátor programok felülvizsgálata után az inkubátor és akcelerator hálózat új rendszerét is kidolgozza a szakpolitikai felelős Innovációs és Technológiai Minisztérium.</p> <p>Idén februárban egyetemi startup központ jött létre a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. A központ és a Magyar Fejlesztési Bank között kötött megállapodás értelmében a Hiventures alap inkubációs fázisú vállalkozásainak nyújt támogatást. A szakpolitikai felelős nyilatkozatai alapján az idén létrehozandó 8 science park egyetemi központtal jön létre, így minden további esély megvan arra, hogy a program lezárultával további inkubátorok jöhessenek létre. Az egyetemi startupokat erősítheti finanszírozási oldalról a Nemzeti Kutatás, Fejlesztési és Innovációs Alap tervezett kibővítése: a pályázati kínálatban új elemként jelenhetnek meg a Gyorsítás program és a Kkv Start innovációs program is.</p>		
17.	Releváns startup konferenciák, meetupok szervezése és támogatása	 1
<p>A Kkv stratégia részeként a vállalkozók konferenciákon, workshopokon és képzéseken való részvétele támogatott tevékenység lesz.</p>		
18.	A kezdő vállalkozók első három évében társaságiadó-mentesség	3
<p>A cél felé mutató lépés az idei társaságiadó-törvény módosításban, hogy növekszik a korai fázisú (startup) vállalkozásokba történő befektetés adóalap-kezdménye. Eddig 20 millió forint volt az éves korlát, míg ezután a 20 millió forintos korlát befektetésenként lesz érvényben. A Kkv stratégia adómentességet nem, de az adózási szabályokban való könnyebb eligazodás elősegítését tervezi a kkv-eknek (Országos Virtuális Inkubátorprogram elnevezéssel). Ebbe az irányba mutat, hogy a Gazdaságvédelmi Operatív Törzs 2020. szeptemberi döntése értelmében a kezdő vállalkozásoknak nyújtott adóügyi mentorálás időtartama félről egy évre nő.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
3.5.	Képzett humántőke a kisvállalatokban	
21.	Eredménycélokhoz kötött digitális kurzusok	 1
<p>A 2019. novemberi Kkv stratégia több kkv képzést segítő programot előírányzott, továbbá az Éves Fejlesztési Keretek tavaly év végi módosítása is kedvezően hatott a szakképzés finanszírozására. Kiemelhető a GINOP 6.2.5-ös program, mely 2019 szeptemberében került meghirdetésre azzal a céllal, hogy a szakmai képzések digitális módszertanát egységesítse, ezzel szolgálva a Digitális Oktatási Stratégia Intézkedési Terv céljait. A támogatási konstrukció elérhető Budapesten is. A júliusban meghirdetett GINOP-6.2.8-as pályázati felhívás célozza az egyes szakmák digitális tananyagának fejlesztését, ennek a kiemelt felhívásnak keretösszegét közel 3 milliárddal emelte meg a szakpolitikai felelős augusztusban. A cél az, hogy minél gyorsabban beemelhetők legyenek az új technológiai fejlemények a tananyagokba, valamint, hogy a szakmák minél szélesebb körére legyen elérhető a tudás.</p>		
3.6.	A modern korban versenyképes kkv szektor támogatása	
22.	Kötelező vállalati honlap	3
<p>A Kkv stratégia előírányozza, hogy szükség van a mikrovállalkozások digitális felkészültségének célzott támogatására, és ennek megfelelően egy új, fenntartható modell kidolgozására. A szakpolitika ezt képzési programok révén tervezi megvalósítani. Az Eurostat 2019. évi adatai szerint a 10 főnél nagyobb vállalkozások 38 százaléka még mindig nem rendelkezik honlappal, miközben az uniós átlag 22 százalék. Érdemes kiemelni azt is, hogy ez az arány Magyarország esetében megegyezik a 2012-ben mérttel, így jelentős fejlődési potenciál azonosítható a területen.</p>		
23.	Vidéki digitális infrastruktúra fejlesztése	2
<p>2020 márciusában egy kiemelt felhívás meghirdetésével megindult az újgenerációs NGA hálózatok második ütemének fejlesztése 5 milliárd forintos keretösszeggel (az első ütem 50,3 milliárd forint volt). A Szupergyors Internet Program (SZIP) második fázisa ez alapján került kiírásra. A program ugyanakkor - feltehetően a koronavírus miatti megnövekedett forrásigény miatt - felfüggesztésre került május végén.</p>		
24.	IKT kockázatok kezelésére vonatkozó szabályok szigorítása	 2
<p>Idén július elsején változott jogi szabályozás szerint a magyar vállalkozási szektor nemzetgazdasági szempontból kritikus infrastruktúrát működtető cégei a Nemzeti Kibervédelmi Intézet hatósági feladatkörébe kerültek. Ezeknél a vállalatoknál szigorúbb kibervédelmi intézkedések kerültek bevezetésre. A 2020 júniusában megjelent Nemzeti Digitalizációs Stratégia a digitális államra vonatkozó helyzetértékelése kapcsán megjegyzi, hogy szükséges vizsgálni a jelenleg működő rendszer információbiztonságát. A stratégia nem tartalmaz dedikáltan versenyszférának szóló intézkedést a területen, ezért csak részben megvalósulhatnak tekinthető.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
25.	Neumann János Alap a vállalkozások IKT fejlesztéseinek támogatására	 2

A Digitális Jólét Program részeként 2019 novemberében elindult a 7,5 milliárd forint keretösszegű Digitális Jólét Tőkeprogram, mely kkv-k részére nyújt digitális fejlesztési lehetőségeket. Az igényelt összegek 10 és 500 millió forint között lehetnek. A program kiegészül egy hiteleszközzel is, melyben 5 és 200 millió közötti hitelösszegekre pályázhatnak a cégek. A támogatási konstrukció célcsoportja azok a nem informatikai vállalkozások, akik digitális fejlesztéseket szeretnének megvalósítani. A tőkeprogramot jól kiegészítik a már meglévő programok is (pl. GINOP 3.2.1.-Modern vállalkozások Program és a GINOP 3.2.2. -Támogatás a vállalkozások digitális fejlesztéséhez) legfőképpen a szemléletformálás, felmérés és egyénre szabott megoldási javaslatok finanszírozása révén. A fentiek felül az Éves Fejlesztési Keretek legutóbbi módosításában kiírásra került egy kiemelt pályázat, mely a kkv-k részére nyújtandó nagyteljesítményű számítógép szolgáltatások elérhetőségét hivatott javítani (GINOP 3.1.5-19). Emellett javaslatunk megvalósulását támogatja a Neumann János Nonprofit Közhasznú Kft. működése, amely többek között az innovatív digitális technológiákat fejlesztő startupok nemzetközi piacra lépését segíti elő az INPUT Program (GINOP 3.1.3.) keretében. Az Éves Fejlesztési Keretek augusztusi módosítása is kedvezően érintette a területet: az infokommunikációs fejlesztéseket támogatandó 3 prioritási tengely forrásai átlagosan 10 százalékkal emelkedtek. A 2021-től kezdődő finanszírozási ciklusra tervezett operatív programok társadalmi egyeztetése során a szakpolitikai felelős előírta, hogy dedikált programokat létesít a digitális technológiák vállalaton belüli és kívüli integráltsága kapcsán a legnagyobb lemaradást mutató területek kezelésére.

26.	Uniós támogatások szempontrendszerének súlyozása a tudásintenzív ipari szolgáltatások felé	3
-----	---	---

Bár dedikált pályázat nem jelent meg, de kedvező, hogy a júliusban elindult Magyar Multi Program III. szakaszában támogatottak a szolgáltató cégek is. Az MNB eredeti javaslatát támogatja a kormány azon szándéka, hogy mesterséges intelligencia központot hozzon létre (GINOP 3.2.8-as konstrukció révén). A Mesterséges Intelligencia Stratégia részeként megalakult a Nemzeti Adatvagyon Ügynökség, melynek legfontosabb feladata, hogy a közadatbázisokat szervezett keretek közt megnyissa. Pozitív továbbá, hogy a szolgáltatások oldaláról került megragadásra a jövő egyik legígéretesebb iránya a drónfejlesztés is azáltal, hogy a ZalaDRONE projekt elindításra került a ZalaZone tesztpálya infrastruktúráján. Az önvezető autózás terén piacvezető magyar kötődésű vállalat az AIMotive-ban tőkeemelését hajtott végre a tulajdonos, amelyben közreműködött a Széchenyi Tőkealap-kezelő is. A feldolgozóipar szolgáltatások felőli támogatását hosszabb távon segítheti az októberben elkészült Kreatívipari Stratégia 2020-2030 céljainak megvalósítása is. A stratégiához kapcsolódóan a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) ingyenes, digitális platformon megvalósuló üzletfejlesztési képzést indított be az Innovációs és Technológiai Minisztérium megbízásából. 2020. októberben társadalmi egyeztetés kezdődött a divat- és designipari vállalkozásokat támogató pályázatról.

Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

4. Külgazdaság és gazdaságszerkezet

A Külgazdaság és gazdaságszerkezet fejezetben szereplő javaslatok prioritással súlyozott megvalósulási mértéke 19-ről 24 százalékra nőtt a 2019-es Versenyképességi Tükörben bemutatott állapothoz képest. A külgazdasági és gazdaságszerkezeti javaslatok tekintetében kisebb előrelépések történtek. A terület javaslatai közül egynek kezdődött meg a megvalósítása 2019. ősz óta, így publikálásukat követően összesen 78 százalékuk végrehajtása indult el. A 2019 novemberében elfogadott Kkv stratégia önálló pilléreként tekint a kkv-k külpiazi aktivitásának fokozására, továbbá egy kisebb volumenű GINOP konstrukció is nyílt az exportálni kívánó vállalatok számára. A szolgáltatásexport erősítésére több kisebb program is született.

Az MNB versenyképességi javaslatával egy irányba mutat az a kormányzati szándék, hogy a gyárbővítéseknél és zöldmezős beruházásnál a tudásintenzívebb tevékenységek kerüljenek egyedi alapon támogatásra. Az ipari hozzáadott érték-tartalom szempontjából továbbra is kiemelten fontos, hogy ne csak a high-tech ágazatok súlya növekedjen, hanem az ipari szolgáltatások révén a hazai cégek is be tudjanak csatlakozni globális értékláncokba. A jövőben fontos lesz, hogy a világban végbe menő technológiai változásokra technológia előállítóként is tudjon választ adni Magyarország. Erre a járműiparban nyílik a legnagyobb lehetőség, amit támogathat például a ZalaZone tesztpálya is. Kedvező fejlemény, hogy az olyan magas keresleti multiplikátorokkal – következésképpen magas hazai beágyazottsággal – jellemezhető ágazatok, mint az élelmiszergyártás, a gyógyszergyártás és a turizmus további támogatásban részesülnek (a koronavírus okozta gazdasági hatásoktól függetlenül).

A már évekkel ezelőtt megkezdett ázsiai gazdasági relációk erősítése tovább folytatódott több egyezmény révén. Folytatódott az intézményi garanciák kiépítése a fejlett piacokon (Egyesült Államok), valamint a fejlődő piacokon is (pl. Szerbia, Ghána, Laosz, Ruanda, Banglades).

#	Javaslat	Prioritás
4.1.	A magyar kis- és középvállalkozások külgazdasági aktivitásának növelése	
1.	Áruexport mellett a szolgáltatásexport erősítése	 3
<p>Laosban 160 millió dolláros kötött segélyprogram indul, melynek keretében magyar cégek végzik a laoszi főváros teljes szennyvízhálózatának felújítását, valamint részt vesznek élelmiszerbiztonsági fejlesztésekben és az elektronikus személyi igazolvány-rendszer kiépítésében. Hasonló megállapodás született Magyarország és Ruanda között is. Az idén januárban létrehozott indonéz-magyar befektetési alap közlekedési és vízgazdálkodási projekteken biztosíthat magyar szolgáltatás exportot. 400 millió forintos keretösszegű felhívás jelent meg a nyugat-balkáni országokba zöld technológiát exportálni kívánó magyar cégek részére. 2020. novemberben sportinnovációs technológiák exportcélú fejlesztésének támogatására indult program.</p>		
2.	Övezet és út kínai kezdeményezés által elérhető előnyök kiaknázása	2
<p>A két állam közötti együttműködési megállapodások, szerződések, illetve államilag patronált beruházások folyamatosnak tekinthetők. 2019 november 12-én Kínában vasúti logisztikai együttműködési megállapodást írt alá a MÁV-REC Kft. valamint a kínai Central European Trade and Logistics Cooperation Zone. Ugyancsak tavaly novemberben a kínai Cosco Shipping vállalatcsoport részesedést vásárolt a magyarországi BILK intermodális logisztikai központban, amely lépéssel javulhat az ország áruszállítási hatékonysága. Magyarország jelentőségét – és egyben a kínai Övezet és Út kezdeményezésben betöltött központi szerepét – erősítheti a Fundan egyetemmel decemberben aláírt egyetértési nyilatkozat. A két fél célja, hogy az egyetem Budapesten létesítsen campusot, amely révén egy TOP40-es egyetem létesítene intézményi jelenlétet. Magyarországon az 5G hálózat telepítése a kínai Huawei közreműködésével fog kiépülni. A gazdasági kapcsolatokat hivatott erősíteni az is, hogy 2019 végétől két újabb kínai városból lehet közvetlenül is elérni Budapestet repülőgéppel. A kapcsolatok bővülését jelzi, hogy Budapesten egy kínai-magyar egészségügyi központ is létrejött tavaly év végén. A gazdasági kapcsolat tekintetében fontos lépésnek tekinthető a Lenovo 8,2 milliárd forint értékű gyára, ami az első európai gyára lesz a vállalatnak. 2020. októberben heti három teherjáratot indít Zhengzhouból Budapestre az UTA légitársaság, ezzel javul a két ország közötti logisztikai forgalom.</p>		
3.	Gyorsan növekvő és stabil intézményekkel rendelkező új piacokra való belépés támogatása	1
<p>A Kárpát-medencei gazdasági kapcsolatokat hivatott erősíteni a kormány vajdasági beruházási programja, mely 2016 óta folyamatosan biztosít fejlesztési forrásokat a vajdasági érdekelteknek. 2019 novemberében Belgrádban nyitott képviseleti irodát a HEPA. Magyarország májusban csatlakozott a Türk Tanács befektetési alapjához, majd júniusban a közép-európai összeköttetést előmozdító Három Tenger Befektetési Alaphoz is társult. A 330 pontos versenyképességi programban megfogalmazottakkal összhangban van a 25 milliárd forintos keretösszeggel meghirdetett Nemzeti Exportvédelmi Program is, amely az exportpiacokon növekedni, terjeszkedni és új piacokat megszerezni kívánó magyarországi vállalatok támogatására jött létre. A program keretösszegét 50 milliárd forinttal 75 milliárd forintra emelte meg a 1818/2020. (XI.18.) kormányhatározat. A program megtérülését erősítheti, hogy a magyar vállalatok által leginkább célzott közeli országok piacaira való beruházásokat célozza a program. 2020. októberben hirdette meg a külügyi szaktárca a Balkánon való terjeszkedésre 9 milliárd forintos keretösszegű programját, melyben vissza nem térítendő támogatásokra pályázhatnak a vállalatok. A távolabbi régiók tekintetében Bangladesssel szeptemberben együttműködési megállapodás született, ami lehetővé teszi a magyar vállalatok számára a piacralépést. Magyar vonatkozású további hír, hogy a Tungsram egy leányvállalatot hoz létre Abu-Dzabiban és egy gyárat épít 4 millió dollár értékben, amihez a magyar kormány is pénzügyi támogatást biztosít. 2020. októberben az Eximbank 700 millió dolláros hitelkeretet nyitott a Szaúd-Arábiába beruházni kívánó magyar cégek számára. A 1817/2020. (XI.18.) kormányhatározat 35 milliárd forint többletforrást rendel a határon túli gazdasági programok támogatására is.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
4.	Hazai külkereskedő réteg támogatása, új kereskedőház koncepció	1

A 2019 novemberében elfogadott Kkv stratégia V. pillére támogatja a vállalatok nemzetköziesedését. A kkv-k külföldre lépését segítő program zászlóshajó intézkedésként került be a stratégiába. A program célzott egyedi tanácsadással, felkészítéssel segíti a kkv-k nemzetközi piacon való megjelenését, és nemzetközi hálózatokba, globális értékláncokba történő bekapcsolódásukat. A külföldi felkészítés célja, hogy ösztönözze a kkv-k nemzetközi piacra lépését, szélesítse az exportképes vállalkozások körét, valamint a már exportáló vállalkozások számára segítséget nyújtson a tevékenységek bővítéséhez. A kkv stratégiában foglaltakkal összhangban 2019 októberében elindult a kkv-k külföldre lépését elősegítendő kiírás, amely tanácsadást céloz meg. A magyar kkv-k amerikai terjeszkedését hivatott elősegíteni a Columbus magyar-amerikai közös alap, melybe az Eximbank 7 milliárd forintot fizetett be. A fentiek felül idén januárban a Külgazdasági és Külügyminisztérium egy exportfejlesztési programot hirdetett kkv-k részére. A program keretösszege 3 milliárd forint, és elsősorban külföldi kiállításokon és vásárokon való megjelenésre, árubemutatók szervezésére, marketing tevékenységre vagy tanúsítványok megszerzésére igényelhető támogatás. A GINOP-on keresztül finanszírozott Magyar Multi Program közvetetten támogatja a hazai külkereskedő vállalatokat.¹

4.2. A betelepülő külföldi tőke tudásának hasznosítása

7.	Állami gazdaságfejlesztési források irányítása a tudásintenzív, illetve belföldön jól beágyazott feldolgozóipari ágazatokra	2
----	--	---

Az MNB versenyképességi programjában megfogalmazottakkal egy irányba mutat, hogy az egyedi kormánydöntések odaítélésénél 2019 egészében a belföldön jobban beágyazott tevékenységek támogatása került előtérbe (az elektronika és a járműipari támogatások aránya 30 százalékra csökkent, szemben a 2018-as 40 százalékkal). A nagy hazai hagyományokkal rendelkező gyógyszergyártást támogatja a Külgazdasági és Külügyminisztérium és a hazai gyógyszeripari érdekképviselő (MAGYOSZ) között megkötött megállapodás. A szintén erős beágyazottsággal jellemezhető élelmiszeripari vállalatok komplex beruházásainak támogatására GINOP felhívás kerül meghirdetésre (a tervek szerint novemberben), ezzel az egyik legmagasabb keresleti multiplikatőrrel jellemezhető feldolgozóipari ágazat kerül támogatásra.² A szintén magas multiplikatőrrel rendelkező turizmus támogatását egy GINOP felhívás keretén belül emelte meg a kormány, továbbá a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként dedikált forrásokat kapott az ágazat. Az egészségipar önálló fejlesztési keretet fog kapni költségvetési forrásból, ez az intézkedés a hazai egészségipari gyártókat kívánja támogatni (a program költségvetése 50 milliárd forint, melyet a Pénzügyminisztérium emelni szándékozik a közeljövőben). A magyar vállalatokat támogatja a Pénzügyminisztérium újraindított Nagyvállalati Beruházási Támogatása (NBT), amely az előző programhoz képest egy jelentősen kibővült költségvetéssel támogatja a közép és nagyvállalatokat.

Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

¹ Bár a nemzetközi terjeszkedésre képes cégeket helyezi középpontba a program, nem tartalmaz semmilyen erre vonatkozó kritériumot (a külföldi terjeszkedés megvalósítása a HEPA feladata maradna, amit a GINOP 1.3.7-es finanszírozás révén többletforrásokkal támogatott meg a szakpolitikai felelős).

² Az élelmiszeripar támogatása már nem új keletű, korábban is elérhetőek voltak dedikált ágazati források (elsősorban kombinált hiteltermék formájában).

5. Munkaerőpiac

A Munkaerőpiac fejezet javaslatainak prioritásokkal súlyozott megvalósulása 24 százalékra nőtt a 2019. októberi 15 százalékról. A Versenyképességi program munkaerőpiacot érintő javaslatainak közel 40 százalékában kezdődött meg a végrehajtás a program bejelentése óta. A 2019-es Versenyképességi tükör megjelenése óta hat javaslat esetében történt státuszváltozás, melyek a munkát terhelő közterhek csökkentését, a külföldön élők hazavonzását és a képzési rendszer területeit érintik. Emellett további két javaslat esetében jelentettek be újabb intézkedéseket, melyek ugyanakkor nem befolyásolták az érintett pontok megvalósulásának mértékét.

A munkát terhelő közterhek csökkentése a szociális hozzájárulási adó további mérséklésével folytatódott. A külföldön élők hazavonzását segítheti egyes családtámogatási elemek feltételeinek könnyítése, valamint az egészségügy és az oktatás területén történt béremelések. A felnőttképzés erősítése kapcsán az OKJ-rendszer átalakításában és az idősebb korosztályok készségeinek fejlesztésében történt előrehaladás, emellett a vállalkozói hajlandóság növelése érdekében is történt előrelépés. A nyugdíj melletti munkavégzés több esetben is kedvezőbbé vált az idei évben, valamint a közmunkáért kapott bér és a minimálbér közti különbség tovább nőtt.

A fenti intézkedések mellett a koronavírus-járvány következtében a kormány számos programmal támogatta a munkaerőpiacot. A munkahelyek védelme érdekében bevezetésre került a Munkahelyvédelmi bértámogatás, mely a csökkentett munkaidős foglalkoztatást támogatta, míg a Munkahelyteremtő bértámogatás álláskeresők alkalmazása esetén nyújtott támogatást. Az októberben elindult Vállalkozások munkaerő támogatása program pedig célzottan az alacsony iskolai végzettségű és a fiatal álláskeresők foglalkoztatását ösztönzi a vállalatoknak nyújtott bértámogatással. A járvány második hulláma által leginkább sújtott cégek 18 tevékenységi kör esetében vehetnek ismét igénybe adókönyvitést és bértámogatást. Az otthoni munkavégzés rugalmasabbá tétele érdekében pedig a veszélyhelyzet időtartama alatt a munkáltatók és a munkavállalók a Munka Törvénykönyve távmunkavégzésre vonatkozó előírásaitól eltérően is megállapodhatnak, valamint a munkavállalók havi költségtámogatásban részesülhetnek a minimálbér 10 százalékáig.

#	Javaslat	Prioritás
5.1.	A munkaerő-tartalék felszabadítása a versenyszektor részére	
2.	A közmunkáért fizetett bér és a minimálbér különbségének növelése	2

A közmunkáért fizetett bér és a minimálbér közti különbség folyamatos növekedést mutat, amihez érdemben hozzájárultak az elmúlt évek jelentős minimálbér-emelései, valamint a közmunka bér 2017 óta változatlan szintje. Míg 2012-13-ban a közmunkáért kapott bruttó bér a minimálbér 77 százaléka volt, 2019-re ez az arány 55 százalékra csökkent. A minimálbér 2020. évi emelésének következtében 51 százalékra mérséklődött a közmunkáért kapott bér minimálbérhez viszonyított aránya. A közmunkáért fizetett bér és a minimálbér különbségének növelése tovább ösztönözheti a közfoglalkoztatottakat az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre.

3.	A nyugdíjkorhatár alatt, nyugdíj mellett munkát vállalók esetében növekedjen a munkajövedelem összegének engedélyezett felső határa	1
-----------	--	----------

A nyugdíj melletti munkavégzés több esetben is kedvezőbbé vált a tavalyi intézkedéseket követően. 2020. július 1-jétől már nemcsak a munkaviszonyban álló, hanem foglalkoztatási formától függetlenül minden munkát végző saját jogú nyugdíjas keresetei mentesülnek a biztosítási és járulékfizetési kötelezettség alól, ami a kereseti korlát megszűnését jelenti. Ennek következtében a nők kedvezményes nyugdíja mellett már bármely jogviszonyban (például vállalkozási vagy megbízási jogviszonyban) korlátozás nélkül lehet dolgozni a versenyszférában. A szolgálati járadékban és korhatár előtti ellátásban részesülők esetében azonban továbbra is fennmarad a kereseti korlát.

5.3. Bérek fenntartható emelése		
12.	A munkát terhelő közterhek csökkentésének folytatása	 3

A munkát terhelő közterhek közül folytatódott a szociális hozzájárulási adó 2017-ben megkezdett, 27 százalékról történő csökkentése. A szociális hozzájárulási adó 2020. július 1-től 17,5 százalékról 15,5 százalékra csökkent, mivel a kormány a koronavírus miatt kialakult helyzetben eltekintett a bérmegállapodásban rögzített feltételtől, a versenyszféra reálbérének 6 százalékos emelkedésétől. Az intézkedés elsősorban a munkaerőpiac keresleti oldalát támogatja.

#	Javaslat	Prioritás
---	----------	-----------

5.4. Külföldön élők hazavonzása

14. Bérfejlesztés az állami hiányszakmákban

2020-ban több hiányszakma esetében is történtek béremelések. Az egészségügyi szakdolgozók és védőnők 2019-ben bejelentett négylépcsős béremelése 2020. január 1-jén 14 százalékos, majd november 1-jén további 20 százalékos emeléssel folytatódott, melyeket 2022. január 1-jén egy 30 százalékos újabb emelés követ. 2021 januárjától megkezdődik az orvosi bérek jelentős emelése is a Magyar Orvosi Kamara bértáblajavaslatára alapján, ami három lépésben 2023 elejéig valósul meg. Emellett a koronavírus-járvány idején tanúsított helytállásért július 1-jén 170 ezer egészségügyi dolgozó részesült egyszeri bruttó 500 ezer forintos juttatásban. 2020 júliusától a pedagógusok bére 10 százalékkal emelkedett, ami technikailag ágazati szakmai pótlék bevezetésével valósult meg. Továbbá szintén júliustól akár 30 százalékkal emelkedett a szakképzésben dolgozó pedagógusok bére, ami 32 ezer szakembert érint.

15. Családtámogatási elemek ismertségének növelése, az államilag támogatott oktatási és egészségügyi rendszerre való figyelemfelhívás kampányokkal

2020 nyarától 180 napról 90 napra csökkent a babaváró támogatás igényléséhez elvárt magyarországi tb-jogviszony igazolásának időtartama, ami könnyítheti a külföldről hazatérők támogatáshoz történő hozzájutását. Az Egyesült Királyságból hazatérők esetében a kinti jogviszony igazolása a tapasztalatok alapján nehézkes, így a CSOK igénylése esetén biztosított lett a méltányossági eljárás lehetősége.

5.5. Felnőttek képzési rendszerének megerősítése

19. Első végzettség megszerzésének ingyenessé tétele a felnőttképzésben

A szakképzés további erősítése érdekében a 2020/2021-es tanévtől átalakításra került az OKJ-képzések rendszere. Az elérhető képzések listája jelentősen egyszerűsödött: az eddig az OKJ-ban szereplő több mint 700 szakképesítés helyett a szakképző intézmények 177 szakképesítést, 76 részsakképesítést és 25 kulturális és művészeti szakképesítést kínálnak. Az alapszakmák megszerzésére már az iskolai rendszerben is van lehetőség, amire további szakképesítések építhetők. A felnőttek számára az iskolarendszerben a második szakma elsajátítása már jelenleg is ingyenes, a jövőben a képzési idő rövidül, így gyorsabban lehet szakmát szerezni.

20. Digitális és nyelvi készségek fejlesztése az idősebb korosztályok körében

A Digitális Jólét Program Hálózat keretében 5 milliárd forint értékben országszerte 1500 támogatott közösségi internet hozzáférési pontot alakítottak ki, ahol ott dolgozó mentortól kaphat eligazítást, hasznos tanácsokat minden érdeklődő. A digitális szakadék csökkentését célzó további projektek keretében 2019 végéig közel 182 ezer ember digitális kompetencia képzése valósult meg, illetve további 2 milliárd forinttal támogatták a helyi, helyben ismert szakmai és társadalmi szervezeteket, amelyek programjaikkal képesek elérni és megszólítani a digitális eszközöket még nem használókat.

#	Javaslat	Prioritás
5.7.	Vállalkozói hajlandóság erősítése	
25.	Vállalkozói ismeretek oktatása, vállalkozói készségek fejlesztése a köznevelésben és a felsőoktatásban	 2

A 2020. évi PÉNZ7 köznevelési témahét keretében „Ötleből vállalkozás” fókusszal valósult meg vállalkozói hajlandóságot növelő előadássorozat az iskolákban. A témahéten összesen 1200 iskola több mint 217 ezer diákja vett részt.

	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Jelmagyarázat	 Nem kezdődött meg	 Megkezdődött	 Részben megvalósult	 Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

6. Területi felzárkózás

A Területi felzárkózás fejezetben szerepelő javaslatok prioritással súlyozott megvalósulásának mértéke 28 százalékra nőtt a 2019. októberi 15 százalékról. A területi felzárkózás elősegítését ösztönző 13 javaslat közül összességében 7 esetben, vagyis 53 százalékukban történt előrelépés a Versenyképességi program megjelenése óta. A 2019. őszi Versenyképességi tükrő óta négy javaslat esetében történt státuszváltozás, emellett további három pontnál történtek intézkedések a javaslatok megvalósulási mértékének módosulása nélkül.

Folytatódott a munkaerőpiaci mobilitás növelésének támogatása további munkásszállók építésének bejelentésével, emellett a mobilitást ösztönözheti a Városi Otthonteremtés Program tervezett elindulása és a helyközi közlekedés további fejlesztése is. A kevésbé fejlett régiók esetében több új program elindítása is hozzájárulhat a foglalkoztatás bővítéséhez és a vállalatok fejlődéséhez, növelve a vidék versenyképességét és népességmegtartó erejét. Folytatódtak továbbá meglévő programok, így a Modern Városok Program, a Magyar Falu Program és további településfejlesztési programok (TOP, VEKOP) fejlesztései a vidéki térségekben, emellett a leghátrányosabb települések felzárkóztatása érdekében immár 67 településen valósulnak meg a „Felzárkózó települések” program intézkedései a Magyar Máltai Szeretetszolgálat irányításával. Az elmaradottabb régiók finanszírozását célzó javaslatok közül egy, az Európai Beruházási Bank által biztosított források nagyobb mértékű kihasználása esetében történt további előrelépés újabb hitelszerződések megkötésével.

#	Javaslat	Prioritás
6.1.	Munkaerő-mobilitás ösztönzése	
1.	A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az ingázás ösztönzésén keresztül	 3
	<p>A munkavállalói mobilitás ösztönzése érdekében tovább bővül az ITM által kiírt „Munkásszállások kialakítása” program. A 2020 augusztusában bejelentett intézkedés értelmében 19 új munkásszálló létesítésére biztosítanak támogatásokat 5,6 milliárd forint értékben. A program első három fázisában 20 munkásszálló létesítésére nyújtottak forrásokat 2017 és 2019 között önkormányzatok számára, 2020-tól pedig már nem önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok is pályázhatnak támogatásra. Emellett továbbra is zajlik az „Út a munkaerőpiacra” program megvalósítása, melynek keretében elsősorban a hátrányosabb munkaerőpiaci csoportok elhelyezkedését segítik többek között az utazási és lakhatási költségek támogatásával.</p>	
2.	A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az állandó lakhelyváltogatás támogatásával	 2
	<p>A munkaerőpiaci mobilitást támogathatja a kormány által tervezett Városi Otthonteremtés Program, mely a városi rozsdáövezeti területeken tenné lehetővé új lakások megfizethető árú és bérleti díjú építését. A program elsősorban a lakáspiac kínálati oldalának bővítését célozza, azonban hatékony eszköz lehet a lakhelyváltogatáson keresztül megvalósuló munkavállalásra.</p>	
3.	A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásainak mobilitási ösztönzőkkel való kiegészítése	 3
	<p>A „Munkásszállások kialakítása” program kibővítése és vállalkozásokra történő kiterjesztése ugyan nem kifejezetten a közfoglalkoztatottak mobilitását célozza, azonban támogathatja az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésüket. Emellett a közfoglalkoztatottak esetében is továbbra is zajlik az „Út a munkaerőpiacra” program megvalósítása, mely segíti a mobilitásuk növelését.</p>	
4.	A helyközi közlekedés fejlesztése	2
	<p>2020 júliusától egységes stratégiai irányítás alá került a vasúti és távolsági buszközlekedés, ami megteremti a lehetőséget a mobilitást ösztönző összehangolt menetrend és egységes tarifarendszer bevezetésére, valamint a vasúti ráhordó hálózatok és csatlakozások kialakítására. A Budapest keleti és nyugati agglomerációját szorosabban összekapcsoló Déli összekötő vasúti Duna-híd korszerűsítését 2022 szeptemberéig valósítják meg. Megkezdődik továbbá a Budapest-Veresegyház-Vác és a Budapest-Lajosmizse elővárosi vasútvonalak felújítása, valamint a budapesti vasúti és HÉV hálózat fejlesztése, összekapcsolása és 54 darab korszerű HÉV kocsi beszerzése.</p>	

#	Javaslat	Prioritás
6.2.	Kevésbé fejlett régiók közvetlen támogatása	
6.	Erős támaszkodás a Budapesten kívüli gazdasági központok ágazati és technológiai specializációira	3

A 2020 márciusában létrejött az „Északkelet-Magyarország Nemzeti, Gazdasági és Kulturális Övezetének Koordinációs Fóruma”, amely a „Creative Region – Határtalan fejlődés” programon keresztül Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Jász-Nagykun-Szolnok és Borsod-Abaúj-Zemplén megye nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének létrehozását segíti. Kiemelt cél az övezet népességmegtartó erejének növelése, infrastrukturális, gazdasági és kulturális fejlesztése, versenyképességének erősítése, amihez egyedi, a térségre irányuló fejlesztésekre van szükség. A vidéki térségek vállalkozásait segítheti a 2021 januárjától elérhető „Hátrányos helyzetű településeken működő mikro- és kisvállalkozások fejlesztéseinek támogatása” elnevezésű pályázat is, melynek keretösszege 5 milliárd forint. Emellett a Budapesten kívüli gazdasági központok fejlődését továbbra is támogatják külföldi és hazai beruházások, valamint az idei évben is folytatódó Modern Városok Program gazdasági és infrastrukturális fejlesztései. Utóbbi esetében újdonság, hogy a 23 megyei jogú város mellett ezentúl a megyei önkormányzatok is kaphatnak forrást a programból.

7.	Helyi beszállítókra és erőforrásokra építő pályázatok előnyben részesítése	 3
-----------	---	--

A 2019 decemberében bejelentett „Foglalkoztatásbővítés ösztönzése” megnevezésű GINOP pályázat keretei között 12 milliárd forint keretösszegeből segítik az ország négy régiójában a kvv szektor foglalkoztatotti létszámának növelését, amennyiben a foglalkoztatás bővítése új létesítmény vagy termék létrehozásához, kapacitásbővítéséhez vagy a termelési folyamat átalakításához kapcsolódik. A felhívásra azok az Észak-Alföldön, Észak-Magyarországon, Dél-Dunántúlon és Dél-Alföldön működő vállalkozások nyújthatnak be támogatási kérelmet, amelyek vállalják, hogy 3-15 fővel bővítik a foglalkoztatottak számát és az új munkahelyeket legalább három évig fenntartják. A program hozzájárulhat a kevésbé fejlett térségek munkaerejének hatékonyabb kihasználásához. A pályázat sikerét jelzi, hogy a rendelkezésre álló keret több mint 4 milliárd forinttal nő a bejelentéshez képest. 2020. szeptemberben került bejelentésre, hogy a gazdaságfejlesztési stratégia részeként a kormány négy gazdaságfejlesztési zónát (dél-dunántúli, északnyugat-magyarországi, dél-alföldi és északkelet-magyarországi) hoz létre, hogy elősegítse a koordinált és kiegyensúlyozott területi fejlesztéseket. A területi felzárkózást támogatja továbbá, hogy az MFB Csoporthoz tartozó MFB Invest Zrt. tematikus Vállalkozásfejlesztési Alapot indított – Debrecen, Székesfehérvár és Kaposvár után – Nyíregyházán ötmilliárd forintos keretösszeggel helyi és régiós vállalkozások fejlesztési, beruházási lehetőségeinek megvalósításához.

#	Javaslat	Prioritás
6.3.	Finanszírozás a kevésbé fejlett régiókban	
13.	Az Európai Beruházási Bank (EIB) által biztosított források nagyobb mértékű kihasználása	1

Az EIB csoporttal kötött hitelszerződések összesített értéke 2018-ban 891 millió eurót ért el, melyből az EIB közvetlenül 747 millió euróval részesült, míg az EIF 144 millió euróval. 2019-ben az EIB-vel kötött megállapodások értéke tovább bővült és 775 millió eurót tett ki. 2020 januárjában újabb, 150 millió euró értékű hitelről kötött megállapodást a kormány és az EIB az oktatási infrastruktúra fejlesztésére. A szerződésnek köszönhetően új iskolák és sportlétesítmények épülnek és a meglévők korszerűsödnek. Emellett a Volán Buszpark Kft. is aláírt januárban egy hitelszerződét az EIB-vel a Zöld Busz Program finanszírozására 47 millió euro értékben (a teljes hitel 140 millió euro lesz). A következő években végrehajtott nagyobb infrastrukturális, energetikai és vállalkozásfejlesztési terveknél az EIB növekvő hozzájárulása továbbra is reális feltételezés.

Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

7. Családbarát program

A Versenyképességi programban bemutatott családbarát javaslatok 48 százalékánál történt előrelépés 2020 novemberéig, ezáltal a fejezeti javaslatok prioritásokkal súlyozott megvalósulási szintje 27 százalékra nőtt a 2019. októberi 16 százalékról. A 46 demográfiai fordulatot célzó pont közül egy javaslat teljesen megvalósult, további kilenc javaslat részben megvalósult, valamint tizenkettő javaslat megvalósítása megkezdődött. Kedvező folyamatnak tekinthető, hogy a 2019 februárjában meghirdetett Családvédelmi Akcióterv bejelentése után 11 hónappal a havi születésszám emelkedni kezdett, és 2019 decembere óta minden egyes hónapban meghaladta a megelőző év azonos hónapjában regisztrált értéket. 2020 első kilenc hónapja során az újszülöttek száma 3251 fővel magasabb volt, mint 2019 azonos időszakában.

2020 során tovább folytatódott a 2019 februárjában bejelentett Családvédelmi Akcióterv megvalósítása. 2020. január 1-jétől életbe lépett a legalább négy gyermekes anyák teljes személyijövedelemadó-mentessége és a nagyszülői gyed. Jelentős előre lépések történtek az egészségügyi rendszer családbarát fejlesztésében. 2020. július 1-jétől egységes szakmai elveken alapuló, állami finanszírozású meddőségkezelési ellátórendszer jött létre, ingyenessé váltak a mesterséges megtermékenyítési eljárások, valamint 2020. február 1-től a kezeléseknél használt gyógyszerek is térítésmentesen válthatók ki, valamint ingyenesek a meddőségi vizsgálatok is. A csecsemőgondozási díj (csed) összege 2021. július 1-től jelentősen emelkedni fog, mivel a csed összegét az anya munkabérének 70 százalékáról 100 százalékára növelik. A családok otthonteremtését az ismételten bevezetett és a 2022 végéig megkezdett építkezésekre érvényes kedvezményes 5 százalékos lakásáfa segíti majd, amit kiegészít, hogy a CSOK-ot igénybe vevők az 5 százalékos áfatartalmat is visszaigényelhetik. A kormány emellett 2021-től otthonfelújítási programot indít. A legalább egy gyermeket nevelő családok felújítási költségeinek felét átvállalja az állam legfeljebb 3 millió forintig és a CSOK akár maximális összegét igényelhetik azok a családok, akik házuk tetőterét szeretnék beépíteni. A családok otthonteremtését támogatja 2021 januárjától a CSOK-kal vásárolt új vagy használt ingatlanok esetében bevezetésre kerülő teljes illetékmentesség, valamint az ingatlanvásárláshoz kapcsolódó közjegyzői díjak plafonjának meghatározása is. A kisgyermekes családok mindennapi életének támogatásában, az otthonteremtés támogatásában és a nyugdíjrendszer demográfiai kihívásainak enyhítése esetében van még tér további intézkedésekre.

A kormány több intézkedést is hozott annak érdekében, hogy a koronavírus-járvány idején is támogassák a családok jövedelmi helyzetét: egyrészt a tavasszal meghirdetett veszélyhelyzet végéig meghosszabbították a veszélyhelyzet idején lejáró gyermekgondozási támogatások folyósításának időtartamát, másrészt a háztartások hiteltörlesztési moratóriumot kaptak 2020 végéig. A kormány 2020 szeptemberében a hiteltörlesztési moratórium további hat hónappal való meghosszabbításáról döntött azon adósok esetében, ahol legalább egy gyermeket nevelnek.

#	Javaslat	Prioritás
7.1.	A családtámogatási rendszer elemeinek erősítése	

1.	A csecsemőgondozási díj (csed) és a gyermekgondozási díj (gyed) felső határának növelése	 3
-----------	---	---

2021. július 1-től a csecsemőgondozási díj (csed) összege az anya munkabérének 70 százalékáról 100 százalékára emelkedik. A szabályváltozás következtében az anyák jövedelme magasabb lesz a szülési szabadság 24 hetes időtartama során, mint a munkában töltött idő alatt folyósított nettó munkabér, mivel a csed összegéből csak személyi jövedelemadót kell fizetni. 2020. január 1-től a minimálbér emelkedésével 225.400 forintra emelkedett a gyermekgondozási díj maximális havi összege.

5.	A felsőfokú intézményben tanuló hallgatók gyermekvállalásának támogatása	2
-----------	---	----------

A diplomás gyed összege 2020 januárjában növekedett a minimálbér és a garantált bérminimum összegének emelkedését követve. A felsőfokú alapképzésben tanuló hallgatók esetében a diplomás gyed összege a minimálbér (161 ezer forint) 70 százaléka, a mesterképzésben, osztatlan képzésben vagy doktori képzésben részt vevők esetében a garantált bérminimum (210.600 forint) 70 százalékát teszi ki a diplomás gyed havi összege.

7.	A gyermekvállalás népszerűsítése (figyelemfelhívás, családtámogatási elemek ismertségének növelése, felkészítő tréningek támogatása)	2
-----------	---	----------

További gyermekek vállalására ösztönzi a fiatalokat a Testvér-füzet, a Három Királyfi, Három Királynő Mozgalom újabb kötete, amelyet a védőnői szolgálat segítségével juttatnak el minden Magyarországon megszülető gyermek szüleihez. A kormány kelengyecsomaggal segített hátrányos helyzetű régióban élő családokat az ózdi, a salgótarjáni és a bátonyterenyi járásban. Az 1500 darab, egyenként 15 ezer forint értékű csomag többek között fürdetőkádát, ruhákat és egy kézikönyvet is tartalmaz.

7.2. Egészségügyi rendszer családbarát fejlesztése

8.	Gyermekvállalást gátló betegségek megelőzése, kezelése	 3
-----------	---	---

2020. február 1-jétől ingyenessé váltak a teljes körű meddőségi kivizsgálások. Az egyes egészségbiztosítási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 2/2020. (I.30.) EMMI rendelet meghatározza az államilag finanszírozott meddőségi vizsgálatok pontos körét, az azokhoz tartozó finanszírozási pontszámokat és azokat az intézményeket, amelyek a térítésmentes meddőségi kivizsgálást elvégzik. A Családbarát Szüléset Pályázati Program II. ütemében 53 egészségügyi intézmény összesen 3,4 milliárd forint támogatásban részesült a várandósgondozás és szülés során a szemléletváltásra és a korszerű ellátási gyakorlatok kialakítására. 2020. őszén 2,5 milliárd forint állami támogatással a Pécsi Tudományegyetem vezetésével megalakult a Humán Reprodukciós Nemzeti Laboratórium, amely integrált klinikai kutatásokkal kívánja csökkenteni a meddő párok arányát.

#	Javaslat	Prioritás
10.	Mesterséges megtermékenyítés aktívabb támogatása	 2
<p>A Magyar Közlöny 2019. évi 211. számában megjelent kormányrendeletek alapján a Magyar Állam meddőségi kezeléseket végző egészségügyi magánintézményeket vásárolt meg a meddőségi kezelések széles körben való elérhetősége érdekében, amelyek felett az Állami Egészségügyi Ellátó Központ gyakorolja a tulajdonosi jogokat. Az intézetek állami tulajdonba kerülésével 2020. július 1-jétől egységes szakmai elveken alapuló, állami finanszírozású meddőségkezelési ellátórendszer jött létre, ingyenessé váltak a mesterséges megtermékenyítési eljárások, valamint 2020. február 1-től a kezelésekből használt gyógyszerek is térítésmentesen válhatnak ki, továbbá ingyenesek a meddőségi kivizsgálások is. Az intézkedések fedezetére a gyógyító-megelőző ellátásokon belül az összevont szakellátás jogcím 2020. évi előirányzatát 2019 végén 2,5 milliárd forinttal megemelték, míg a gyógyszer-támogatási kiadások esetében mintegy 800 millió forintnyi előirányzat-emelésről döntöttek. Az intézkedések hatására növekedhet az ellátáshoz hozzáférők létszáma, ami kedvező hatással lehet a születésszám alakulására is.</p>		
13.	Védőoltások árának csökkentése	1
<p>2020 őszétől a 7. évfolyamos fiúk számára is ingyenesen hozzáférhetővé vált a HPV-elleni oltás, amelyet szülői beleegyező nyilatkozat után az iskolákban kapnak meg a tanulók.</p>		
<p>7.5. Mindennapi élet támogatása a gyermeket nevelő családok számára</p>		
23.	A nők szülést követő munkaerőpiaci visszatérésének támogatása	 3
<p>A nők munkaerőpiaci visszatérését támogatja, hogy 2020. január 1-től a gyermekgondozási díjat a dolgozó nagyszülő is átveheti a szülők és a nagyszülő közös döntése alapján, amennyiben mindkét szülő keresőtevékenységet végez. A 2020. évi költségvetési törvény 1,3 milliárd forintnak megfelelő előirányzatot tartalmaz a nagyszülői gyedhez kapcsolódó kiadásokra. Emellett a kisgyermekes anyák munkapiaci visszatérését segíti, hogy a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP) „Kisgyermeket nevelők munkaerőpiaci visszatérésének támogatása” pályázati felhívás keretében 2019 augusztusától maximum havi 40 ezer forint összegű támogatást igényelhetnek azok a szülők, akik visszatérnek a munkaerőpiacra, és gyermeküket családi vagy munkahelyi bölcsődében helyezik el. A bölcsődei díjhoz való hozzájárulást már több, mint kétezer kisgyermekes anya vette igénybe 2019 augusztusa óta. 2020. július 1-től a csecsemőgondozási díjon, a gyermekgondozási díjon, valamint a gyermekgondozást segítő ellátáson lévő kismamák is igénybe vehetik a nyelvvizsga- és a KRESZ-tanfolyam, valamint a KRESZ-vizsga költségének visszatérítését, aminek célja, hogy támogassa az anyák későbbi elhelyezkedési lehetőségeit.</p>		
25.	A gyermekek nyári táboroztatásának támogatása	3
<p>2020 nyarán több mint 80 ezer gyermek vett részt a napközis Erzsébet-táborokban, amelyekre a kormány 2 milliárd forintot fordított. A táborokban minden jelentkezőt fogadtak, és a résztvevő gyermekek 40 százaléka hátrányos helyzetű volt. Mintegy 700 egyszülős családban élő gyermek vett részt 2020 nyarán az Egyszülős Központ által szervezett napközis táborokban az EMMI támogatásával.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
7.6.	A családok otthonteremtésének támogatása	
29.	A Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) vissza nem térítendő támogatásának kiterjesztése a második gyermek megszületésének ösztönzésére	3

A kormány 2020. októberi bejelentése szerint tovább bővül a CSOK felhasználási lehetősége. A kormány többgenerációs otthonok létrehozását támogatva családi házak tetőtér beépítéséhez is elérhetővé teszi a CSOK igénybevételét.

33.	Új városrész-koncepciók kidolgozása a lakásfejlesztések területi elhelyezkedésének javítása érdekében	 3
------------	--	--

A kormány 2020. áprilisi bejelentése alapján 27 százalék helyett 5 százalékos lesz az áfakulcs a barnamezős övezetekben új lakások értékesítése és bérbeadása esetén. Barnamezős területnek általában a városok jellemzően belterületein található korábban hasznosítás alatt álló, jelenleg azonban elhagyatott vagy alulhasznosított, sok esetben ipari vagy építési hulladékkal erősen szennyezett területeket hívjuk. A kormány jelenleg a barnamezős területek pontos lehatárolásán dolgozik, a végleges kedvezményes áfával érintett területek bejelentése idén év végéig várható. Újabb, 2020. októberi bejelentés szerint ideiglenesen 2021. január 1-től a 2022. december 31-ig végleges építési engedélyt szerzett lakások esetén 2026. december 31-ig ismét 5 százalékra csökken a lakásáfa, ami általánosan segíteni fogja a lakásépítések növekedését. A kormány bejelentése szerint emellett a CSOK-ot igénylők még a lecsökkentett 5 százalékos áfát is visszaigényelhetik.

35.	Az első lakásvásárlás esetén az illetékkezdmény növelése	 2
------------	---	--

A családok otthonteremtését támogatja, hogy 2021 januárjától teljes illetékmentességben részesülnek a Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) új vagy használt ingatlant vásárlók. Az intézkedés hozzájárulhat a demográfiai fordulat megvalósulásához, amelyet a fiatalok lakásvásárlásnak szélesebb körű támogatása tovább támogathat.

7.7.	Az otthonteremtés támogatása az építőipari kapacitások bővítésével	
37.	Építőipari munkaerőállomány bővítése	 1

Az építőipar termelése és megrendeléseinek állománya már 2019 második felében csökkenni kezdett. A Lakás- és Ingatlanpiaci Tanácsadó Testület (LITT) 2020 őszi ülésén elhangzott, hogy az építőipar kapacitásainak kihasználtsága csökkent, 90-95 százalékos kihasználtsággal működik a szektor. Emellett 2020 júniusában éves alapon már az építőipari megbízások összegének 22 százalékos csökkenését regisztrálták, továbbá a közbeszerzési eljárások keretében pályázható építési feladatok összértéke is 30 százalékkal kisebb, mint egy évvel korábban. Az Európai Bizottság által rendszeresen közzétett felmérés (Economic Sentiment Indicator) adatai is azt mutatják, hogy az építőipari munkaerőhiány enyhült és egyre inkább a romló gazdasági kilátások akadályozzák az építőipar teljesítményének növekedését. Mindezek fényében a munkaerőállomány bővítésének prioritása közepesen fontossá vált.

#	Javaslat	Prioritás
38.	Állami beruházások ütemezett piacra vitele	2

A Lakás- és Ingatlanpiaci Tanácsadó Testület (LITT) 2020. januári javaslatcsomagjában szorgalmazza, hogy egy kontraciklikus és a magánszektor kapacitásigényére figyelemmel lévő állami beruházási politika kialakítása elengedhetetlen. A javaslatcsomag szerint megfontolandó lenne egy ún. Otthonteremtési kerekasztal felállítása, ami egy kormányzati koordinációs szerv lenne az illetékes tárcák között a családok és fiatalok lakhatásának hatékonyabb elősegítése érdekében. Emellett az MNB elkészítette Új Lakáspiaci Koncepcióját, amelynek egyik fontos javaslata, hogy az állam építési piaci szerepét érdemes jobban kontrollálni és a piaci igényeknek teret engedve ütemezni.

39.	A lakásépítés előtt álló adminisztratív korlátok oldása	 2
-----	--	---

2020. szeptemberi ülésén a Gazdaságvédelmi Operatív Törzs az építőiparban jelentkező adminisztrációs terheket tekintette át és javaslatcsomagot dolgozott ki, amelynek javaslatai (i) az egyablakos ügyintézés fejlesztése, további digitalizációja; (ii) a településképi szabályok finomhangolása, egységesítése; (iii) a hatóságok együttműködésének erősítése a helyszíni ellenőrzések terén, kockázatelemzés alkalmazása az ellenőrzésben; (iv) a víz- és csatornabekötéshez kapcsolódó ügyintézés egyszerűsítése Budapesten; (v) a geotechnikai felméréshez kapcsolódó adminisztratív terhek csökkentése.

	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
<i>Jelmagyarázat</i>	 Nem kezdődött meg	 Megkezdődött	 Részben megvalósult	 Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

8. Egészséges társadalom

Az Egészséges társadalom fejezet javaslatainak 28 százaléka valósult meg 2020 novemberéig, ami 11 százalékponttal meghaladja a 2019 októberi mértéket. A lakosság egészségi állapotának javítását célzó javaslatok közül 2019 ősze és 2020 ősze között újabb 10 esetében kezdődött meg a megvalósítás, így összesen már a javaslatok 64 százalékában történt előrelépés. A megvalósítás mértéke 19 javaslat esetében megkezdődött, míg 6 javaslat esetében részben megvalósult.

A 1798/2019 (XII. 23.) Kormányhatározatban a kormány megbízta az érintett minisztériumokat az állami egészségügyi finanszírozás átalakításához szükséges előkészületek megtételére. Az előkészítő munkálatok többek között kiterjednek a valós költségekre épülő finanszírozási rendszer kialakítására, a kórházi kontrolling rendszerek fejlesztésére, a teljesítményvolumen korlátok felülvizsgálatára, az ellátási szinteken átívelő finanszírozásra és az eredményességhez kötött finanszírozási módszerek kialakítására is. A kormány ezzel kapcsolatos fő célkitűzése, hogy 2020 végére az állami kórházak ne halmozzanak fel adósságot. 2020. január 1-ig a nem közfinanszírozott szolgáltatást nyújtó egészségügyi szolgáltatóknak is csatlakozniuk kellett az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térhez (EESZT), és legkésőbb 2020. június 1-től meg kell kezdeniük az adatszolgáltatást, ami nagy lefedettségű egységes egészségügyi adatbázis alkalmazását, benne a betegutak teljeskörű követését és az orvoslátogatás nélküli receptfelírást is lehetővé teszi. 2020. januárjában elindult a mentők munkáját segítő ÉletMentő elnevezésű mobilapplikáció, amely gyorsabbá és egyszerűbbé tette a mentőhívást a segítségre szorulóknak számára. Az alkalmazás elnyerte az Év digitalizációs projektje címet 2020-ban.

2020 nyarán 170 ezer egészségügyi dolgozó kapott bruttó 500 ezer forintos egyszeri juttatást a koronavírus-járvány idején tanúsított helytállásáért. A járványhelyzet miatt számos telemedicinára épülő ellátási forma (távkonzultáció, könnyített gyógyszerfelírás) került ideiglenesen bevezetésre, amelyek közül a telefonos gyógyszerfelírási lehetőség véglegesen elérhető marad. 2020 nyarán az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Belügyminisztérium átfogó, az egészségügyi rendszer több területére kiterjedő felmérést hajtott végre több mint 140 ezer egészségügyben dolgozó bevonásával, amelynek eredményeit az ellátórendszer továbbfejlesztésére kívánja felhasználni a kormány. 2020 júliusától szigorodtak a jogosulatlanul igénybe vett egészségügyi szolgáltatások szabályai. Az új jogszabály szerint azok, akik 3 hónapig nem fizetik be a jelenleg havi 7 710 forintos járulékot, elesnek az ingyenes egészségügyi ellátástól és gyógyszer támogatástól. 2020 ősztől a 7. évfolyamos fiúk számára is ingyenesen hozzáférhetővé vált a HPV-elleni oltás, amelyet szülői beleegyező nyilatkozat után az iskolákban kapnak meg a tanulók.

2021 és 2023 között három lépcsőben jelentős mértékben, átlagosan több mint a kétszeresére emelkedik az orvosok fizetése. A béremelés az állami és önkormányzati fenntartásban álló fekvő- és járóbeteg intézményekben foglalkoztatott orvosokra, fogorvosokra és gyógyszerészekre terjed ki, akik ezentúl egységesen egy új, úgynevezett egészségügyi szolgálati jogviszonnyal fognak rendelkezni. A béremeléssel párhuzamosan számos szabályozás is szigorodik: az orvosok ezentúl csak előzetes engedéllyel vállalhatnak másodállást, a betegeket nem kezelheti ugyanaz az orvos állami és magánellátónál, illetve a paraszolvencia adása és elfogadása is büntethető lesz a jövőben. A magánforrások intézményesített csatornába történő becsatornázása jelentősen növelni tudná a rendszer átláthatóságát, illetve eredményességét, azonban ezen a területen még nem kezdődött meg a javaslatok megvalósítása.

#	Javaslat	Prioritás
8.1.	Prevenció megerősítése	
8.1.1.	Betegségek megelőzése	
1.	Egészséges étkezési szokások elősegítése tájékoztatással és adókedvezményekkel	 3
<p>2020. szeptemberében megalakult a Szoptatást Támogató Nemzeti Bizottság, amelynek célja, hogy emelkedjen hazánkban az anyatejvel táplált csecsemők száma. A Bizottság szakmai tevékenysége a várandósság kezdetétől a szoptatás befejezéséig tartó, akár több éves időszakot fogja át a családok életében. A Vidékfejlesztési Program keretében 12 milliárd forint pályázati összeggel 170 termelői piac kialakítása valósult meg az elmúlt években. A termelői piacok erősítik a helyi gazdaságot és segítenek jobb minőségű friss élelmiszerhez juttatni a lakosságot.</p>		
2.	Egészségügyi alapismeretek a közoktatásban	 3
<p>2019 decemberében elindult a több mint négyezer óvodát érintő, mintegy 300 ezer gyermek óvodai sportolását elősegítő Ovis Labdaprogram. A többek közt képességfejlesztő eszközöket, labdákat, megkülönböztető mezeket és összehajtható kapukat tartalmazó sportszerek hozzájárulnak a gyerekek általános mozgáskoordinációs képességfejlesztéséhez, és megtartják bennük azt a mozgáskészséget, amelyet ebben a korban magukban hordoznak. 2019 decemberében mintegy 300 millió forintot kapnak az oktatási intézményekben fontos egészségfejlesztő és felvilágosító munkát végző iskolaegészségügyi szolgálatok. A 2020 nyarán bemutatott 2021–30 közötti időszakra vonatkozó Köznevelési Stratégiában célként jelenik meg az egészségtudatos nevelés megvalósítása az óvodákban és az iskolákban. A Stratégia szerint az egészségtudatosságra történő nevelést a lehető leghamarabb el kell kezdeni és a gyermekeket motiválni kell a mindennapi aktív mozgásra.</p>		
6.	Rendszeres sportolás lehetőségének megteremtése	3
<p>A Hiszek Benned! Sport Program 5. ütemében 250 millió forintra pályázhatnak sportszervezetek. A Program célja – az ország népegészségügyi mutatóinak javítása érdekében – a szabadidősportolók körének bővítése, az egészséges életmódra nevelés, valamint minél több fiatal bevonása az utánpótlássportba és a tehetséggondozásba.</p>		
8.1.2.	A korai felismerés elősegítése	
8.	A háziorvosi rendszer funkcióinak erősítése	3
<p>A "Három generációval az egészségért" pályázat II. ütemében 64 praxisközösség összesen 4,7 milliárd forint támogatásban részesült népegészségügyi feladatok hatékonyabb ellátására, illetve prevencióra. 2019 végén egyszeri kiegészítő juttatást, 2020-tól pedig havi 250 ezer forinttal magasabb (havi 380 ezer forintos) rezsitámogatást kapnak az alap- és szakellátást nyújtó fogorvosok. 2020 őszétől a 7. évfolyamos fiúk számára is ingyenesen hozzáférhetővé vált a HPV-elleni oltás, amelyet szülői beleegyező nyilatkozat után az iskolákban kapnak meg a tanulók.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
9.	Rendszeres állapotfelmérések és szűrővizsgálatok támogatása	3
<p>2020 januárjában tartotta alakuló ülését a budapesti székhelyű Közép- és Kelet-európai Onkológiai Akadémia, amely 20 ország onkológiai munkáját kívánja összehangolni és fejleszteni a megelőzés, a diagnózis, az ellátás és a kutatás területén. Az Országos Korányi és Pulmonológiai Intézet koordinálásával megkezdődött a tüdőrákszűrés bevezetése alacsony sugárdózisú CT vizsgálattal, amely várhatóan 2021-től lesz országos kiterjesztésű. Gyermekszemészeti szűrőbusz indult a háromszáz legnehezebb helyzetű településre, a rászoruló családok gyermekei a vizsgálatok alapján szükségesnek ítélt szemüvegeket ingyenesen kapják meg. A 2020. szeptemberében bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégiában intézkedésként szerepel az MI alkalmazások fejlesztése prevenció, szűrés és diagnosztika területén. Az egészségügyi dolgozók kötelező hepatitisz szűrése 2020-ban 600 millió forintból valósul meg, ami 200 millió forinttal több, mint 2019-ben. A szűrésen felül a pozitív eredménnyel rendelkező egészségügyi dolgozók kezelése is térítésmentes.</p>		
10.	Nemzeti Egészségügyi Adatbázis létrehozása	 1
<p>2020. június 1-jétől a nem közfinanszírozott szolgáltatást nyújtó egészségügyi szolgáltatóknak is kötelező adatokat jelenteniük az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térbe (EESZT), ami lehetővé teszi a betegutak teljeskörű követését. Az EESZT 2020. augusztusában a magasabb védelmi szintet jelentő Kormányzati Adatközpontba költözött, ami lehetővé teszi, hogy a járvány miatt egyre népszerűbb digitális szolgáltatásokra vonatkozó igények kielégítését és hatékonyabb informatikai háttérrel biztosít a jövőbeni fejlesztésekhez. A 2020. szeptemberében bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégiában intézkedésként szerepel az egészségügyi adatvagyon elérhetővé tétele és a kiaknázást támogató infrastruktúra kialakítása. A transzformatív projektek között szerepel továbbá az egészségügy adatfelhasználási szabályainak kidolgozása, az adatelemző alkalmazások minősítési rendszerének kidolgozása, illetve az adatok felhasználásának fontosságát célzó adathasználati kampány is. 2020. novemberében jelentősen bővült az EESZT-be jelenteni szükséges adatok köre (például: foglalkozás-egészségügyi adatokkal és a védőnői szűrések eredményeivel), illetve 10 új betegregiszter is elindításra került.</p>		
12.	Mentési rendszer erősítése	2
<p>2019. december végétől magyar tulajdonú mentőhelikopterek váltották ki az eddigi bérelt osztrák gépeket. A cseréhez 9 darab használt norvég mentőhelikopter került beszerzésre 14,2 milliárd forintból. A betegszállítást végző szolgáltatók 376 millió forintos többlettámogatásban részesülnek 2020 végéig a 10 éves üzemeltetést elérő járművek cseréjére, míg az Országos Mentőszolgálat célzottan a koraszülöttek mentéséhez kapott 100 millió forint támogatást. 2020. január 23-án elindult a mentők munkáját segítő ÉletMentő elnevezésű mobilapplikáció, amely gyorsabbá és egyszerűbbé tette a mentőhívást a segítségre szorulóknak számára. A mentők egy gombnyomással hívhatók, és már a riasztás pillanatában minden szükséges adat rendelkezésükre áll, amelyeket a bajbajutott előzetesen, az alkalmazás letöltésekor adott meg. Az alkalmazásban elérhető továbbá a felhasználóhoz legközelebb eső gyógyszerár, kórház és defibrillátor helye, illetve egy elsősegélynyújtó és egy koronavírus-járványról szóló tájékoztató is. Az alkalmazás elnyerte az Év digitalizációs projektje címet 2020-ban.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
8.1.3.	A betegségekől való felgyógyulás támogatása	
14.	Rehabilitációs ellátások erősítése	2

2019. augusztus 1-jét követően rehabilitációs ellátásban részesülő fekvőbetegek esetében a kódolási szabályok a szakma javaslatával egybehangzóan módosításra kerültek. A Rehabilitációs Ellátási Programokon (REP) alapuló új kódolási rendszeren nyugszik majd a későbbiekben a teljesítmény alapú finanszírozás. 3 milliárd forint állami támogatásból megduplázódott a Budapesti Szent Ferenc Kórház kapacitása, amely kardiológiai rehabilitáció terén Közép-Magyarország 2 millió fős lakosságát látja el. 2019 novemberétől minden 18 év alatti gerincvelői eredetű izomsorvadásban (SMA) szenvedő gyermek ingyenesen hozzájuthat a szükséges kezeléshez. 2021. január 1-jétől minden magyarországi, 16 évnél idősebb látássérült vagy vak ember részére térítésmentes lesz a látásrehabilitáció. Közel 600 millió forint támogatásban részesültek 2020 nyarán az 1-es típusú diabétesssel élő gyermeket segítő diabétesz-központok és civil szervezetek.

15.	Hosszútávú- és otthonápolási kapacitások növelése az egészségügyi és szociális ellátórendszer közötti együttműködés erősítésével	2
------------	---	----------

2019. január 1-jétől bevezetésre került a gyermekek otthonápolási díja (gyod), amely az önellátásra nem képes gyermekek szüleinek jár a gyermek életkortól függetlenül és amelynek havi díja 2019-ben bruttó 100 ezer Ft, 2020-ban pedig 123 910 forint. A kormány döntése alapján az ellátás összege 2022-ig eléri majd a minimálbér bruttó összegét. 2020-tól bruttó 32 600 forintról 39 365 forintra növekszik az ápolási díj és gyermekek otthongondozási díjának havi alapösszege. Ápolási díjakra a költségvetésből 55 milliárd forint jut 2020-ban, ami duplája a 2018-as szintnek. A 1798/2019 (XII. 23.) kormányhatározatban a kormány megbízta az emberi erőforrások miniszterét, hogy vizsgálja felül a krónikus ellátás rendszerét, és tegyen javaslatot annak szükségletalapú átalakítására, ennek keretében alakítsa ki az ápolási célú ellátási formák és azok igénybevételének szabályrendszerét. 2020 decemberében egymilliárd forint extra finanszírozást nyújtott a kormány az otthoni szakápolásra és hospice ellátásra a magas szintű betegellátáshoz szükséges dolgozói létszám biztosítására.

8.2.	Az egészségügyi finanszírozási rendszer átalakítása	
8.2.1.	Állami finanszírozási rendszer felülvizsgálata	
16.	Valós költségekre épülő állami finanszírozási rendszer kialakítása	↑ 3

A kormány célkitűzése, hogy 2020 végére az állami kórházak ne halmozzanak fel adósságot. Ennek elérése érdekében a 1798/2019 (XII. 23.) kormányhatározat alapján megkezdődött az átfogó, az egészségügyi szakmák összességére kiterjedő ráfordítási adatgyűjtés és díjtétel-felülvizsgálat a valós költségekre épülő finanszírozási rendszer kidolgozása érdekében. 2020 nyarán az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Belügyminisztérium átfogó, az egészségügyi rendszer több területére (például: finanszírozás, struktúra, ágazatirányítás) kiterjedő felmérést hajtott végre több mint 140 ezer egészségügyben dolgozó bevonásával, amelynek eredményeit az ellátórendszer továbbfejlesztésére kívánja felhasználni a kormány.

#	Javaslat	Prioritás
17.	Eset szintű adminisztráció és controlling bevezetése az egészségügyi intézményekben	2
<p>A 1798/2019 (XII. 23.) kormányhatározatban a kormány megbízta az emberi erőforrások miniszterét, hogy mérje fel az Állami Egészségügyi Ellátó Központ fenntartása alá tartozó egészségügyi szolgáltatók felügyeletét és irányítását megalapozó controlling és monitoring rendszer teljes körű kialakításához és működtetéséhez szükséges további erőforrásokat, illetve tegyen javaslatot a szükséges jogszabály-módosításokra. A 2020. szeptemberében bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégiában intézkedésként szerepel a kapacitás-tervezés MI támogatása és az adminisztráció támogatása.</p>		
18.	Teljesítményvolumen korlátok alkalmazásának felülvizsgálata	 1
<p>A 1798/2019 (XII. 23.) kormányhatározatban a kormány megbízta az emberi erőforrások miniszterét, hogy tegyen javaslatot az intézményi finanszírozás meghatározásának ellátási eseményeken alapuló, valós szükségletekhez igazodó módszertanára és az ennek megfelelő teljesítményvolumen-keretek meghatározására figyelembe véve a vezetői ösztönző szempontokat is.</p>		
19.	Ellátási szinteken átívelő finanszírozás kialakítása	 1
<p>A 1798/2019 (XII. 23.) kormányhatározatban a kormány megbízta az emberi erőforrások miniszterét, hogy tegyen javaslatot az ellátási szinteken átívelő, integrált és betegközpontú, kötegelt típusú finanszírozási formák kidolgozására. A kormány ezen felül megbízta az érintett minisztériumokat, hogy intézkedjenek (1) a rugalmas kapacitás-tervezés feltételeinek megteremtéséről az ellátási kapacitások adott térség lakosságszámához való illesztésével, a kormányzati egészségügyi stratégia, valamint a térségi demográfiai és morbiditási mutatók figyelembevételével; illetve (2) az optimális betegutak kialakításáról a területi ellátási kötelezettség megerősítésével és racionalizálásával a járó- és a fekvőbeteg-szakellátások vonatkozásában. A kormány 2020. októberében 15,8 milliárd forint forrást biztosított a járóbeteg-irányítási rendszer fejlesztése.</p>		
20.	Eredményességhez kötött finanszírozási módszerek alkalmazásának bővítése	 2
<p>A kormány határozatban bízta meg az emberi erőforrások miniszterét, hogy tegyen javaslatot eredményalapú finanszírozási technikák kidolgozására.</p>		

8.2.2. Humán erőforrás helyzet javítása

22 Átlátható bérezési rendszer kialakítása

 3

2021 és 2023 között három lépcsőben jelentős mértékben, átlagosan több mint a kétszeresére emelkedik az orvosok fizetése. A Magyar Orvosi Kamara által kidolgozott, osztrák orvosi béreken alapuló új bértáblát a kormány 2020. októberében fogadta el. A béremelés az állami és önkormányzati fenntartásban álló fekvő- és járóbeteg intézményekben foglalkoztatott orvosokra, fogorvosokra és gyógyszerészekre terjed ki, akik ezentúl egységesen egy új, úgynevezett egészségügyi szolgálati jogviszonnyal fognak rendelkezni. A béremeléssel párhuzamosan számos szabályozás is szigorodik: az orvosok ezentúl csak előzetes engedéllyel vállalhatnak másodállást, a beteget nem kezelheti ugyanaz az orvos állami és magánellátónál, illetve a paraszolvencia adása és elfogadása is büntethető lesz a jövőben.

#	Javaslat	Prioritás
23.	Egészségügyi szakszemélyzet számának növelése	3

2019. július 1-től 8 százalékkal emelkedett a szakdolgozók (köztük a védőnők, az OVSZ és az OMSZ munkatársainak) bére. A 2016-ban kezdődött többlépcsős béremelési program keretében 2020 januárjában 14 százalékkal, 2020 novemberében újabb 20 százalékkal, 2022 januárjában pedig további 30 százalékkal fog nőni az egészségügyi szakdolgozók fizetése a bázishoz képest. 2020 nyarán 170 ezer egészségügyi dolgozó kapott bruttó 500 ezer forintos egyszeri juttatást a koronavírus-járvány idején tanúsított helytállásáért. Az egyszeri rendkívüli jutalomra a kormány 101 milliárd forintot biztosított. 8,5 milliárd forint összértékű beruházással Kaposváron, Kecskeméten, Szombathelyen és Nyíregyházán új nővérszállók kerülnek megépítésre, további 12 helyszínen pedig felújítják a meglévő szállásokat, ami a béremelések mellett hozzájárulhat az egészségügyi szakszemélyzet létszámának megtartásához, növeléséhez. A 4 új nővérszálló építésével 368 új férőhelyet hoznak létre az országban, a felújítások során pedig további 1209 férőhelyet korszerűsítenek.

8.3.	Az ellátórendszer fejlesztése	
8.3.1.	Ellenőrzés erősítése az ellátórendszerben	
31.	A szakmai és pénzügyi ellenőrzés erősítése	3

A 1798/2019 (XII. 23.) kormányhatározatban a kormány megbízta az érintett minisztériumokat, hogy intézkedjenek az állami fenntartásban működő egészségügyi szolgáltatók gazdálkodásának javítását elősegítő célzott intézményi adóssághmenedzsment program kidolgozásáról, amely az irányító szerv operatív gazdálkodási kerettervein alapul, és szoros monitoring mellett kerül végrehajtásra az adósságkivettség csökkentése szempontjából érintett intézményi körben. A 2019 decemberében elfogadott új társadalombiztosítási törvény alapján 2020 júliusától szigorodtak a jogosulatlanul igénybe vett egészségügyi szolgáltatások szabályai. Az új jogszabály szerint azok, akik 3 hónapig nem fizetik be a jelenleg havi 7 710 forintos járulékot, elesnek az ingyenes egészségügyi ellátástól és gyógyszer támogatástól. A 2021-től kezdődő orvosi béremeléssel párhuzamosan jelentősen szigorodni fognak az orvosokra vonatkozó előírások (például: csak előzetes engedéllyel vállalhatnak másodállást, nem láthatnak el olyan beteget az állami rendszerben, akit magán szolgáltatónál már kezeltek), amely szabályok betartásának ellenőrzése a sikeres reform kulcskérdése lesz.

32.	Az egészségügyi intézmények teljesítményének és a betegek elégedettségének standardizált mérése és publikálása	 2
------------	---	--

A 1798/2019 (XII. 23.) kormányhatározatban a kormány megbízta az érintett minisztériumokat, hogy tegyenek javaslatot járó- és fekvőbeteg-szakellátásban minőségi indikátorok bevezetésére, illetve gondoskodjanak az intézmények betegellátási tevékenységének hatékonyságát és eredményességét mutató indikátorok kidolgozásáról.

33.	Magánszolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettségeinek növelése	 2
------------	--	--

2020. január 1-ig a nem közfinanszírozott szolgáltatót nyújtó egészségügyi szolgáltatóknak is csatlakozniuk kellett az Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Térhez (EESZT), és legkésőbb 2020. június 1-től meg kellett kezdeniük az adatszolgáltatást.

#	Javaslat	Prioritás
34.	Menedzsmentértékelési rendszer bevezetése az állami intézményekben	1

A leginkább eladósodott kórházak esetében bevezetik a vezetők teljesítményértékelését, illetve a NEAK a konszolidációs források elosztásánál figyelembe veszi az egyes intézmények felelős gazdálkodását és pénzügyi teljesítményüknek időbeli változását is. A kormány határozatban bízta meg az emberi erőforrások miniszterét, hogy teljesítményvolumen-keretek meghatározása során vegye figyelembe a vezetői ösztönző szempontokat is.

8.3.2. Hatékonyság növelése az ellátórendszerben

38. Telemedicina fejlesztése 1

A kormány határozatban bízta meg az érintett minisztériumokat, hogy intézkedjenek a korszerű egészségügyi ellátási folyamatokat és ellátási formákat támogató jogszabályi környezet kialakításáról. A járványhelyzet miatt számos telemedicinára épülő ellátási forma (távkonzultáció, könnyített gyógyszerfelírás) került ideiglenesen bevezetésre, amelyek közül a telefonos gyógyszerfelírási lehetőség véglegesen elérhető marad. A kormány 2020 októberében 2 milliárd forintot biztosított uniós forrásból egy nemzeti egészségügyi telefonos ügyfélszolgálati és online információs központ létrehozására.

39. Ellátás szervezését egyszerűsítő innovatív technológiák fokozottabb használata 2

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium tématerületi kiválósági programja keretében több mint 1,7 milliárd forint támogatást nyert el az Semmelweis Egyetem, amelynek köszönhetően 11 transzlációs alprojektben használják a mesterséges intelligencia módszereit. A 2020-ban induló mesterségesintelligencia-akcióterv kiemelt területként kezeli az egészségügyet. A 2020. szeptemberében bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégiában intézkedésként szerepel a létező MI alkalmazások elterjesztése és további MI alapú alkalmazások fejlesztése. A Stratégia zászlóshajó projektjei között szerepel továbbá az Egészségügyi Nemzeti Labor létrehozása, ami támogatja majd az egészségügyi K+F és startup inkubációt, illetve az MI alkalmazásfejlesztés gyógyászati tesztelését. Az ITM bejelentése alapján 2021-től önálló orvosi-egészségipari kutatás-fejlesztési alap jön létre, illetve szabadalmakban, exportképes termékekben hasznosuló kutatásokat támogató pályázatok nyílnak meg. Az 2020. nyarán indított egészségipari támogatási program keretében legalább 50 milliárd forint pályázati keretet biztosít a kormány 6 hónapon belül megvalósítható, a koronavírus-járvány helyzetéhez kapcsolódó termékek gyártásához szükséges beruházások 50–80 százalékos támogatására.

Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

9. Tudásalapú társadalom

A Tudásalapú társadalom fejezetben szereplő javaslatok megvalósításának összesített mértéke 32 százalék 2020 őszén, ami 11 százalékponttal magasabb a 2019. októberi 21 százalékos szintnél. A tudásalapú társadalom kialakítását elősegítő javaslatok közül 35 esetben, vagyis 71 százalékukban történt előrelépés 2020 őszéig. 7 javaslat már részben megvalósult, míg 28 esetben megkezdődött a megvalósítás.

Több javaslatot is érint a 2020 januárjában megjelent módosított Nemzeti alaptanterv (Nat), amely 2020 szeptemberétől felmenő rendszerben került bevezetésre az 1., az 5. és a 9. évfolyamokon. A korábbiaknál nagyobb hangsúlyt kap a tanulói kompetenciák fejlesztése. A meghatározott alapkompentenciák köre kiterjed az idegen nyelvi és a digitális készségekre, illetve arra is, hogy a gyermekek elsajátítsák a helyes tanulás módszereit. 2020 szeptemberétől jelentősen átalakult a szakképzés rendszere is. A szakképző intézményeknek két típusa került kialakításra, az ötéves technikum és a hároméves szakképző iskola, amelyekben a diákok a tanulmányi eredményeiktől függő mértékű ösztöndíjakban fognak részesülni. A szakképzésben dolgozó pedagógusok bére átlagosan 30 százalékkal emelkedett. Elindult a Diplomás Pályakövetési Rendszer, amelynek keretében objektív, számszerű adatok érhetők el arról, hogy hogyan alakult a felsőoktatásban végzettek helyzete a munka világában. 2020. szeptemberétől kezdődően a közoktatásban és a szakképzésben minden tanuló ingyen jut hozzá a módosított Nemzeti alaptantervnek megfelelő tankönyvekhez. A képzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése érdekében a hátrányos helyzetű településeken dolgozó pedagógusok közül 10 500-an egyszeri 500 ezer forintos támogatásban részesülnek 2020-ban. 2020. szeptemberétől iskolaőri rendszer került bevezetésre azokban a közoktatási és szakképzési intézményekben, ahol ezt az intézményvezető kezdeményezte. 2020. nyarán bemutatott 2021–30 közötti időszakra vonatkozó Köznevelési Stratégia számos, az MNB által is megfogalmazott fejlesztési irányt foglal magában. A Stratégia kiterjed többek között módszertanfejlesztésre, teljesítményértékelési rendszer kialakítására, a pedagógusi továbbképzési rendszer fejlesztésére, pedagógus asszisztensek számának növelésére, illetve a nyelvtanulás és a digitális világra történő felkészítés hatékonyságának növelésére.

A Budapesti Corvinus Egyetem 2019-es modellváltásához hasonlóan, 2020. augusztus 1-jétől alapítványi fenntartóval működik az Állatorvostudományi Egyetem, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, a Neumann János Egyetem, a Soproni Egyetem, a Széchenyi István Egyetem, a Miskolci Egyetem és a Színház- és Filmművészeti Egyetem is. Több egyetemen (BCE, BGE, SZIE) is elindultak kettős diplomát adó képzések, továbbá a világ közvetlen élvonalába tartozó Fudan Egyetem kampuszt hoz létre Budapesten. 2020-tól kezdődően legalább egy emelt szintű érettségi szükséges felsőoktatásban való felvételihez, azonban az eredetileg ugyanekkor életbe lépő nyelvvizsga-kritérium végül mégsem került bevezetésre. 2020. február 1-től jelentősen emelkedett a felsőoktatásban tanuló hallgatók tanulmányi ösztöndíja és a szociális alapon járó alaptámogatás összege is. A Budapesti Corvinus Egyetem új működési modelljében a hallgatók képzési díját fedező Corvinus Ösztöndíja az egyetemen elért eredményeiktől függ. A kormány GINOP projektek és közvetlen támogatások formájában több csatornán keresztül is támogatja az egyetemi innovációs ökoszisztéma kialakítását, kompetencia központok létrehozását és a felsőoktatás és az ipar hosszú távú együttműködését biztosító szervezet kialakítását.

#	Javaslat	Prioritás
9.1.	A közoktatási rendszer fejlesztése	
9.1.1.	Készségfejlesztésre koncentráló alapfokú oktatás	
2.	Készségfejlesztésre és gyakorlati tudnivalókra koncentráló Nemzeti alaptanterv kidolgozása	 3
<p>2020 szeptemberétől jelentős mértékben módosult a Nemzeti alaptanterv. A korábbiaknál nagyobb hangsúlyt kap a tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyet elősegít a tevékenységekre épülő tanulás-szervezési formák, a társas tanulás és a differenciált egyéni munka fokozott alkalmazása. A meghatározott alapkompentenciák köre kiterjed az idegen nyelvi és a digitális készségekre, illetve arra is, hogy a gyermekek elsajátítsák a helyes tanulás módszereit. A módosítások felmenő rendszerben kerültek bevezetésre az 1., az 5. és a 9. évfolyamokon.</p>		
3.	Tanulási-tanítási módszerek, formák fejlesztése	3
<p>A módosított Nemzeti alaptanterv szerint az iskoláknak több olyan tanóra megszervezését is ajánlott beilleszteniük a helyi tantervbe, amelyben több tantárgy ismereteinek integrálását igénylő multidiszciplináris téma kerül a középpontba. A nyelvtanulás kezdeti szakaszában nem elvárás-központú, hanem élményalapú, játékos, szóbeliségre fókuszáló oktatást irányoz elő az új szabályozás. A digitális kompetenciák fejlesztése nem csak az ezzel foglalkozó tantárgy (digitális kultúra) keretében valósul majd meg, hanem a többi tantárgyba beépítve is. A 2020 nyarán bemutatott 2021–30 közötti időszakra vonatkozó Köznevelési Stratégiában megoldandó feladatként jelenik meg a pedagógusi továbbképzési rendszer megújítása, ami magában foglalja a szakmódszertani képzési kínálat bővítését és a mindennapi oktató-nevelő munkában közvetlenül alkalmazható pedagógiai eszközök és megoldások átadására fókuszáló továbbképzések megvalósítását.</p>		
4.	Az oktatási intézmények teljesítményének és az érintettek elégedettségének standardizált mérése és publikálása	 1
<p>Az oktatási intézmények stratégiai céljainak teljesülése érdekében az intézményvezetőkre vonatkozó monitoring rendszer kerül kialakításra a Köznevelési Stratégia szerint. Az egyes intézmények céljait a fenntartó határozza meg, míg az állam az intézményvezetői tanfelügyelet kapcsán rendszerszinten ellenőrzi az intézményvezetők munkáját. A monitoring rendszer segítségével kapott eredmények jelentik majd az alapját az intézményvezetői pótlékok meghatározásának.</p>		
6.	Természettudomány és informatika súlyának növelése a középiskolai felvételinél	 2
<p>Az új Nemzeti alaptanterv szerint a diákok érdeklődésének növelése érdekében a természettudományos tárgyak oktatása a jövőben összevontan is történhet a 7–8. évfolyamokon. A digitális kompetenciák fejlesztése több tantárgy keretében is történik majd, így ezek nagyobb mértékben fognak megjelenni a felvételi folyamatban. A Köznevelési Stratégiában fejlesztési irányként jelenik meg a speciális nevelési igényű tanulók természettudományos és informatikai irányú tudományos pályák felé történő orientálása.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
---	----------	-----------

7.	Pályaorientáció fejlesztése és tudatosabb karriertervezés elősegítése	 2
-----------	--	--

A Köznevelési Stratégiában fejlesztési irányként jelenik meg a pályaorientációt támogató kezdeményezések továbbfejlesztése, különös tekintettel a pályaválasztást megalapozó kompetenciák mérése. A Szakképzés 4.0 szakképzési stratégiában az egyik kiemelt terület a pályaorientációs tevékenységek összehangolása és megújítása. A köznevelés és a felsőoktatás közötti átmenetet, a pályaválasztást, valamint a pályaorientációt segíti a diplomantul.hu honlapon elérhető Diplomás Pályakövetési Rendszer. Az online felület objektív, számszerű adatokat mutat arról, hogyan alakult a felsőoktatásban végzettek helyzete a munka világában. A rendszerben kezdetben 138 ezer végzett hallgató tanulmányi és munkaerőpiaci adatai érhetők el anonim módon. A Tanítsunk Magyarországot! Program keretében a 2019/20-as tanévben 200 egyetemista mentorál 800 általános iskolás diákot 35 kistélepülésen. Győrben megnyílt az első digitális élményközpont (MobillTy), amelynek célja az informatika világának szemléletes bemutatása a továbbtanulás előtt álló fiatalok számára.

9.1.2. Középfokú oktatási rendszer erősítése

8.	Középfokú oktatási rendszer erősítése	 3
-----------	--	--

A Nemzeti alaptanterv módosítása alapján a 8. és 12. évfolyamon önálló tantárgyként jelenik meg az állampolgári ismeretek, amely gyakorlatorientált információkkal kívánja segíteni a diákok mindennapi életre történő felkészítését. A természettudományos ismeretek – és kiemelten a matematikai, természettudományos, mérnöki-műszaki és informatikai készségek – fejlesztése érdekében a gimnáziumban a 11. évfolyamon azon tanulóknak, akik nem tanulnak emelt óraszámú vagy fakultáción természettudományos tantárgyat, egy jelenségek vizsgálatán alapuló, komplex szemléletmóddal oktatott, a természettudományos műveltséget bővítő tantárgyat kell felvennie heti két óra időkeretben.

10.	Duális képzés erősítése	 3
------------	--------------------------------	--

A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény alapján jelentősen átalakult a szakképzés 2020 szeptemberétől. A szakképző intézményeknek két típusa működik ezentúl: az ötéves technikum és a hároméves szakképző iskola. A technikum egyesíti a gimnázium és a szakmatanulás egyes jellemzőit. Az ilyen képzésben résztvevők matematikából, magyarból, történelemből és egy idegen nyelvből ugyanazt a tananyagot tanulják, mint a gimnazisták. Ezekből a közismereti tárgyakból érettségi vizsgát tesznek, ötödik érettségi tárgyat azonban nem kell választaniuk, mivel beszámítják a szakmai vizsgájukat. A diákok a tanulmányi eredményeiktől függő mértékű ösztöndíjakban részesülnek. A tanulók a sikeres ágazati alapvizsga vagy érettségi után szakképzési munkaszerződéssel vehetnek részt a duális képzési helynél folyó szakirányú oktatásban, havonta munkabérré jogosultak. Egyszeri pályakezdési juttatásra jogosultak azok, akik befejezik a képzést és szakmát szereznek, illetve külön ösztöndíj-lehetőség érhető el a hátrányos helyzetű tanulóknak.

#	Javaslat	Prioritás
13.	Képzettség nélküli (korai) iskolaelhagyás csökkentése	3
<p>A képzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése érdekében a hátrányos helyzetű településeken dolgozó pedagógusok közül 10 500-an egyszeri 500 ezer forintos támogatásban részesülnek 2020-ban. 2020 szeptemberétől iskolaőri rendszer került bevezetésre azokban a közoktatási és szakképzési intézményekben, ahol ezt az intézményvezető kezdeményezte. Az iskolaőröket speciális képzésen arra készítették fel, hogy az iskolai közegben pusztán a jelenlétükkel fenn tudják tartani a tanuláshoz és fejlődéshez szükséges rendet. A kormány 12 hónapos, havi 100 ezer forintos ösztöndíjjal egybekötött képzési lehetőségeket tartalmazó pályázatot indított a kisgyermekes szülők részére, amelynek keretében a jelentkezők befejezhetik félbehagyott általános iskolai és középfokú tanulmányaikat. Az ösztöndíj összegéből – a képzés sikeres elvégzésének ösztönzése érdekében – minden hónapban 40 ezer forintot visszatartanak, amelyből 20 ezer forintot akkor tudnak biztosítani, ha a programban részt vevő eljut a képzést lezáró vizsgára, a másik 20 ezer forintot pedig akkor, ha sikeresen le is teszi a vizsgát. A program célja, hogy 2022 végéig legalább 2 500 kisgyermekes szülő képzése valósuljon meg a 3 milliárd forintos keretösszegeből.</p>		

9.1.3. Tanári pálya vonzóbbá tétele

14.	Az oktatásra fordított költségvetési és privát források növelése	3
<p>2020. szeptemberétől kezdődően a közoktatásban és a szakképzésben minden tanuló ingyen jut hozzá a módosított Nemzeti alaptantervnek megfelelő tankönyvekhez. Ezen felül 106 ezer hátrányos helyzetű általános iskolás kap az évfolyamuktól függő eszközöket tartalmazó ingyenes tanszercsomagot. A tanszerosztás hároméves támogatási kerete 2020 és 2022 között közel 3 milliárd forint. A 2022/23 tanévtől kezdődően felmenő rendszerben tanulmányi eredménytől függő havi 20–40 ezer forintos ösztöndíj kerül majd bevezetésre a tehetséggondozást és felzárkóztatást szolgáló Arany János Program keretében. Az Európai Beruházási Bank 50 milliárd forint forrást biztosít az alapszintű oktatás intézményeinek modernizációjára, illetve a gyermekek által használt sportinfrastruktúra fejlesztésére.</p>		
15.	Tanítók és a pedagógiai asszisztensek számának növelése	2
<p>2020-tól kezdődően a tanító alapképzési szakon tanulók is pályázhatnak a Klebelsberg Ösztöndíj Programba, amelynek keretében a hallgatók maximum havi 75 ezer forint ösztöndíjban részesülhetnek tanulmányi eredményeik függvényében. A Közoktatási Stratégiában célként jelenik meg a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők szerepének növelése, akik támogathatják és tehermentesíthetik a pedagógusokat. A kapcsolódó fejlesztési irányok között a pedagógus asszisztensek és szakszemélyzet létszámának növelése mellett megjelenik a segítőkre vonatkozó szabályozás felülvizsgálata is, hogy az egyedi intézményi sajátosságok fokozottabban érvényesíthetők legyenek.</p>		
16.	Rendszeres továbbképzések biztosítása a tanároknak	3
<p>A Köznevelési Stratégiában fejlesztési irányként jelenik meg a pedagógus-továbbképzés rendszerének megújítása, illetve ehhez kapcsolódóan a pedagógusképző felsőoktatási intézményekkel való együttműködés szakmai fejlesztése, a továbbképzők és továbbképzésre kötelezettek állami finanszírozása lehetőségének vizsgálata.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
17.	A pedagógusok, óvónők és dajkák társadalmi megbecsültségnek emelése az életpályamodell kiterjesztésével és továbbfejlesztésével	3

2020 júliusától 10 százalékos ágazati szakmai pótlékkal egészült ki a közoktatásban dolgozó pedagógusok fizetése. A szakmai pótlékra minden pedagógus jogosult, így az intézkedés 170 ezer főt érint. Ezzel párhuzamosan az intézményvezetők és a helyetteseik a tanulói létszámhoz igazodó vezetői pótlékban részesültek, amelynek lehetőségét a köznevelési törvény 2019-es módosítása tette lehetővé. Szintén 2020 júliusától átlagosan 30 százalékkal emelkedett a szakképzésben dolgozó pedagógusok átlagos bére, miközben új továbbképzési és értékelési rendszer is bevezetésre került. Az érintett tanárok jogállása megváltozott, ugyanakkor megtarthatják a pedagógusi pályával együtt járó kedvezményeiket, a jubileumi jutalmat, a szabadságokat. A béremelés 32 ezer pedagógust érint, amelyre a költségvetés éves szinten 35 milliárd forint többlettámogatást biztosít. 400 hátrányos településen dolgozó 10 500 pedagógus fog egyszeri 500 ezer forintos támogatásban részesülni 2020-ban. A program célja, hogy a hátrányos helyzetben élő gyermekek behozzák a lemaradásukat és egyben támogassák a pedagógusok helyben és pályán maradását. A Köznevelési Stratégiában célként jelenik meg a pedagógusok megbecsültségének növelése a juttatási rendszer fejlesztését is magában foglaló komplex motivációs eszközrendszer kialakításával.

9.1.4. Nyelvtanulás hatékonyságának növelése

18.	Nyelvvizsgák elvárásainak átalakítása, az iskolai oktatás ezekhez történő igazítása	 1
-----	--	---

A Köznevelési Stratégiában célként jelenik meg az idegennyelvi tudás fejlesztése, amelyen belül fejlesztési irányként került megjelölésre a Közös Európai Referenciakeret szerinti megfelelő minősítést szerző tanulók arányának növelése, a tanulók és pedagógusok idegen nyelvtudásának anyanyelvi környezetben történő fejlesztése és az idegennyelvi kompetenciafejlesztés korszerű infrastrukturális feltételeinek megteremtése (beleértve a hagyományos és digitális tartalmakat, tantermi környezetet). Ennek egyik első megvalósulásaként 2021-től évente 1,5 milliárd forint fog rendelkezésre állni az idegen nyelvet tanító pedagógusok idegen nyelvi környezetben történő továbbképzésére.

19.	Tanítási időn kívüli idegen nyelvű szakkörök, nyelvvizsga-felkészítők állami támogatása, helyszín biztosítása	2
-----	--	---

A 35 év alatti fiatalok első sikeres nyelvvizsgájához kapcsolódó állami támogatás összege 2020 januárjától 35 ezer forintról 40 250 forintra emelkedett. A módosított Nemzeti alaptanterv a nyelvtanulás hatékonyság-növelésének érdekében fokozottan kíván építeni a tanórán kívüli tevékenységekre.

9.1.6. Digitális ismeretek bővítése

25.	Informatikai eszközpark fejlesztése és karbantartása az iskolákban és a szakképzési centrumokban	3
-----	---	---

A Köznevelési Stratégiában feladatként került megjelölésre az intézmények digitális infrastruktúrájának és eszközparkjának folyamatos fejlesztése, szakszerű karbantartása és stabil működési feltételeinek megteremtése, különös tekintettel a leghátrányosabb térségekre.

#	Javaslat	Prioritás
26.	Digitális tananyagok fejlesztése	3

A győri Széchenyi István Egyetem és piaci szereplők együttműködésében Digitális játépedagógiai stúdió kezdte meg működését, ami lehetővé teszi, hogy a jövő tanárai és tanítói korszerű képzést kapjanak. A módosított Nemzeti alaptanterv szerint a diákok számára az oktatási folyamat során biztosítani kell a digitális eszközök használatát, az internethasználatot, a prezentációs eszközöket és az elektronikus könyvtárakhoz való hozzáférést. A digitális kompetenciák fejlesztése 2020-tól nem csak az ezzel foglalkozó tantárgy (digitális kultúra) keretében valósul majd meg, hanem a többi tantárgyba (például: matematika, magyar nyelv és irodalom) beépítve is. A Köznevelési Stratégiában célként jelenik meg a digitális tartalomfejlesztés és tankönyvfejlesztés erősítése, a megújuló tartalmi szabályozáshoz illeszkedő digitális tananyag biztosítása és karbantartása, a digitális tanítás-tanítás és tudásmegosztás népszerűsítése. Ezen felül további fejlesztési irányként jelenik meg többek között a tanulói és pedagógusi digitális kompetenciák fejlesztése, a saját eszköz használat kereteire vonatkozó módszertani ajánlás és eljárásrend kialakítása, a digitális pedagógiai megoldások alkalmazásának ösztönzése, illetve a digitális kultúra és biztonságok internethasználat támogatása. A 2020. szeptemberében bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégiában intézkedésként jelenik meg az MI technológiákkal kapcsolatos tudás társadalmisítása és az oktatási rendszer felkészítése az MI használatra és veszélyeire. A Stratégiában cél 100 ezer fő alapszintű képzése és 1 millió fő tudatosítása az MI-ről.

27.	Programozás integrálása a matematika oktatásba	 1
-----	---	---

A Nemzeti alaptanterv módosítása meghatározza a matematika tantárgy keretében megszerzendő digitális eszköz-használathoz kapcsolódó tanulási eredményeket (például: táblázatkezelő programmal diagramok készítése, dinamikus geometriai szoftverek használata). A 2020. szeptemberében bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégiában intézkedésként jelenik meg a matematikai és informatikai készségek együttes fejlesztése.

9.2.	Nemzetközileg elismert felsőoktatási rendszer	
9.2.1.	Felsőoktatási intézmények közötti verseny fokozása	
28.	Versengő környezet kialakítása a felsőoktatásban	3

A Budapesti Corvinus Egyetem 2019-es modellváltásához hasonlóan, 2020. augusztus 1-jétől alapítványi fenntartóval működik az Állatorvostudományi Egyetem, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, a Neumann János Egyetem, a Soproni Egyetem, a Széchenyi István Egyetem, a Miskolci Egyetem és a Színház- és Filmművészeti Egyetem is. A modellváltás általános célja, hogy az egyetemek a helyi társadalmi élet, az értelmiségképzés és a gazdaságfejlesztés motorjaként, az igényekre rugalmasan reagálva biztosítsák a képzési, kutatási, innovációs, művészeti, sport- és kulturális szolgáltatási hátteret régiójuk és az egész ország tovább javuló versenyképességéhez.

#	Javaslat	Prioritás
29.	Felsőoktatási intézmények infrastruktúrájának és felszereltségének fejlesztése	 2
<p>Kompetencia központok létrehozására és kutatási infrastruktúra fejlesztésére 3 egyetem kapott összesen 8,5 milliárd forint támogatást a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból. További 5 projekt kapott támogató szakpolitikai véleményt 12 milliárd forint értékben, amelyek egy későbbi GINOP projektből kapnak majd finanszírozást. 2020 nyarán, a GINOP keretében megjelent a „Regionális kutatóintézeti kapacitások megerősítése” című felhívás, amely a felsőoktatási intézmények, valamint az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) tagjaként működő kutatóhelyek számára a kutatási infrastruktúra fejlesztését támogatja. A 8,5 milliárd forintos keretösszezből 400 millió – 4 milliárd forint közötti vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek a feltételeknek megfelelő projektek.</p>		
30.	A felsőoktatás és vállalatok közötti kapcsolat erősítése	 2
<p>Hosszú távú felsőoktatási és ipari együttműködést támogató szervezet kialakítása érdekében 39 milliárd forint keretösszegű GINOP pályázatot hirdetett a kormány 2020 tavaszán, amelynek célja több szakterület szereplőinek együttműködésében létrejövő K+F+I eredmények gazdasági hasznosítása. A vállalkozások, elsősorban a mikro-, kis- és középvállalatok térségi szakképzési centrumokkal való együttműködés és felsőoktatási intézményekkel történő klaszterek létrehozása érdekében pályázatot hirdetett 5,4 milliárd forint keretösszegben 2020 augusztusában. Az Óbudai Egyetem az Ikarusszal együttműködésben elektromos meghajtású autóbussz alvázrendszer fejlesztésére kapott 1,6 milliárd forint támogatást a GINOP program keretében.</p>		
31.	A piaci igények és a magántőke becsatornázása az oktatásba	3
<p>Eredményorientált egyetemi innovációs ökoszisztéma kiépítése és hatékony működtetése érdekében 16 egyetem programja részesült 1,5 milliárd támogatásban 2019 őszén. A projekt második szakaszában további 1,5 milliárd forint forrás kerül majd szétosztásra a projektek előrehaladásának értékelését követően.</p>		
32.	A felsőoktatási K+F kiadásoknak a GDP 0,5 százalékára emelése	2
<p>Az Európai Molekuláris Biológiai Laboratóriummal (EMBL) való együttműködésben Magyar Molekuláris Medicina Kiválósági Központ kerül kialakításra a Szegedi Tudományegyetemen egy 52 millió eurós költségvetésű Horizont 2020 projekt keretében. 2019 decemberében átadásra került a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) innovációs, kutató-fejlesztő és tudásipari szolgáltató szerepét erősítő Design Kompetencia Központ. Az Óbudai Egyetem 900 millió forint kormányzati támogatásban részesült 2020 tavaszán orvostudományi rendszerek területén történő piacorientált kutatási tevékenységre.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
9.2.2.	Hazai felsőoktatás nemzetközi versenyképességének javítása	
34	Oktatói pálya vonzóbbá tétele	 3
<p>Az Új Nemzeti Kiválósági Program 4 milliárdos keretösszegére 2020. június 30-ig pályázhattak az alap-, mester- vagy doktori képzésben tanuló hallgatók, valamint a posztdoktorok, fiatal oktatók és kutatók. A program célja, hogy ösztönözze az egyetemek tudományos teljesítményét, erősítse a kutatói utánpótlást, hogy vonzóvá tegye a tudományos életpályát, segítsen itthon és a pályán tartani a legkiválóbb oktatókat és kutatókat. Az elnyerhető ösztöndíjak futamideje kategóriánként változó, 5-12 hónap közötti periódusra szól. A nyertes pályázók kategóriától függően havonta legalább 100 ezer, legfeljebb 200 ezer forint nettó támogatásban részesülnek, ezen felül az őket fogadó egyetemek a saját pályázóik által elnyert ösztöndíjak 40 százalékának megfelelő kutatási-működési támogatást kapnak. A Budapesti Corvinus Egyetem dolgozóinak 85 százaléka részesült egyéni teljesítménytől függő differenciált 5–35 százalékos béremelésben 2020. januárjától.</p>		
36.	Kettős diploma programok támogatása	1
<p>A győri Széchenyi István Egyetem és az amerikai University of Rhode Island együttműködésével egy új, kettős diplomát nyújtó MBA program került elindításra 2020. szeptemberében. Folytatódik a Budapesti Corvinus Egyetem és a Fudan Egyetem közös MBA programja, amely az első olyan közös MBA-képzés, amelyet a Fudan Egyetem Kínán kívül indított. A világ közvetlen élvonalába tartozó Fudan Egyetem kampuszt is létrehoz Budapesten, amely az első kínai állami egyetemi kampusz lesz külföldön. A Fudan-Corvinus Double Degree kettős diplomát adó MBA program mintájára, várhatóan 2021-re további magyar egyetemek (Budapesti Műszaki Egyetem, a Semmelweis Orvostudományi Egyetem és az Eötvös Loránd Tudományegyetem) is beválogatásra kerülnek a Double Degree programokba, saját profiljuknak megfelelően. A BGE International Business Economics alapszakján a double degree program keretében a diákok négy egyetem közül is választhatnak, hogy hol szeretnének párhuzamosan tanulni.</p>		
38.	Specifikus posztgraduális képzések elindítása az elvándorlás visszafordítására	1
<p>2020-ban 1300 főről 2000 főre emelkedik az államilag támogatott doktorandusz hallgatók létszáma. Kutatási és innovációs szakmenedzser/szakközgazdász posztgraduális képzést indított a Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Kara 2020. márciusától Veszprémben, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, valamint a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal szakmai támogatásával. Szintén a Pannon Egyetemen indult 2020. szeptemberében az Ipar 4.0 megoldásokat fejlesztő adat- és rendszertudományi szakmérnöki képzés. A Debreceni Egyetem 3 féléves természetpedagógusi képzést indít, amelynek célja a környezettudatosság és a szemléletformálás.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
9.2.3.	Felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának növelése	

39. A felsőoktatás beiskolázási bázisának szélesítése

A Szakképzés 4.0 stratégia javaslata szerint a jövőben a technikumokban végzett hallgatók könnyebben juthatnak majd be a célirányú felsőfokú képzésekre. 2020-tól kezdődően a felsőoktatásba már csak legalább egy emelt szintű érettségivel lehet felvételt nyerni. Az Innovációs és Technológiai Minisztérium számos kiemelt szak esetében csökkentette az államilag támogatott képzésekbe történő felvételhez szükséges minimális pontszámokat. 2020-tól kezdődően mégsem lesz kötelező nyelvvizsgával rendelkezni a felsőoktatásban való felvételihez. Irány az egyetem 2020! elnevezéssel ingyenes felvételi felkészítő program indul az érettségivel már rendelkező, a köznevelés rendszeréből már kilépett, ám a felsőoktatásba jelentkezni kívánó diákok felvételre való felkészítésére. Az Országos Diákszövetség kezdeményezésére 2020-tól bővül az előrehozott érettségi tárgyak köre, ami segítheti a diákokat abban, hogy hatékonyabban készülhessenek a felsőoktatási felvételre.

41. Tanulmányi eredményektől függő, illetve szociális ösztöndíj-rendszerek bővítése

2020. február 1-től a hallgatói támogatások tanulmányi ösztöndíjrésze 40 százalékkal emelkedett (166.600 Ft/évre), ami a hallgatók közel negyedét érinti. Szintén jelentősen emelkedik a felsőoktatásba belépő, szociális hátránnyal rendelkező hallgatók tanulmányaik megkezdésének anyagi segítésére szolgáló alaptámogatás összege is.

42. Felsőoktatás önköltségi díjának egyetemi eredményektől függővé tétele

A Budapesti Corvinus Egyetem új működési modelljében a hallgatók képzési díját fedező Corvinus Ösztöndíja az egyetemen elért eredményeiktől függ. A hallgatókat teljesítményük alapján rangsorolják és a legjobb eredményeket elérő diákok kapnak majd támogatást a fenntartó alapítványtól. Az ösztöndíjhoz legalább 3,8-as kreditekkel súlyozott tanulmányi átlag szükséges, a két félév alatt teljesített kreditek számának pedig legalább 46-nak kell lennie.

9.2.5. Pénzügyi ismeretek terjesztése

48. Pénzügyi kultúra mélyítése

2

A módosított Nemzeti alaptanterv alapján az alapvető pénzügyi ismeretek oktatása részét fogja képezni az állampolgári ismeretek, a matematika, a földrajz, valamint a technika és tervezés tantárgyaknak.

	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	Megkezdődötté vált	Részben megvalósulttá vált	Teljesen megvalósulttá vált	

10. Kutatás-fejlesztés és innováció

A kutatás-fejlesztés és innováció fejezetben szereplő javaslatok prioritással súlyozott megvalósulási mértéke 10 százalékponttal, 14-ről 24 százalékra nőtt 2020 novemberéig a 2019 őszén bemutatott Versenyképességi tükrökhöz képest. A fejezeti javaslatok 50 százalékának kezdődött meg a megvalósítása a Versenyképességi program megjelenését követően. A nyolc javaslat felében történt már valamilyen előrelépés nyilvánosságra hozataluk óta, megvalósulásuk egyenlő arányban van kezdeti és részben megvalósult szakaszban. 2019 őszéhez képest két javaslat esetében történt státuszváltozást is eredményező előrelépés.

A kutatás-fejlesztési hálózat finanszírozását erősíti és a kutatók bérfejlesztését is támogathatja, hogy 2021-től tartósan évi 22 milliárd forint többletforrás áll rendelkezésre az Eötvös Loránd Kutatóhálózat működtetésére és fejlesztésére, amelynek több, mint 40 százalékát mintegy ötezer kutató és támogató funkcióban foglalkoztatott intézményi alkalmazott – átlagosan 30 százalékos – bérfejlesztésére fordíthatják a kutatóintézetek vezetői. A koronavírus járvány kedvezőtlen gazdasági hatásainak ellensúlyozására a kormány bértámogatási programot hozott létre a kutatás-fejlesztésben dolgozók számára, amelyre 2020. augusztus 31-ig jelentkezettek a vállalatok. A programban a költségvetés a kutatási, fejlesztési és innovációs szektor magasan képzett munkavállalóinak megtartása érdekében átvállalta kieső bérük 40 százalékát három hónap időtartamra. 2020. október végéig több, mint 1000 vállalkozás 20 ezer főnél több munkavállalója részesült ebben a támogatásban. A támogatás összköltsége meghaladta a 17 milliárd forintot. A kutatási ráfordítások növelését támogatja továbbá, hogy a 2019 novemberében megjelent Kkv stratégia több, a kutatás-fejlesztési tevékenység erősítését elősegítő bürokratikus tehercsökkentést tartalmaz. A Kkv stratégiában szerepel a szabadalmi fenntartási díjak csökkentésének megvizsgálására irányuló intézkedéstervezet, valamint a szabadalmi bejegyzések pénzügyi és szakmai támogatása megerősítésének szándéka.

#	Javaslat	Prioritás
10.1.	A kutatói humán erőforrás biztosítása	
2.	A kutatási-fejlesztési segéd személyzet létszámának növelése a bérek további emelésével	 2

A kormány 1430/2020 (VII.23.) kormányhatározata alapján 2021-től beépülő jelleggel, tartósan 22 milliárd forint többletforrás áll rendelkezésre az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat (ELKH) működtetésére és fejlesztésére. Ezzel több, mint duplájára növekszik a kutatóhálózat éves költségvetése. Az évi 22 milliárd forintnyi többletforrásból 9 milliárd forint béremelésre fordítható. Az ELKH 2020-as költségvetését ugyanez a kormányhatározat 11 milliárd forinttal megemelte, ebből 3,6 milliárd forintot lehet béremelésre fordítani. A többletforrást az ELKH-ban foglalkoztatott mintegy ötezer kutató és támogató funkciókban dolgozó munkatárs átlagosan 30 százalékos, 2020 júliusától hatályos bérfejlesztésére fordíthatják a kutatóintézetek vezetői.

10.2.	A kutatói ráfordítások növelése	
4.	A vállalkozások K+F kiadásainak ösztönzése az üzleti környezet további fejlesztésével (kevesebb bürokratikus teher, több kedvezmény K+F-re)	1

A 2019. novemberben megjelent Kkv stratégia több bürokratikus tehercsökkentést ígér a következő évekre. 4 darab zászlóshajó intézkedés biztosítja ezt, ami jelzi a terület kiemelt fontosságát a kormányzat számára. A stratégia előírja a KIVA kulcs további csökkentését. Szintén a Kkv stratégia részeként a Pénzügyminisztérium törekszik arra, hogy az egyéni vállalkozók részére a NAV is képes legyen elkészíteni az adóbevallási tervezetet, így a vállalkozóknak csak ki kell majd egészítenie a hatóság által ajánlott tervezetet. A stratégiai anyag a felsorolt konkrétumokon felül rendszeres konzultációt, illetve a Doing Business indikátorokban látott lemaradás csökkentését irányozza elő (cégalapítás, építési beruházások engedélyezése és villamos hálózatra csatlakozás, kisebbségi befektetők védelme, valamint fizetésképtelenség rendezése terén). A stratégia ezen felül előírja a kkv-k üzleti környezetének és az e-kormányzat eszközeinek fejlesztését. Kormányzati döntés értelmében 2021 második félévétől az adóhivatal minden vállalkozásnak elkészíti az áfabevallás tervezetet.

7.	A szabadalmak fenntartási díjának csökkentése	 3
----	--	---

A 2019. novemberben megjelent Kkv stratégiában szerepel egy tervezett intézkedés az iparjogvédelmi oltalmak (szabadalom, védjegy, formatervezésiminta-oltalom) fenntartási díjai mérséklésének megvizsgálására, valamint az oltalmak megszerzését elősegítő pénzügyi támogatások hozzáférhetőségének megkönnyítésére. A stratégia alapján a kkv-k részére a jövőben elérhetővé válhat a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala által nyújtott Témakutatás szolgáltatás, ami a kis- és közepes vállalatok oltalomszerzési esélyeit és lehetőségeit javíthatja.

Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

11. Állami hatékonyság

Az Állami hatékonyság fejezetben szereplő javaslatok 74 százalékának megkezdődött a megvalósítása, így a fejezeti prioritással súlyozott megvalósulás mértéke a 2019. októberi 30 százalékról 44 százalékra nőtt. Az állami hatékonyság növelését célzó 23 javaslatból 2019. október közepéig 14 esetben kezdődött meg a javaslat végrehajtása, amely szám 17-re nőtt a jelen kiadványig.

A 2019 és 2020 novembere között bejelentett kormányzati intézkedések a 23 javaslatból 11 javaslatot érintettek, amelyek közül 8 eredményezte a javaslat megvalósulási státuszának módosítását. A 8 darab státuszváltozásból kettőnél a javaslat megkezdődötté vált, 5 esetben részben megvalósulttá, míg 1 esetben – az elektronikus fizetési módok kötelező elfogadásánál – teljesen megvalósulttá. A bejelentett intézkedések jelentős része a közigazgatás digitalizáltságának fejlesztésével függ össze. Az online számlázás teljessé válásával 2021-ben megvalósulhat az áfabevallás kiajánlás, amely félmillió vállalat adminisztrációs terheit csökkentheti. A koronavírus járvány okozta válságból való kilábalást segíti, hogy 2020 szeptemberében a gazdaságvédelmi operatív törzs több adóadminisztrációt enyhítő intézkedést is bejelentett: könnyebben igénybe vehető a részletfizetés adótartozáskor, a HIPA bevallása egyszerűsödik, a KIVA igénybevételi lehetősége bővül. Ezen felül fontos előrelépés, hogy minden önkormányzatnál biztosított az elektronikus ügyintézés és az e-személyi is jelentős fejlesztésen megy keresztül a jövőben.

#	Javaslat	Prioritás
11.1. Kisebb bürokrácia		
3.	Bértömeggazdálkodás és teljesítméymérés a létszámgazdálkodás helyett	3

A kormány 2020 októberében nyújtotta be a NAV személyi állományának jogállásáról szóló törvényt, melynek célja, hogy az évek óta tartó szervezeti integrációt lezárja egy teljesen önálló szolgálati jogviszonyt létrehozva a NAV állományának. Az új törvény leválasztja a közszféráról a NAV alkalmazottakat, megtartja a hatályos előmeneteli rendszer életpálya jellegét, azonban a kötött rendszer egyes elemeinek oldásával lehetőséget ad a teljesítményalapú bérezésre. Az illetményrendszer korrekciójakor a pótlékok szerepének csökkenése mellett lényegi változás, hogy megjelenik a teljesítményértékelésen alapuló maximum 30 százalékos illetményeltérítés lehetősége.

11.2. Digitális közigazgatás		
5.	Minden, a kormányablakokban elintézhető ügy legyen elvégezhető online is észt mintára	 3

A 2015 óta zajló európai uniós projekt fejlesztése eredményeként 2020 januárjában teljeskörűen megvalósult az önkormányzatoknál az elektronikus ügyintézés lehetősége az e-önkormányzat portálon keresztül. Ezáltal a lakosság és a vállalkozások egy olyan portált tudnak elérni, amely segítségével országosan, korszerű módon tudják az ügyeiket elektronikusan intézni. A projekt következő mérföldköve 2020 első negyedévére esett, amikor az ügyindítás és ügykövetés mellett már az online fizetési rendszer is elindult. Az online intézhető ügyek arányának bővülését, valamint a meglévő folyamatok automatizálását segíti az Innovációs és Technológiai Minisztérium irányításával 2020 szeptemberében bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégia. A 2020 novemberében elfogadott törvény a közigazgatási eljárások elektronizálását támogatja. Olyan kulcsfontosságú informatikai rendszerek újulnak meg a jövőben, mint a személyiadat- és lakcímnnyilvántartások, a közúti közlekedési nyilvántartások és az okmány-nyilvántartások.

6.	Közigazgatási szervezetek adatbázisainak összekapcsolása	2
-----------	---	----------

A közigazgatás kulcsfontosságú háttérrendszereinek felülvizsgálatát és megújítását célozza a 2020 novemberében elfogadott törvénytervezet. Ennek értelmében többek között a kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási nyilvántartás és a járműnyilvántartás adatkapcsolatait is felülvizsgálják. Az automatikus informatikai adatkapcsolat által a gépjármű forgalomba helyezésekor nem kell a kgfb meglétét papír alapon bizonyítani, a hatóság elektornikus adatkapcsolat útján hozzáfér a szükséges információhoz.

7.	Mobil alkalmazások továbbfejlesztése az egyszerűbb ügyintézés érdekében	 1
-----------	--	--

A kormány tervei szerint a következő 2 évben az e-személyi jelentős fejlesztésen megy keresztül, a módosítások azt is célozzák, hogy a jövőben a mobiltelefonok kártyaolvasóként is használhatók legyenek. Egy mobiltelefon alkalmazással az e-személyi elektronikus aláírás funkciója külön eszköz nélkül is működőképesé, segítségével az online közigazgatási ügyintézés pedig egyszerűbbé válhat. A 2019 novemberében az Innovációs és Technológiai Minisztérium által nyilvánosságra hozott „A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája” című munkaanyagban tervezett intézkedés a vállalkozói mobil-alkalmazások továbbfejlesztése, melynek hatására a vállalatok számára új sablonok és minták is elérhetővé válnak. A közigazgatásban a mobil alkalmazások fejlesztése ennek hatására felgyorsulhat.

#	Javaslat	Prioritás
8.	Az elektronikus űr- és adatlapok előre kitöltött részeinek növelése	 1
<p>2020 elejére minden önkormányzat az elektronikus ügyintézés biztosítani tudja a lakosságnak és a vállalatoknak, amely a közigazgatás digitalizációjának fontos állomását jelenti. Az e-önkormányzat portálon a Központi Azonosítási Ügynökön keresztül azonosítást követően az ügyintézési idő jelentősen lecsökken, mert az adatok nagy részét a rendszer automatikusan kitölti.</p>		
11.3. Ügyfélbarát adóhivatal		
10.	Az adóhivatal fejlesztése, hatékonyságának növelése	3
<p>A 2019 novemberében az Innovációs és Technológiai Minisztérium által publikált „A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája” című munkaanyag tervezett intézkedései közé tartozik a felhőalapú, a NAV rendszereivel összekötött könyvelőrendszerek bevezetésének ösztönzése. Ezáltal a bérszámfejtés és a könyvelés automatikusan elkészíthető. A Pénzügyminisztérium 2020 szeptemberében bemutatott tervei alapján 2020-2024 között végrehajtják az adóigazgatás digitális átállását, az e-NAV kiépítését. Az adóhivatal hatékonyságának növekedését jól mutatja, hogy az Európai Bizottság becslései szerint 2010-2019 között az EU-ban hazánkban csökkent a harmadik legnagyobb mértékben a be nem fizetett áfa mértéke (21,7 százalékról 6,6 százalékra). Ráadásul a 2019-re vonatkozó magyar 6,6 százalékos érték a be nem fizetett áfa arányára lényegesen alacsonyabb volt az EU 10,9 százalékos és a visegrádi régió 12,4 százalékos átlagánál.</p>		
11.	NAV által készítendő társasági adó és áfa bevallás rendszer végrehajtása	 3
<p>Az online számla adatszolgáltatás utóbbi években megfigyelhető kiterjesztése 2021-től válik teljessé, onnantól kezdve minden számlára, még a magánszemélyek részére kiállított számlákra is rá fog látni az adóhivatal. A Pénzügyminisztérium tervei szerint 2021 legnagyobb horderejű lépése lesz az áfabevallások kijáánlása. A gazdaságvédelmi operatív törzs 2020 szeptemberi döntése értelmében 2021 második félévétől az adóhivatal minden vállalkozásnak elkészíti az áfabevallás tervezetet. Az elfogadott törvénnyel félmillió vállalkozás mentesül az adókitöltés adminisztratív terhe alól.</p>		
12.	Adózóbarát, átlátható weboldal fejlesztése, online intézhető ügyek bővítése	 1
<p>A Pénzügyminisztérium 2020 szeptemberében ismertetett tervei alapján a következő években az adóigazgatásban fokozatosan valósul meg a digitalizációs átállás, ennek része a NAV digitális felületeinek megújítása és fejlesztése.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
---	----------	-----------

15.	Adminisztratív terhek csökkentése	 2
------------	--	--

A 2019 novemberében az Innovációs és Technológiai Minisztérium által közzétett „A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének stratégiája” című munkaanyag egyik jövőbeli intézkedése az adózás digitális automatizálásának kiterjesztése, amelynek célja a párhuzamos adatszolgáltatások megszüntetése és ezáltal az adatszolgáltatási kötelezettség csökkentése. A Pénzügyminisztérium 2020 szeptemberében létrehozott egy építőipari akciócsoportot, melynek feladata az építőipari kapacitások bővítése és a beruházások felgyorsítása. Az akciócsoport egyik célja, hogy az építőiparban működő vállalatok számára felgyorsítsák és egyszerűsítsék a hatósági eljárásokat az engedélyezés, a környezetvédelmi hatásvizsgálat és a közművek ügyintézésénél. Lengyel és német mintára a jövőben hatékonyabbá válhat az építésügyi, műszaki szabályozás és szabványrendszer. A gazdaságvédelmi operatív törzs (GOT) 2020 szeptemberi döntése értelmében több szempontból is csökkennek a vállalkozások adminisztratív terhei. Az elfogadott jogszabály szerint az adótartozásoknál az automatikus részletfizetési összeghatárok a duplájára emelkednek, magánszemélyeknél 1 millió forintra, míg vállalkozásoknál 3 millió forintra. Egyszerűsödik a helyi iparüzési bevételek rendszere is, a jövőben elegendő lesz csak egyetlen önkormányzathoz benyújtani a bevallást. Többen vehetik igénybe a kisvállalati adót, a tervek szerint a kiva bevételi értékhatár 1 milliárdról 3 milliárd forintra, kilépési értékhatára 3 milliárdról 6 milliárd forintra nő. A gazdaságvédelmi operatív törzs 2020 októberi ülésén hozott döntés értelmében a kutatás-fejlesztéshez, innovációhoz kapcsolódó állami projekteket, beruházásokat mentesítik a bonyolult adminisztratív szabályok alól, amellyel a fejlesztések gyorsabbá és olcsóbbá válnak. Mindez kiegészül 2021-ben az áfa bevallás kiajánlással, mely várhatóan jelentősen csökkenti a vállalkozások adóadminisztrációs terheit.

11.4.	Adóelkerülés csökkentése	
--------------	---------------------------------	--

17.	Online pénztárgép rendszerének további kiterjesztése	 3
------------	---	--

A gazdaság fehéredését célzó intézkedések közül az egyik leghatékonyabb az online pénztárgép rendszer (OPG) kiépítése volt, amely 2013-tól kezdve fokozatosan lett kötelező a gazdaság különböző szektoraiban. Az intézkedéssel egy irányba tett lépésként értékelhető az online számlázás 2018-as kibővítése, majd 2021-ben várható teljessé válása. Ez utóbbi intézkedés maga után vonja, hogy az adóhatóság 2021 elejétől minden számlaforgalomra rálát, függetlenül az online pénztárgép üzemeltetésétől.

19.	Elektronikus fizetési módok kötelező elfogadása meghatározott kereskedői kör esetében	 2
------------	--	--

A 2020 nyarán elfogadott törvénymódosítás értelmében 2021 elejétől az online pénztárgépet használó kereskedőknek kötelességük a vásárlók számára biztosítani az elektronikus fizetés lehetőségét és annak folyamatos rendelkezésre állását. Az átállást segíti, hogy a kormány 2021 közepéig meghosszabbította a POS terminál telepítési programját, amely 80 ezer forintos vissza nem térítendő állami támogatással járul hozzá a terminál fenntartási költségeihez.

Jelmagyarázat	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
	 Megkezdődötté vált	 Részben megvalósulttá vált	 Teljesen megvalósulttá vált	

12. Modern infrastruktúra és hatékony energiefelhasználás

A megfogalmazott javaslatok 92 százalékának megkezdődött a megvalósítása, így a fejezet prioritással súlyozott megvalósulási mértéke a 2019. októberi 24 százalékról 39 százalékra nőtt. A közlekedési infrastruktúra fejlesztésére és a zöld gazdaságra vonatkozó javaslatok mindegyikében történt már valamilyen előrelépés. A 4. ipari forradalomnak megfelelő telekommunikációs és elektromos hálózatot támogató pontok több, mint 85 százalékának kezdődött el a megvalósítása. A 2020. januárban bemutatott energia- és klímapolitikai stratégiák több pontja és iránya is támogatja az energiatartósság, az energiahatékonyság és energiabiztonság növelését, valamint a zöld gazdaság fejlesztését szolgáló MNB javaslatokat. A stratégia irányainak konkrét szakpolitikai intézkedésekben történő megjelenítése folyamatos. A zöld gazdaság erősítésére szolgálnak a miniszterelnök által 2020. február 16-án bejelentett Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv pontjai, amelyek öt jegybanki javaslat megvalósulását támogatják.

Megkezdődött a Budapest-Belgrád vasútvonal megépítése és 2021-27 között több vasútvonal villamosítása, valamint előkészítésük várható. A gyorsabb és korszerűbb közlekedést biztosítja, hogy 115 új mozdonyra írt ki közbeszerzést a vasúttársaság, 209 vasúti kocsit korszerűsítenek a következő négy évben és forrásokkal támogatják az intelligens közlekedési rendszerek kiépítését. A kormány 2021-25 között több, mint 10 milliárd forint forrással támogatja a tehervasúti forgalom egyes kocsit szegmensét és előrelépés van az autópálya ráhordó utak település elkerülésének előmozdítása terén is. A 4. ipari forradalomnak megfelelő okos városok fejlesztését a kormány a Monor városában folytatott mintaprojekttel és az okos utastájékoztató rendszerek kiépítésének szorgalmazásával segíti. Az okos városok elterjedését támogatja továbbá az 5G frekvenciák értékesítése 128 milliárd forint értékben a legnagyobb infokommunikációs vállalatok számára. A 2020 szeptemberében bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégia a polgári és katonai információbiztonsági szoftveripar fejlesztése tekintetében is előremutató javaslatokat tartalmaz.

A 2020. januárban megjelent energia- és klímapolitikai stratégiák alapján az energiahatékonyságot többek között az energiahatékonysági társaságiadó-kezdmény finomhangolásával, 2030-ig egymillió okosmérő üzembe helyezésével, valamint az energiatárolás fejlesztésével támogatná a kormány. Az elektromos járművek terjedését és a zöld gazdaságot erősíti, hogy 1300 környezetbarát busz beszerzésére 36 milliárd forintot használhatnak fel a települések 2030-ig. A magyar ipari kapacitás is bevonásra került az elektromos buszok legyártásában való részvételre. Továbbá 2020. január és október között a kormány 6,9 milliárd forintos támogatást biztosított a gazdasági szereplők és a háztartások részére elektromos járművek beszerzése céljából. A Klíma- és Természetvédelmi Akcióterv alapján visszaválthatóak lesznek az üveg és műanyag palackok, valamint fémdobozok, továbbá 32 milliárd forinttal segíti a kormány a kkv-k megújuló energiatermelését, ami megfelel a jegybanki javaslatoknak. Az Akciótervben szerepel a napenergia kapacitások meghatszorozása 2030-ig és a multinacionális vállalatok környezetbarát működésével szemben megfogalmazott elvárások, amelyek az MNB 330 pontos Versenyképességi programjának céljaival egybeesnek. Az illegális hulladéklerakás felszámolását idén 13 milliárd forinttal támogatja a kormány a „Tisztítsuk meg az országot!” elnevezésű program keretei között. Előremutató a zöld kötvények bevezetése is, amelyek forrást biztosítanak az állam klímabarát beruházásainak finanszírozására. A kormány közel 1,7 milliárd euro értékben bocsátott ki zöld kötvényt 2020. január és október között. Magyarország vállalta, hogy – európai uniós források segítségével – 2050-re karbonsemlegessé teszi a gazdaságát, amely cél megvalósulásához az Akcióterv intézkedései is hozzájárulnak.

#	Javaslat	Prioritás
12.1.	Gyorsabb vasúti közlekedés	

1.	Minden legalább 30 ezer fő lakosságú város és az észak-balatoni régió váljon villamosított vasútvonalon elérhetővé	2
-----------	---	----------

A kormány döntése értelmében 2021-27 között megvalósulhat a Budapest és Lajosmizse közötti vasútvonal villamosítása és megtörténhet a Szombathely - Kőszeg és a Zalaszentiván - Nagykanizsa közötti vasúti pályák villamosításának előkészítése. Az úgynevezett Nyugat-magyarországi Masterplan az országrészt összefüggő egységként kezelve vizsgálhatja egyebek mellett a Győr-Pápa-Celldömölk, a Székesfehérvár-Pusztaszabolcs és a Komárom-Székesfehérvár vasútvonalak villamosításának a lehetőségét.

2.	Minden fő vasútvonalon legalább 160 km/h sebesség	3
-----------	--	----------

2020 áprilisában a Budapest-Varsó nagysebességű vasútvonal, 2020 szeptemberében a Budapest-Kolozsvár nagysebességű vasútvonal részletes megvalósíthatósági tanulmányának elkészítésére kötött szerződést a Nemzeti Infrastruktúra Zrt. Továbbá a Budapest-Belgrád vasútvonal kivitelezésére vonatkozó szerződés hatályba lépésével megkezdődött a Budapest-Belgrád vasútvonal magyarországi szakaszának fejlesztése.

3.	A vasúti mozdonyok és személykocsik cseréje, valamint felújítása	2
-----------	---	----------

2020 végéig 19 db emeletes Stadler KISS szerelvény áll forgalomba az elővárosi vasútvonalakon. Emellett 2022 végéig várható további 21 db ilyen típusú szerelvény érkezése, amelyekre vonatkozóan a szerződéseket már megkötötték. A magyar vasúttársaság gyártásában 2021 tavaszáig elkészülő, összesen 70 darab, belföldi forgalomra alkalmas IC+ kocsik forgalomba állítása is megkezdődött. A MÁV közbeszerzési pályázatot írt ki 115 új mozdony beszerzésére a 40 éves átlagéletkorú mozdonypark fiatalítása érdekében. Eredményes eljárás esetén az első új mozdonyok legkorábban 2022-ben állhatnak forgalomba a MÁV közleménye alapján. Továbbá a MÁV-Start Zrt. 31 milliárd forint értékű, 209 magyar vasúti kocsik korszerűsítését is magában foglaló szerződést kötött a Dunakeszi Járműjavítóval a következő négy évre. Emellett a Dunakeszi Járműjavító 680, Egyiptomba szánt vasúti kocsik legyártásában vesz részt orosz-magyar együttműködésben, amelynek kivitelezésére várhatóan egy kiterjedt vasúti beszállítói lánc létrehozását támogatja.

4.	Minden megyeszékhelyen intermodális csomópont építése és a teherpályaudvarok fejlesztése	2
-----------	---	----------

Teherforgalmi fejlesztéssel összekapcsolt intermodális csomópont építésének előkészítési fázisa kezdődött meg Bicskén 2020 nyarán. Továbbá a tehervasúti szektor szereplői célzott hozzájárulást igényelhetnek az ún. egyes kocsik szolgáltatás biztosításához várhatóan 2021 nyaratól a kormány döntése alapján. A kormány 2021-25 között összesen 10,1 milliárd forint vissza nem térítendő támogatási forrást szán az egyes kocsik forgalom működtetésének finanszírozására.

#	Javaslat	Prioritás
12.2. Kiváló úthálózat		
6.	Autópálya ráhordó utak település elkerülésének előmozdítása	 2
A városmagot elkerülő és a gyorsforgalmi úthálózat elérését támogató elkerülő utak építése van előkészítés alatt Egerben, Szolnokon, Pátyon, Pakson, Szekszárdon és Szombathelyen.		
7.	Önvezető autók közlekedésére alkalmas gyorsforgalmi utak	1
A Magyar Közút Nonprofit Zrt. vezérigazgatójának bejelentése alapján hat projektben több, mint 5 milliárd forintot használnak fel az intelligens közlekedési rendszerek létesítésére 2018 és 2022 között.		
12.3. A 4. ipari forradalomnak megfelelő telekommunikációs és elektromos hálózat		
8.	Az 5G technológia fejlesztése a magasabb frekvenciatartományok megnyitásával és a kisebb cellaméretek fejlesztésének állami támogatásával	3
2020. március 26-án rendezett 5G-s frekvenciák árverését a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH), a Magyar Telekom Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt és a Vodafone Magyarország Zrt. részvételével. Az ötödik generációs (5G) mobiltechnológiára és a vezeték nélküli szélessávú szolgáltatásokra alkalmas 700 MHz-es, 2100 MHz-es és 3600 MHz-es frekvenciasávok használati jogosultságainak értékesítési eljárásában összesen 128 milliárd forintért vásároltak frekvenciákat a telekommunikációs vállalkozások. A megszerzett frekvenciák használati jogosultságai egységesen 2035-ben járnak le és további öt évvel meghosszabbíthatóak. Az NMHH elnökének bejelentése alapján emellett díjkedvezményrel ösztönzik a szolgáltatókat arra, hogy olyan helyekre is telepítsék majd az 5G-t, amelyek nemcsak számukra, piaci szempontból, hanem társadalmilag is fontosak – ilyenek pl. a kórházak, egyetemek területe vagy a főbb közlekedési útvonalak.		
9.	Az üvegszál vezetékek elterjedésének állami támogatása	 1
Az Európai Beruházási Bank a Magyar Telekom szélessávú internet fejlesztéséhez szükséges infrastrukturális – köztük optikai szál kábelezési – feladatait 150 millió euróval támogatja 2019 és 2022 között egy 2019 decemberében aláírt szerződés értelmében. A projekt összköltsége 371 millió euro. Az újonnan kiépített internethálózaton lehetővé válik a másodpercenként 1 gigabites letöltési sebesség a tervek szerint. A 2020 júniusában partnerségi konzultációra bocsátott Nemzeti Digitalizációs Stratégia a GINOP-3.4.1-15 (Újgenerációs NGA és felhordó hálózatok fejlesztése) projekt megvalósításától várja, hogy hazánk teljes területét optikai felhordóhálózattal lefedettnek tekinthetjük 2030-ra.		
11.	A föld alatt futó elektromos vezetékek arányának növelése	 1
A madárállomány védelme érdekében kezdődött meg a magasvezetésű villamosenergia vezetékrendszer föld alá helyezése (földkábelekre történő cseréje) a nemzeti parkokban és természetvédelmi területeken. A természetvédelmi törvény módosításának köszönhetően új vezeték szakaszokat már kizárólag madárbarát módon lehet kiépíteni.		

#	Javaslat	Prioritás
12.	Állami támogatás a magasabb áramerősségű csatlakozások számának növeléséért a háztartásokban	1

A magasabb áramerősségű csatlakozások számának növelését egyelőre nem támogatja célzott állami program, de Kaposváron, Dunaújvárosban, Szombathelyen, Tatabányán, Veszprémben és Zalaegerszegen közös erővel okosmérőrendszeren alapuló beruházásokat hajtanak végre és e települések összehangolják energetikai modernizációs törekvéseiket. Az Európai Beruházási Bank egy, a délkelet-magyarországi villamosenergia-elosztási rendszer automatizációját és okosmérőkkel történő felszerelését célzó, 160 millió euro összértékű projekt összköltségének 75 százalékát fedezi.

A 2020. januárban megjelent Nemzeti Energiastratégiában célként szerepel a villamosenergia-hálózat felkészítése a növekvő vagy megváltozó kapacitások költséghatékony befogadására. A stratégiában megjelenik a meglévő hálózati elemek teljesítőképességének növelése, a hálózati elemek még rendelkezésre álló kapacitásának pontosabb meghatározása, a helyi méretű kiserőművekkel rendelkező végfogyasztók esetében a vonatkozó hálózati csatlakozási feltételek, kötelezettségek átalakítása (műszaki követelmények meghatározása az ügyfelek számára). A stratégia emellett tartalmazza, hogy a 0,4 MW csatlakozási teljesítmény feletti villamos energia termelők kötelező bevonását kell előírni a feszültségszabályozásba, a fogyasztókat egyenletesebb hálózati kapacitáskihasználásra ösztönző végfelhasználói villamosenergia-árrendszert (több zónaidős, teljesítmény-és energiaalapú tarifa, éves hálózathasználati alapdíj) szükséges kialakítani és azt, hogy módosításra szorul a villamosenergia-hálózati társaságok szabályozása.

13.	A főváros és minden magyar megyeszékhely váljon okos várossá	2
-----	---	---

Az okosvárossá válást szolgálják többek között egyes magyar városokban a közművek okosmérőkkel való felszerelése, az intermodális csomópontok építése és ennek keretei között az intelligens utastájékoztatói rendszer kiépítése. Ugyanakkor a részletes célokat, intézkedéseket és a megvalósítás menetét ismertető átfogó stratégiával a magyar megyeszékhelyek többsége még nem rendelkezik. Debrecen vezetése 2020 júniusban átfogó okosváros stratégiát mutatott be, Szeged és Tatabánya is rendelkezik okosváros koncepcióval és a legtöbb megyeszékhelyen folyamatban vannak okosváros fejlesztéséhez kapcsolódó projektek, kezdeményezések. A kormány az okos városfejlesztések gyakorlati megvalósítására mintaprojektet alakított ki, amelyet a Pest megyei Monoron hajtanak végre. Monor az okos város projekt második ütemében 1,5 milliárd forint forrásban részesült és a kormány célja olyan okos város pilot projektek indítása, ahol a cél az adott város(rész) önellátási képességének tesztelése, a helyben termelt villamos energia felhasználásával.

A mintaprojekt mellett az új Nemzeti Energiastratégiában szerepel egy okosmérő projekt indítása a villamosenergia és a földgáz szektorban. A projekt részeként egymillió okos fogyasztásmérőt telepítenének. Az okosmérők telepítését felmenő rendszerben, az érvényességét veszített hagyományos mérőórák lecserélésekor végeznék. A telepítés költsége nem terhelné a fogyasztókat. Ezt a projektet egészíti ki, hogy a szolgáltatókat az okosmérővel rendelkező ügyfelek számára rugalmas szolgáltatási díjcsomag-ajánlat megtételére köteleznék. Emellett szerepel a stratégiában a távhőfogyasztás költségmegosztáson, okosmérőkön alapuló elszámolásának széleskörű elterjesztése is. A közlekedés-zöldítés részeként az okos utastájékoztató rendszerek kifejlesztését és a lokális okoshálózatok sztenderdjeinek kidolgozását is szorgalmazza az Energiastratégia.

#	Javaslat	Prioritás
14.	Magyar információbiztonsági szoftveripar fejlesztése	 3
<p>A 2020. szeptemberben bemutatott Mesterséges Intelligencia Stratégiában szerepel egy intézkedés a gyártáshoz kapcsolódó adatvédelem és adatkezelés fejlesztésére. Az információbiztonsági ajánlások és sztenderdek kidolgozására megjelölt határidő 2021 márciusa. Emellett a stratégiában szerepel a katonai nemzetbiztonsági célú mesterséges intelligencia képességek fejlesztése, amelynek célja a katonai felhasználású kibertér védelmének mesterséges intelligencia alapú támogatása. A részletes projektterv kidolgozására kijelölt határidő 2021 márciusa. A 2020. júniusban partnerségi konzultációra bocsátott Nemzeti Digitalizációs Stratégia is eszközrendszere részeként jelöli meg a kibervédelmi kapacitások és kompetenciafejlesztés szükségességét, az információbiztonsági intézményrendszer és tudatosság erősítését.</p>		

12.4. Hatékony energiafelhasználás		
15.	A vállalati energiafelhasználás hatékonyságának növelése adókedvezményekkel	 3
<p>A 2020. február 16-án bejelentett Klímavédelmi Akcióterv egyik pontja alapján a multinacionális vállalatoktól elvárják, hogy környezetbarát technológiákat alkalmazzanak, amelyet a kormány szigorúan ellenőrizni fog. Ez a döntés várhatóan javítani fogja a vállalati energiahatékonyságot.</p> <p>A 2020. januárban bemutatott Nemzeti Energiastratégiában szerepel egy javaslat a vállalati energiahatékonysági társaságiadó-kedvezmény rendszerének uniós és hazai szabályokkal történő finomhangolására annak érdekében, hogy magasabb beruházás igényű, nagyobb energia megtakarítási potenciállal rendelkező projektek is végrehajthatók legyenek. Emellett a stratégia tartalmazza a vállalati szféra saját célú megújulóenergia-termelését és energiahatékonysági beruházásait támogató program indítását. Kedvező, hogy az energiahatékonysági beruházásokra bevezetett adókedvezmény mértéke a közép-magyarországi régió kormányrendelet szerint támogatható településein 35-55 százalékos, míg a közép-magyarországi régióon kívül 45-65 százalékos (a korábbi 30-50 százalékos mértékkel szemben). Továbbá az MNB rövidesen a zöld vállalati hitelezést támogató új banki tőkekövetelmény-kedvezményeket vezet be.</p> <p>A 2020. júniusi, 5 milliárd forintos keretösszegű elektromos autóvásárlási támogatási pályázat keretei között magánszemélyek mellett vállalkozások és személyfuvarozók is igényelhettek állami támogatást elektromos autó vásárlására, amely hozzájárulhat a vállalati járműparkok megfiatalításához.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
17.	Háztartások energiahatékonyságának javítása a felújítások állami támogatásának erősítésével	3

A 2020. januárban bemutatott Nemzeti Energiastratégiában szerepel javaslatként a fogyasztók energia megtakarítását ösztönző energiahatékonysági kötelezettségi rendszer bevezetése, a vonatkozó törvényjavaslatot a kormány 2020. novemberben az Országgyűlésnek betervezte. A kötelezettségi rendszer bevezetése mellett a korlátozott befektetési lehetőségekkel rendelkező energiafelhasználókat energiahatékonysági szolgáltató cégeken (ESCO szerződés) keresztül is támogatná a stratégia. Emellett pontosítanak a közel nulla energiaigényű követelményeknek megfelelő épületek építésére vonatkozó jogszabályi környezetet és az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló rendeletet. Kötelezővé tennék az ingatlanok épületenergetikai tanúsítványának szerepeltetését a hirdetésekben. A Zöld Távhő program végrehajtásának eredményeként a távhőszolgáltatást energiahatékonyabb (alacsony hőfokú), a többi vezetékes energiahálózattal együttműködő, a villamos rendszabályozásban meghatározó szerepet betöltő ügyfélközpontú, okos költségmegosztással elszámolt, hatékony közszolgáltatássá kívánja a stratégia átalakítani. A háztartásokban az okosmérők – a lakosságnak anyagi többlet terhet nem jelentő – elterjedése szintén javíthatja az energiahatékonyságot. A várhatóan 2021 nyarától elérhető, lakossági célra vissza nem térítendő forrást kínáló, új energiahatékonysági pályázatot a fűtési rendszerek elektrifikálására is fel lehet majd használni.

Az MNB hazai szintén 2020-tól kezdve tőkekövetelmény kedvezménnyel is ösztönzi az energiahatékony hitelezést és vizsgálja lehetőségét, hogy a tőkepiacon megjelenjenek olyan termékek, melyek zöld finanszírozásban csapódhatnak le a bankok eszkozoldalán. Az egyik ilyen a zöld jelzaloglevelek megjelenése, ami támogathatná a zöld jelzaloghitelek megjelenését, ezáltal segítve a lakásállomány energetikai megújulását. A jegybank 2019 februárjában közzétett Zöld Programjában megfogalmazott célokkal összhangban a Monetáris Tanács úgy döntött, hogy az MNB továbbfejleszti jelzaloglevél-vásárlási programját és a jövőben zöld minősítéssel rendelkező jelzalogleveleket fog vásárolni. A programban való részvételhez elvárt zöld minősítés feltételeivel, illetve a zöld jelzaloglevelek vásárlásának részleteivel kapcsolatban az MNB egyeztetést kezdett az érintett piaci szereplőkkel annak érdekében, hogy az energiahatékonyság-növelési célú finanszírozást előtérbe helyező, zöld jelzaloglevelek kibocsátására minél hamarabb sor kerülhessen.

18.	Szabályozott energiaárak további csökkentési lehetőségének folyamatos vizsgálata	 1
-----	---	---

Az új Nemzeti Energiastratégia tartalmazza a villamos energia, földgáz, távhő hatósági árszabályozás koncepcionális átalakításának megvizsgálására irányuló szándékot. Az energiafogyasztás okos mérőkkel történő mérése rugalmas tarifákat, a távhőfogyasztás esetén pedig költségmegosztást tehet lehetővé a stratégiában leírtak szerint. A 2020. januárban megjelent Nemzeti Energiastratégiában projektként jelenik meg a magyar-szlovák, a magyar-szlovén és egy új magyar-román határkeresztesző villamosenergia vezetékek építése, amelyek közül mindegyik megépítése már folyamatban van. Magyarország a horvát Krk-nél található cseppfolyósított földgáz terminálból 2021 és 2027 között évi 1 milliárd köbméternyi gázkapacitást foglalt le és a Shell-lel évi 250 millió köbméter gázra vásárlási szerződést kötött hat év időtartamra. További projektként szerepel az Energiastratégiában a magyar-román gázvezeték kétirányú kapacitásnövelése, magyar-szlovák-osztrák és a magyar-szlovén-olasz gázszállítási folyosók megvalósítása. Az árakra gyakorolt kedvező hatás mellett a felsorolt fejlesztési elképzelések a magyar energiainport földrajzi diverzifikációját is elősegítenék.

#	Javaslat	Prioritás
19.	A villamosenergia hálózat nagy kapacitású áramtárolókkal való kiegészítése	3

A 2020. januárban bemutatott Nemzeti Energiastratégiában szerepel egy olyan program, amely az energiatárolás ösztönzésére és az időjárásfüggő energiatermelők rendszeregyensúlyt támogató lehetőségeinek, valamint kötelezettségeinek erősítésére összpontosít. Emellett a stratégiában szerepel a megújuló energiaforrások korábbi kötelező átvételi ártámogatási rendszeréből kieső erőművek energiatárolókkal való kiegészítésének részbeni támogatása és az így létrejövő „megújuló szabályozó erőművek” rendszerszabályozásba való bevonása, valamint annak megfontolása, hogy a METÁR-tenderek során is előnyben részesíthetők legyenek azok a nagyobb méretű naperőművek, amelyek a működésüket energiatárolók létesítésével optimalizálnák. Továbbá az energiapolitikai elképzelések között szerepel az energiatárolási technológiák elterjedésének hatékonyabb szabályozó oldali támogatása, valamint egy kutatás-fejlesztő központ létrehozása az energiatárolási technológiák rendszerszintű összekapcsolásának tesztelése céljából. Emellett az energetikai innovációt célzó mintaprojektek megvalósítását is támogatja a kormány. Az összesen 16 milliárd forint keretösszegű, innovatív energetikai megoldások kifejlesztését szolgáló pályázatra számos ígéretes pályázat érkezett a szaktárcához. Az energiatárolási megoldások fejlődését támogathatja a kidolgozás alatt álló Nemzeti Akkumulátor Stratégia is.

12.5. Zöld gazdaság		
20.	50 milliárd forint szél- és naperőművek támogatására	3

A 2020. február 16-án bejelentett Klímavédelmi Akcióterv egyik pontja szerint 2020 és 2030 között meghatszorozzák (az Innovációs és Technológiai Minisztérium adatai alapján 1000 MW-ról 6000 MW-ra növelik) a naperőművek kapacitásait. 2022-ig háromezer, 2030-ig legalább hatezer megawatt napenergia termelő kapacitás üzembe állítását ösztönzik, kiemelten az egyéni fogyasztóknál (háztetőre szerelt háztartási méretű kiserőművek), valamint a nagyméretű, erőművi energiatermelés területén. 2020 júliusában kiírta a második, megújuló energiaforrásból származó villamosenergia-termelés támogatását szolgáló, 800 millió forint keretösszegű METÁR-tendert a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal és 2022 végéig még további négy tender meghirdetése várható, egyenként évi 300-500 GWh közötti megújuló energiamennyiség támogatására. Eközben folyamatos a nagyobb kapacitású belföldi napelemparkok építése is, amelyhez uniós és állami támogatás is kapcsolódik.

A 2020. januárban megjelent Nemzeti Energiastratégia ösztönözni kívánja a saját villamosenergia-fogyasztás részleges kiváltására termelő napelemes rendszerek telepítését. 31 ezerről legalább 200 ezerre növelnék az átlagosan 4 kW teljesítményű, háztartási napelemek számát 2035-ig, a teljes napenergia alapú beépített kapacitás pedig többszörösére nőne 2030-ra. A napelemek telepítésének finanszírozását elsősorban a 2021–2027-es európai uniós programozási időszak forrásainak segítségével tervezi a kormány. Miniszteri bejelentés alapján családi ház tulajdonosok vissza nem térítendő forrást nyerhetnek napelemes rendszer telepítésre 2021. júliustól egy új pályázat keretei közt, amely kidolgozása folyamatban van. A stratégia alapján van szándék a villamosenergia-termelő geotermikus erőművek elterjesztésére is, amit az állam egy 2,4 milliárd forintos forrásból gazdálkodó Geotermikus Kutatási Kockázati Alap felállításával segítene elő.

#	Javaslat	Prioritás
21.	25 milliárd forint a kkv-k környezetvédelmi célú beruházásainak támogatására	 3
<p>A miniszterelnök által 2020. február 16-án bejelentett Klímavédelmi Akcióterv részeként a kormány 2 év alatt 32 milliárd forinttal támogatja a kis- és középvállalatok helyben történő megújuló energiatermelését. Az intézkedés lehetővé teszi, hogy a kkv-k nagyobb összeget fordítsanak működésük zöldítésére, mely egyúttal technológiai modernizációval is jár és csökkenti a vállalatok ökológiai lábnyomát. E célt szolgálja a 7,3 milliárd forint keretösszeggel meghirdetett, GINOP-1.2.11-20 Magyar Multi Program IV. – „Zöld Nemzeti Bajnokok” pályázat.</p>		
22.	A víziközművek felújítása és felszerelése okosmérőkkel	1
<p>A 2011-es víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény szerint, víziközmű-rendszerenként 15 éves időtávra úgynevezett Gördülő Fejlesztési Tervet (GFT) kell készíteni, amely felújítási és pótlási, valamint beruházási tervből áll. A tervek megvalósulása további felújításokat vetít előre, ugyan az okosmérők használata nem kritériuma a terveknek. Az évente felülvizsgált és újradolgozott tervek egyre növekvő rekonstrukciós forrásigényre utalnak. A Magyar Víziközmű Szövetség elnöke szerint országos szinten 1000-3000 milliárd forint közötti összegre lenne szükség az ágazat felújítási és pótlási igényeinek kielégítésére.</p> <p>2019 során az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) „Víziközművek Állami Rekonstrukciós Alapjából nyújtható támogatásra” című pályázati keretből 1,5 milliárd forint vissza nem térítendő forrás igényelhettek a víziközművek, 30 százalékos önerő mellett. A pályázat célja a víziközművek fenntartható működésének biztosítása és a hozzá kapcsolódó rendszerek műszaki állapotának fejlesztése. Emellett az ITM által energetikai területen is kiírásra került egy pályázat mintegy 5 milliárd forintos kerettel, 50 százalékos önerő igény mellett, célzottan a vízművek részére. Ez a pályázat a víziközmű rendszereket működtető infrastruktúra tekintetében energiatakarékos eszközök, berendezések beszerzésére, technológiák alkalmazására, továbbá megújuló energetikai beruházásokra vonatkozott.</p>		
23.	A szennyvízelvezetési infrastruktúra bővítése a 2000 főnél kisebb településeken és a szennyvíztisztító üzemek számának növelése	1
<p>A Magyar Közlönyben megjelent 1596/2020. (IX. 21.) határozat szerint a kormány a Gazdaságvédelmi Alapból 10,3 milliárd forintot csoportosít a regionális víziközmű társaságok támogatására. Az elmúlt időszakban több új szennyvíztisztító telep épült az észak-magyarországi régió településein és átadtak egy 6,7 milliárd forintból épült szennyvíztisztító üzemet Kaposváron. Az ITM bejelentése szerint hamarosan beruházási program indul a kétezer lakosnál kisebb települések szennyvízelvezető rendszereinek fejlesztésére.</p>		

#	Javaslat	Prioritás
24.	Az újrahasznosított hulladék arányának növelése és a betéti díjas rendszer bevezetése	

A 2020. február 16-án bejelentett Klímavédelmi Akcióterv részeként megkezdték a „Tisztítsuk meg az országot” program keretében az illegális hulladéklerakók teljes felszámolását, amelynek hatására a keletkezett hulladék közel teljes mértékben szabályozott keretek között kerül elhelyezésre. A folyamat a terv szerint 2020 és 2022 között valósul meg négy ütemben. A kormány 2020 második felében 13 milliárd forintot biztosít a programra. A Program része a Hulladékradar applikáció fejlesztése és bevezetése is, amely segítségével a bejelentő le tudja fotózni a lerakót, illetve, hogy milyen összetételű és kiterjedésű a szemét. Az applikációs rendszer GPS koordináták alapján azonosítja a helyszínt és a hatóság elkezd a terület megtisztítását. Emellett olyan hulladéklerakók kialakítását tervezik, ahová jogszerűen lehet a hulladékot elhelyezni. Az illegális hulladéklerakás felszámolásnak másik fontos eleme egy szigorú szankciórendszer (közigazgatási eljárás, bírság, legsúlyosabb esetben börtönbüntetés) tervezett bevezetése a közterületen lerakott szemétkerakás ellen.

Az üveg- és műanyagpalackok, valamint a fémdobozok visszaválthatóságának lehetővé tételének eredményeként jelentősen nőhet a települési hulladék újrahasznosítási és felhasználási aránya. A kormány tervei szerint 8 év alatt a műanyag palackok újrahasznosítási aránya 90 százalékra emelkedik. Az akcióterv tartalmazza továbbá az egyszer használatos műanyagok forgalmazásának 2021-től történő betiltását, amelynek jogi lehetőségét a 2020 nyarán elfogadott 2020. évi XCI. törvény biztosítja. A kormány a műanyagipar zöld fejlesztését ezzel párhuzamosan 2020-ban 10 milliárd forinttal támogatja. Az ITM tervei szerint 2021 végén, 2022 elején indulhat el a visszaváltási rendszer, melynek keretében kezdetben az üveg és fém csomagolóanyagokat, majd később más anyagokat, például a kozmetikai termékek csomagolásait is vissza lehet váltani. Az újrahasznosítás érdekében települési hulladékpontokat szándékoznak létre hozni és a hulladékudvarok számát növelik.

Továbbá a 2020. januárban közzétett Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia-tervezet a lerakókban és szennyvíztisztítóknál képződő depóniaág befogásának és energetikai hasznosításának szükségességét, a Nemzeti Energiastratégia a környezettudatos szemlélet elterjesztését hangsúlyozza.

#	Javaslat	Prioritás
25.	Az elektromos járművek támogatásának erősítése	 1

A 2020. február 16-án bejelentett Klímavédelmi Akcióterv egyik pontja szerint a kormány támogatja az olcsóbb árkategóriájú elektromos autók megjelenését és használatát. Az akcióterv részeként a kormány 5 milliárd 882 millió forintos keretösszegű elektromosjármű-vásárlást támogató pályázatot hirdetett, amelyben több, mint 2000 elektromos jármű beszerzését segítették. Autónként 2,5 millió forintos állami támogatást lehetett igénybe venni 11 millió forintos vételárig. 2020 októberétől elektromos rásegítésű kerékpárok vásárlására ír ki pályázatot a kormány 1 milliárd forint keretösszeggel. Emellett az akcióterv alapján minden új építésű társas- és irodaházban lehetőség lesz az elektromos autók töltésére a megfelelő szolgáltatások kiépítése érdekében. Az elektromos töltőállomások hálózata is folyamatosan bővül, állami támogatások igénybevételével közel 600 új töltőállomás létesül az év végéig.

Továbbá az akcióterv megerősítette a Nemzeti Energiastratégia egy pontját, miszerint 2022-től csak elektromos autóbuszokat lehet forgalomba helyezni a 25 ezer fő feletti városi közlekedésben. A kormány által már elfogadott Zöld Busz Program keretében a helyi közlekedésben 1290 darab Euro 6-os dízel, CNG, illetve elektromos meghajtású busz beszerzésének támogatására biztosítanak összesen 36 milliárd forint forrást 2020 és 2029 között azzal a megkötéssel, hogy 2022. január 1-től kizárólag elektromos meghajtású buszt lehet beszerezni állami támogatással. Ezt a célt segíti egy közel 50 milliárd forint értékű hitelszerződés megkötése az Európai Beruházási Bank és a Volánbusz Zrt. között, aminek a segítségével a Volán a tervek szerint 3200 új autóbuszt, köztük 450 alternatív üzemanyaggal közlekedő buszt vásárol, megfiatalítva járműflottája felét. 2020 szeptemberében megkezdődött a Zöld Busz program demonstrációs szakasza. A célkitűzést támogatja emellett, hogy az Ikarus Járműtechnika Kft. és az Óbudai Egyetem konzorciuma elektromos hajtású, önvezető autóbusz-alvázcsalád fejlesztésébe kezdett. A 1,5 milliárd forint költségű projekthez 841 millió forint vissza nem térítendő uniós támogatás nyertek.

A Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia-tervezet említi az elektromos autókkal történő carpooling és carsharing (közösségi autózási formák) elterjedésének segítségét, mint intézkedési irányt a közlekedés károsanyag-kibocsátásának csökkentésére. A támogatás konkrét formája azonban még nem került kifejtésre.

#	Javaslat	Prioritás
26.	A mezőgazdasági öntözési infrastruktúra fejlesztése	2

A gazdálkodók 2016 óta pályázhatnak a Vidékfejlesztési Program öntözésfejlesztési pályázatára, amelynek keretében mintegy 49,5 milliárd forint áll rendelkezésre többek között a vízvizsszatartás, a vízkészleteikkel való fenntartható gazdálkodás, valamint takarékos öntözési technológiák elterjesztésének támogatására. A pályázat keretében, 2020. június végéig 440 nyertes esetében 22,6 milliárd forint összegben történt kötelezettségvállalás. Emellett az Agrárminisztérium által kiírt Mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése című pályázaton gazdálkodók a maximálisan elnyerhető 1 milliárd forint vissza nem térítendő támogatási összegre pályázhatnak 2021. június 4-ig. A pályázat célja a mezőgazdasági öntözés feltételeinek javítása, az öntözött területek növelése és az ehhez szükséges feltételrendszer javítása. Az Agrárminisztérium bejelentése szerint a Homokhátságon, egy beruházássorozat keretén belül öntözés- és infrastruktúrafejlesztést valósítanak meg csaknem 4,4 milliárd forintból, 1500 hektáron. Itt az öntözéshez környezetbarát módon nem rétegvíz, hanem a Tisza fölös vizét használják majd. Az Agrárminisztérium célja, hogy az öntözött területeket 2024-ig megduplázza, 2030-ra pedig legalább 400 ezer hektárra növelje.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium által megjelentetett Nemzeti Tiszta Fejlődési Stratégia-tervezet, az Első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv, valamint az éghajlatváltozás Kárpát-medencét érintő hatásairól közölt jelentés egyaránt kiemelt jelentőségű szakpolitikai fejlesztési irányként kezeli a vízgazdálkodás hatékonyságának javítását, a mezőgazdasági öntözés terjesztését és fejlesztését. Az Első Éghajlatváltozási Cselekvési Terv az Operatív Aszály- és Vízhánykezelő Rendszer monitoring állomás-hálózatának kiépítését és a rendszer éles üzembe állítását irányozza elő 2020 végéig. A hálózat kiépítése és üzembe helyezése folyamatos. A 2019 novemberében meghirdetett Kkv stratégia pedig intézkedési javaslatot tesz arra, hogy a Nemzeti Földügyi Központ keretében olyan öntözési igazgatási szerv jöjjön létre, amely szakmailag támogatja a mezőgazdasági tevékenységet végző kkv-kat. Ennek megfelelően a Nemzeti Földügyi Központ 2019 nyarán létrejött Öntözésfejlesztési Főosztálya. Emellett a kormány csökkentené az öntöző termelő vállalkozások adminisztratív akadályait és számukra ösztönző támogatási rendszert alakítana ki a stratégia alapján.

	Nem kezdődött meg	Megkezdődött	Részben megvalósult	Teljesen megvalósult
<i>Jelmagyarázat</i>	 <i>Megkezdődötté vált</i>	 <i>Részben megvalósulttá vált</i>	 <i>Teljesen megvalósulttá vált</i>	

Összefoglaló táblázat a 330 versenyképességi javaslat megvalósulásáról

Javaslat megnevezése	Megvalósulás
1. Új pénzügyi modell	
1. „Fordított” kezességvállalási eljárás kialakítása	
2. Kizáró („KO”) kritériumok célzott lazítása	
3. Hitelintézeti vállalások az addicionálisnak tekinthető portfólió arányának növelése érdekében	
4. Rugalmasabb (70–90 százalékos) garanciamérték	
5. A nagyobb kockázatvállaláshoz kapcsolódó banki folyamatok átalakítása	
6. Összehangolt, intézményi garanciát népszerűsítő marketing	
7. Az üzleti angyal adókedvezmény kiterjesztése a 3 évnél idősebb vállalkozásokra	
8. Co-investment lehetőségek elősegítése állami közreműködéssel	
9. Az ügyfelek kamatkockázatának csökkentése	
10. Pénzügyi tudatosság erősítése	
11. A Minősített Fogyasztóbarát termékek további terjesztése	
12. A hitelkiváltások átfutási idejének csökkentése	
13. Az előtörlesztéshez kapcsolódó adminisztratív terhek és díjak mérséklése	
14. A pozitív hiteltörténeti adatok kötelező átadásának lehetővé tétele	
15. A hiteltörténeti adatok folyamatos lekérdezhetőségének biztosítása	
16. Egyszerű és felhasználóbarát bankszámlaváltás lehetőségének megteremtése	
17. Bankszámlacsomagok összehasonlíthatóságának erősítése	
18. Bankszámla konstrukciók kidolgozása és terjesztése nyugdíjasok, szociálisan hátrányos helyzetben lévők bankkapcsolatainak növelésére	
19. Egységes bankszámlakivonatok alkalmazása	
20. Egységes hiteligénylési felület kisvállalatoknak	
21. Fiókhálózatok optimalizálása	
22. POS terminálok és egyéb elektronikus fizetési megoldások lefedettségének javítása	
23. Adókedvezmény a pénzügyi tranzakciók illetékből az elavult IT rendszerek felújítására, cseréjére és az azonnali fizetési rendszerrel összehangolt fejlesztésekre	
24. A digitalizáció fejlesztése és mélyítése	
25. Mobilfizetési alkalmazások fejlesztésének ösztönzése illetékkedvezménnyel	
26. Az azonnali fizetési rendszerrel összehangolt digitalizációs fejlesztések támogatása	
27. Banki csomagárzás bevezetése a lakossági pénzforgalmi szolgáltatások területén	
28. Egyszerűbb és gyorsabb online szerződéskötés és aláírás	
29. A NAV-nál elérhető kereset kimutatások hitelintézetek általi elektronikus lekérdezhetőségének biztosítása	
30. A lakáshitelek felvételéhez kapcsolódó közjegyzői díjak csökkentése	
31. A közjegyzői hitelesítés kiváltása egy központi digitális platformmal	
32. Teljeskörű online ügyintézés a fedezetlen hitelek felvételekor	

33. Központi értékbecslő adatbázis létrehozása	
34. A földhivatali információk (TakarNet) automatizálása a folyamatos elérhetőség biztosítása mellett	
35. A digitális csatornán értékesített jelzálog- és fogyasztói hitelek arányának növelése	
36. Az adminisztratív és működési előírások legyenek a kockázatokkal arányosak	
37. A meglévő információforrásokhoz való szélesebb körű hozzáférés biztosítása a piac új belépői számára	
38. Innovátorok és a szabályozó közti szoros együttműködés elősegítése az Innovation Hubon keresztül	
39. Előzetes tevékenységi engedély biztosítása a Regulatory Sandbox keretrendszerben	
40. A szabályozói előírások alól mentességet nyújtani képes Regulatory Sandbox kibővítése	
41. Állami vállalatok bevezetése kisbefektetői részvényprogrammal	
42. Bankok tőzsdei bevezetésének ösztönzése	
43. Modern vállalati kötvénypiac kiépítése	
44. Állami szerepvállalás a hazai részvénytőzsdén	
45. A tartós befektetési számla (TBSZ) adómentességének biztosítása új tőzsdei részvény esetén	
46. Kkv-kra specializált kereskedelmi platform elindítása	
47. Tőzsdére lépés költségeinek levonhatósága a társasági adóból	
48. A tőkepiaci szabályok és az általános EU-s gyakorlatok összhangjának biztosítása	
49. Digitális platformok elérhetőségének javítása	
50. Tőzsdéfejlesztési kormány- vagy miniszteri biztos vagy megbízott kinevezése	
51. A nem-életbiztosítási ágban a termékek ügyfélértékének növelése	
52. A biztosítótársaságok jogi és technológiai eszközökkel	
53. Teljes költségmutató (TKM) rendszer továbbfejlesztése és kiterjesztése a pénztári szektorra	
54. A biztosítási és a banki szektor közötti digitális kapcsolatrendszer fejlesztése	
55. Casco-penetráció növelése	
56. Garanciarendszer fejlesztése a biztosítási és pénztári szektorban	
2. Háztartási megtakarítások aktivizálása	
1. Futamidő növelése és termékstruktúra átalakítása	
2. Készpénzből állampapír	
3. Technikai újítások és kényelmi szolgáltatások a lakossági állampapírok vásárlása során	
4. Adókedvezmény nyújtás technikájának átalakítása, a TBSZ újragondolása	
5. Értékesítési csatornák fejlesztése	
6. A tőzsdei osztalék adómentessége	
7. Munkavállalói részvényprogram ösztönzése	
8. Jóléti alapok létrehozása a nyugdíj- és az egészségmegtakarítások fúziójával	
9. NYESZ számlán is osztalékadó mentesség	
3. Kkv stratégia	
1. A kkv-k által igénybe vehető fejlesztési adókedvezmény esetében a beruházás értékhatárának 500 millió forintról 100 millió forintra csökkentése	
2. A beruházások azonnali elszámolhatósága a társaságiadó-alapban	

3. A beruházások levonhatósága a helyi iparűzési adóból	
4. Kkv bérfejlesztési támogatás beruházási feltételekkel	
5. Felvásárlások és fúziók elősegítése	
6. Felszámolási eljárások egyszerűsítése, gyorsítása	
7. 2 éves osztalékadó-elengedés, ha a vállalat élén generációváltás történik	
8. A kkv-k innovációs menedzsment kapacitásának növelése nonprofit tanácsadó központ létrehozásával	
9. Klaszterek működésekének a támogatása	
10. Klaszterek és egyéb hálózatosodási formák létrejöttének támogatása	
11. Állami programok, lehetőségek széles körű kommunikációja	
12. Mentorhálózatok működésekének támogatása	
13. Fiatal és női vállalkozók számára kedvezőbb pályázati és hitelfelvételi lehetőségek biztosítása	
14. Nagyvárosi co-working irodák számának emelése	
15. Nagyvállalatok által szponzorált akceleratorok számának növelése	
16. Egyetemi inkubátorok és spinoffok támogatása	
17. Releváns startup konferenciák, meetupok szervezése és támogatása	
18. A kezdő vállalkozók első három évében társaságiadó-mentesség	
19. A szociális hozzájárulási adó további mérséklése csak kkv körben	
20. Stratégiai partnerségi megállapodások innovatív kkv-kkal	
21. Eredménycélokhoz kötött digitális kurzusok	
22. Kötelező vállalati honlap	
23. Vidéki digitális infrastruktúra fejlesztése	
24. IKT kockázatok kezelésére vonatkozó szabályok szigorítása	
25. Neumann János Alap a vállalkozások IKT fejlesztéseinek támogatására	
26. Uniós támogatások szempontrendszerének súlyozása a tudásintenzív ipari szolgáltatások felé	
4. Külgazdaság és gazdaság szerkezet	
1. Áruexport mellett a szolgáltatás export erősítése	
2. Övezet és út kínai kezdeményezés által elérhető előnyök kiaknázása	
3. Gyorsan növekvő és stabil intézményekkel rendelkező új piacokra való belépés támogatása	
4. Hazai külkereskedő réteg támogatása, új kereskedőház koncepció	
5. Piacra kész vállalatok átmeneti működése nemzetközi co-working irodában	
6. Ország-, szektor-, termékpromóció és céges brandépítés szétválasztása	
7. Állami gazdaságfejlesztési források irányítása a tudásintenzív, illetve belföldön jól beágyazott feldolgozóipari ágazatokra	
8. Kiemelten támogatott vállalatok magyar beszállítói aktivitásának ösztönzése	
9. Következő uniós támogatási ciklus tervezésénél kiemelt szempont legyen a termelőberuházások szolgáltatások felőli támogatása	
5. Munkaerőpiac	
1. Az állam fizesse a munkába álló közfoglalkoztatott bérét, amennyiben a munkáltató legalább még ugyanannyi ideig tovább foglalkoztatja	

2. A közmunkáért fizetett bér és a minimálbér különbségének növelése	
3. A nyugdíjkorhatár alatt, nyugdíj mellett munkát vállalók esetében növekedjen a munkajövedelem összegének engedélyezett felső határa	
4. Atipikus foglalkoztatási formák további ösztönzése kapacitásbővítés és szervezetfejlesztés érdekében	
5. Munkahelyvédelmi Akcióterv szakképzetlen foglalkoztatottak kategóriájának bővítése	
6. Munkahelyvédelmi Akcióterv kiterjesztése a munkavállalói járulékokra	
7. Munkahelyvédelmi Akcióterv kibővítése a minimálbérig	
8. Munkahelyvédelmi Akcióterv kiterjesztése gazdaságfehérítő szempontok alapján szektorspecifikus kedvezmény formájában	
9. Nyugdíjazási korhoz közel állók alkalmazásának ösztönzése az önkéntes nyugdíjpénztári munkáltatói befizetések adómentessé tételével	
10. Anticiklikus munkaerőpiaci járulék	
11. Célzott munkaidő csökkentés részben vagy egészben szociális hozzájárulási adó kompenzációval és/vagy állami bérkompensációval a sérülékeny csoportokban	
12. A munkát terhelő adók csökkentésének folytatása	
13. Digitális nomádok vonzása	
14. Bérfejlesztés az állami hiányszakmákban	
15. Családtámogatási elemek ismertségének növelése, az államilag támogatott oktatási és egészségügyi rendszerre való figyelemfelhívás kampányokkal	
16. Magyar vállalatok külföldi toborzásának támogatása költségek leírásával, adókedvezményekkel	
17. Külföldön szerzett diplomák elfogadtatásának egyszerűsítése	
18. Kimenetszabályozás és független vizsgaközpontok bevezetése a felnőttoktatási és -képzési rendszerben	
19. Első végzettség megszerzésének ingyenessé tétele a felnőttképzésben	
20. Digitális és nyelvi készségek fejlesztése az idősebb korosztályok körében	
21. Élethosszig tartó tanulás ösztönzése az oktatási költségek társasági adó alapból való levonhatóságával	
22. Kötelező vállalati továbbképzési minimum bevezetése	
23. Sikeres vizsga díjának utólagos állami megtérítése a legismertebb, nemzetközi sztenderdeket jelentő vizsgák esetében	
24. A bürokráciacsökkentés keretében felszabaduló munkaerő átképzésének támogatása a költségek átvállalásával, járulékkedvezményekkel	
25. Vállalkozói ismeretek oktatása, vállalkozói készségek fejlesztése a köznevelésben és a felsőoktatásban	
26. Belföldi és külföldi médiaprogramok a vállalkozói lét népszerűsítésére	
6. Területi felzárkózás	
1. A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az ingázás ösztönzésén keresztül	
2. A munkaerőpiaci mobilitás támogatása az állandó lakhelyváltogatás támogatásával	
3. A közfoglalkoztatottak elhelyezkedési juttatásainak mobilitási ösztönzőkkel való kiegészítése	
4. A helyközi közlekedés fejlesztése	
5. Kuponos támogatások hazai bevezetése lengyel mintára	

6. Erős támaszkodás a Budapesten kívüli gazdasági központok ágazati és technológiai specializációira	
7. Helyi beszállítókra és erőforrásokra építő pályázatok előnyben részesítése	
8. Munkaerőpiaci elszívó hatást ellentételező területi kompenzációs mechanizmus bevezetése	
9. Kompenzációs mechanizmus a kevésbé fejlett régiókban munkát vállaló pedagógusok számára	
10. Területi alapon differenciált Széchenyi Kártya Program	
11. Tőke és forrás egyidejű biztosítása banki részvétellel	
12. Szabad Vállalkozási Zóna kedvezményeinek kibővítése	
13. Az Európai Beruházási Bank (EIB) által biztosított források nagyobb mértékű kihasználása	
7. Családbarát program	
1. A csecsemőgondozási díj (csed) és a gyermekgondozási díj (gyed) felső határának növelése	
2. Az egyszeri anyasági támogatás összegének munkaviszonyhoz kötött emelése (gyermekszámtól függő progresszív támogatási összeg bevezetése a további gyermekekre vonatkozóan)	
3. Indulótőke-program bevezetése a hazatelepülő és itthon gyermeket vállaló fiatalok számára	
4. Egyszeri egészségpénztári támogatás biztosítása a gyermek születéséhez kapcsolódó ellátások fedezetére	
5. A felsőfokú intézményben tanuló hallgatók gyermekvállalásának támogatása	
6. A családtámogatási rendszer elemeinek folyamatos felülvizsgálata, hatékonyságuk elemzése	
7. A gyermekvállalás népszerűsítése (figyelemfelhívás, családtámogatási elemek ismertségének növelése, felkészítő tréningek támogatása)	
8. Gyermekvállalást gátló betegségek megelőzése, kezelése	
9. Tájékoztató kampány az inzulinrezisztenciáról és ingyenes inzulinrezisztencia-szűrővizsgálat biztosítása a szülőképes korban lévő nők számára	
10. Mesterséges megtermékenyítés aktívabb támogatása	
11. Terhesség alatti államilag támogatott vizsgálatok körének bővítése	
12. Magzati halálozások csökkentése a terhességgondozás további fejlesztésével	
13. Védőoltások árának csökkentése	
14. Rendelési idők munkaidőhöz történő igazítása	
15. Pénzügyi családtámogatási rendszer munkavállaláshoz kötött elemei kövessék a dinamikus bérnövekedést (pl. családi adóalap kedvezmény)	
16. Családi adóalap kedvezmény rendszerének megreformálása negatív adó engedélyezésével	
17. Nagycsaládos anyák teljes adómentességének bővítése	
18. A 30 éves kor előtt gyermeket vállaló anyák gyermekei után járó családi adóalap-kedvezmény növelése	
19. Valamennyi 2 és 3 év közötti magyar gyermek számára legyen elérhető bölcsődei férőhely	
20. Az óvodai férőhelyek számának bővítése annak érdekében, hogy 2,5 éves kortól lehetséges legyen az óvodai felvétel minicsoportokba	

21. Magánbölcsődék és magánóvodák igénybevételeinek támogatása a térítési díjakhoz való állami hozzájárulás révén	
22. A köznevelési rendszer családbarát fejlesztése	
23. A nők szülést követő munkaerőpiaci visszatérésének támogatása	
24. Családbarát munkahelyi környezet kialakítása és munkahelyi gyermekfelügyeleti rendszer ösztönzése	
25. A gyermekek nyári táboroztatásának támogatása	
26. A bébiszitterek jogállásának tisztázása	
27. Állami iskolabusz-rendszer létrehozása	
28. A pénzügyi rendszer szolgáltatásainak családbarát fejlesztése	
29. A Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) vissza nem térítendő támogatásának kiterjesztése a második gyermek megszületésének ösztönzésére	
30. A CSOK szabályaiban lefektetett értékek módosítása az ingatlanpiaci folyamatok hatékony lekötése érdekében	
31. A 35 millió forintos értékhatár eltörlése a használt lakás vásárlásakor igényelhető CSOK esetén	
32. A befektetési cél esetén szigorodó lakásvásárlási szabályok	
33. Új városrész-konceptiók kidolgozása a lakásfejlesztések területi elhelyezkedésének javítása érdekében	
34. Üres önkormányzati lakások hasznosítása	
35. Az első lakásvásárlás esetén az illetékkedvezmény növelése	
36. Új lakás vásárlása esetén az illetékkedvezmény értékhatárának folyamatos felülvizsgálata	
37. Építőipari munkaerőállomány bővítése	
38. Állami beruházások ütemezett piacra vitele	
39. A lakásépítések előtt álló adminisztratív korlátok oldása	
40. Az induló nyugdíj összegének megállapításakor a felnevelt gyermekek számának figyelembevétele	
41. A családi adókedvezmény figyelembevétele a nyugdíj megállapítása során	
42. Alanyi jogú tagság kiegészítő nyugdíjalapokban	
43. Munkáltatói hozzájárulások támogatása a kiegészítő nyugdíjalapokhoz	
44. Állami támogatások hatásosságának növelése a kiegészítő nyugdíjalapokban	
45. Befektetési- és költséghatékonyság, biztonság növelése	
46. Családbarát szolgáltatási paletta és a lakásvásárlás támogatása a jóléti alapokban	
8. Egészséges társadalom	
1. Egészséges étkezési szokások elősegítése tájékoztatással és adókedvezményekkel	
2. Egészségügyi alapismeretek a közoktatásban	
3. A népegészségügyi termékadó bővítése	
4. Röviditalok jövedéki adójának növelése	
5. A dohányzás elterjedtsége és az általa okozott megbetegedések költségeinek csökkentése a jövedéki adó emelésével	
6. Rendszeres sportolás lehetőségének megteremtése	
7. Minőségi munka- és lakókörnyezet kialakításának támogatása pályázatokkal	
8. A háziorvosi rendszer funkcióinak erősítése	
9. Rendszeres állapotfelmérések és szűrővizsgálatok támogatása	

10. Nemzeti Egészségügyi Adatbázis létrehozása	
11. Átfogó mentális egészségcsomag kidolgozása és szisztematikus végrehajtása	
12. Mentési rendszer erősítése	
13. Beteg-együtműködésen alapuló finanszírozási módszerek kiterjesztése	
14. Rehabilitációs ellátások erősítése	
15. Hosszútávú- és otthonápolási kapacitások növelése az egészségügyi és szociális ellátórendszer közötti együtműködés erősítésével	
16. Valós költségekre épülő állami finanszírozási rendszer kialakítása	
17. Eset szintű adminisztráció és kontrollig bevezetése az egészségügyi intézményekben	
18. Teljesítményvolumen korlátok alkalmazásának felülvizsgálata	
19. Ellátási szinteken átívelő finanszírozás kialakítása	
20. Eredményességhez kötött finanszírozási módszerek alkalmazásának bővítése	
21. A betegek korábbi kezelésére vonatkozó szakmai visszajelző rendszer kialakítása	
22. Átlátható bérezési rendszer kialakítása	
23. Egészségügyi szakszemélyzet számának növelése	
24. Szolgáltatásfinanszírozó kiegészítő magán egészségbiztosítási rendszer feltételeinek megteremtése	
25. Alanyi jogú egészségpénztári tagság és a be- és kifizetések célzott ösztönzése	
26. Prevenációs és szolgáltatásfinanszírozási számlák támogatásának bővítése	
27. Adókedvezmény vállalati egészségügyi csomagokra	
28. Magán egészségbiztosítások számára adókedvezmény	
29. Minimumfeltételek, szakmai és finanszírozási irányelvek, protokollok folyamatos felülvizsgálata, frissítése	
30. A társadalombiztosítás által finanszírozott ellátási csomag pontos definiálása	
31. A szakmai és pénzügyi ellenőrzés erősítése	
32. Az egészségügyi intézmények teljesítményének és a betegek elégedettségének standardizált mérése és publikálása	
33. Magánszolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettségeinek növelése	
34. Menedzsmentértékelési rendszer bevezetése az állami intézményekben	
35. Egnapos aktív ellátások kapacitásának növelése	
36. Gyógyszerkiadások szakmai alapú átcsoportosítása, csökkentése	
37. Gyógyszerkereskedelem stratégiai iparágként kezelése	
38. Telemedicina fejlesztése	
39. Ellátás szervezését egyszerűsítő innovatív technológiák fokozottabb használata	
9. Tudásalapú társadalom	
1. Igény esetén alapozó 0. évfolyam bevezetése az általános iskolákban	
2. Készségfejlesztésre és gyakorlati tudnivalókra koncentráló Nemzeti alaptanterv kidolgozása	
3. Tanulási-tanítási módszerek, formák fejlesztése	
4. Az oktatási intézmények teljesítményének és az érintettek elégedettségének standardizált mérése és publikálása	
5. Általános iskolai tanulmányokat lezáró alapvizsga bevezetése	
6. Természettudomány és informatika súlyának növelése a középiskolai felvételinél	
7. Pályaorientáció fejlesztése és tudatosabb karriertervezés elősegítése	

8. Középiszkolai tantárgyi reform végrehajtása	
9. Kimeneti kritériumok és rugalmasabb tantervek alkalmazása	
10. Duális képzés erősítése	
11. Szakképző intézmények és piaci szereplők kapcsolatának erősítése	
12. Rugalmas átjárhatóság biztosítása az oktatási formák között	
13. Képzettség nélküli (korai) iskolaelhagyás csökkentése	
14. Az oktatásra fordított költségvetési és privát források növelése	
15. Tanítók és a pedagógiai asszisztensek számának növelése	
16. Rendszeres továbbképzések biztosítása a tanároknak	
17. A pedagógusok, óvónők és dajkák társadalmi megbecsültségnek emelése az életpályamodell kiterjesztésével és továbbfejlesztésével	
18. Nyelvvizsgák elvárásainak átalakítása, az iskolai oktatás ezekhez történő igazítása	
19. Tanítási időn kívüli idegen nyelvű szakkörök, nyelvvizsga-felkészítők állami támogatása, helyszín biztosítása	
20. Angol nyelvű középiszkolai felvételi és érettségi lehetősége minden tárgyból	
21. Külföldi csereprogramokban való aktívabb részvétel	
22. Külföldi diákok Magyarországon tartása	
23. Két- vagy többnyelvű képzés valamennyi megyében	
24. Feliratos filmek és sorozatok népszerűsítése	
25. Informatikai eszközpark fejlesztése és karbantartása az iskolákban és a szakképzési centrumokban	
26. Digitális tananyagok fejlesztése	
27. Programozás integrálása a matematika oktatásba	
28. Versengő környezet kialakítása a felsőoktatásban	
29. Felsőoktatási intézmények infrastruktúrájának és felszereltségének fejlesztése	
30. A felsőoktatás és vállalatok közötti kapcsolat erősítése	
31. A piaci igények és a magántőke becsatornázása az oktatásba	
32. A felsőoktatási K+F kiadások a GDP 0,5 százalékára emelése	
33. Egyetemi infrastruktúra bérlésének lehetősége	
34. Oktatói pálya vonzóbbá tétele	
35. Felsőoktatási rangsorok szempontjainak érvényesítése a finanszírozásban	
36. Kettős diploma programok támogatása	
37. Angol nyelvű publikációk támogatása	
38. Specifikus posztgraduális képzések elindítása az elvándorlás visszafordítására	
39. A felsőoktatás beiskolázási bázisának szélesítése	
40. Kollégiumi férőhelyek számának növelése	
41. Tanulmányi eredményektől függő, illetve szociális ösztöndíj-rendszerek bővítése	
42. Felsőoktatás önköltségi díjának egyetemi eredményektől függővé tétele	
43. Felsőoktatási tantárgyi szerkezet átalakítása	
44. Hallgatói aktivitás növelése	
45. Külföldi részképzési lehetőségek növelése	
46. Matematikán felül további kötelező természettudományos érettségi	
47. Lemorzsolódás csökkentése az egyetemi képzéseken	

48. Pénzügyi kultúra mélyítése	
49. Pénzügyi szakemberek továbbképzése	
10. Kutatás-fejlesztés és innováció	
1. A PhD végzettséggel rendelkezőkre vonatkozó adókedvezmény kiterjesztése az egyetemi végzettséggel rendelkező kutatók részére	
2. A kutatási-fejlesztési segédszemélyzet létszámának növelése a bérek további emelésével	
3. A 30 év feletti munkavállalók számára a doktori képzés költségei 50 százalékának állami átvállalása	
4. A vállalkozások K+F kiadásainak ösztönzése az üzleti környezet további fejlesztésével (kevesebb bürokratikus teher, több kedvezmény K+F-re)	
5. Életciklus elején lévő vállalkozások K+F kiadásainak kiemelt támogatása	
6. Feltételes munkáltatói járulékcsoökkentés azon kvv-k részére, amelyek K+F beruházást hajtanak végre	
7. A szabadalmak fenntartási díjának csökkentése	
8. A szabadalmakból szerzett bevétel kedvező elszámolása	
11. Állami hatékonyság	
1. Állami intézményrendszer átvilágítása, racionalizálás, párhuzamosságok kiszűrése	
2. Átlagos bérek emelése a közigazgatásban, a bürokrácia csökkentése	
3. Bértömeggazdálkodás és teljesítménymérés a létszámgazdálkodás helyett	
4. Állami vállalatok és állami szolgáltatások hatékonyságának mérése	
5. Minden, a kormányablakokban elintézhető ügy legyen elvégezhető online is észt mintára	
6. Közigazgatási szervezetek adatbázisainak összekapcsolása	
7. Mobil alkalmazások továbbfejlesztése az egyszerűbb ügyintézés érdekében	
8. Az elektronikus űr- és adatlapok előre kitöltött részeinek növelése	
9. Online rendszeres elégedettségmérés a közszolgáltatásoknál	
10. Az adóhivatal fejlesztése, hatékonyságának növelése	
11. NAV által készítendő társasági adó és áfa bevallás rendszer végrehajtása	
12. Adózóbarát, átlátható weboldal fejlesztése, online intézhető ügyek bővítése	
13. Társasági adóelőleg-kiegészítés megszüntetése	
14. Társasági adó közelítése a „pénzforgalmi adózás” felé	
15. Adminisztratív terhek csökkentése	
16. Digitális multcégek adófizetői körbe vonása	
17. Online pénztárgép rendszerének további kiterjesztése	
18. A lakossági pénzügyi tranzakciós illeték megszüntetése	
19. Elektronikus fizetési módok kötelező elfogadása meghatározott kereskedői kör esetében	
20. Építőipari foglalkoztatás fehérítése	
21. A Kincstári rendszer konszolidációja, hatékonyságának növelése	
22. Kincstári számlavezetés az önkormányzatoknak és állami vállalatoknak	
23. A Kincstár ügyfélkapcsolatainak fejlesztése, kiemelten a lakossági állampapírártékesítések területén	
12. Modern infrastruktúra és hatékony energiafelhasználás	
1. Minden legalább 30 ezer fő lakosságú város és az észak-balatoni régió váljon villamosított vasútvonalon elérhetővé	

2. Minden fő vasútvonalon legalább 160 km/h sebesség	
3. A vasúti mozdonyok és személykocsik cseréje, valamint felújítása	
4. Minden megyeszékhelyen intermodális csomópont építése és a teherpályaudvarok fejlesztése	
5. M1, M7 háromsávosítása	
6. Autópálya ráhordó utak település elkerülésének előmozdítása	
7. Önvezető autók közlekedésére alkalmas gyorsforgalmi utak	
8. Az 5G technológia fejlesztése a magasabb frekvenciatartományok megnyitásával és a kisebb cellaméreték fejlesztésének állami támogatásával	
9. Az üvegszál vezetékek elterjedésének állami támogatása	
10. Az elektromos hálózat szigetelésének javítása	
11. A föld alatt futó elektromos vezetékek arányának növelése	
12. Állami támogatás a magasabb áramerősségű csatlakozások számának növeléséért a háztartásokban	
13. A főváros és minden magyar megyeszékhely váljon okos várossá	
14. Magyar információbiztonsági szoftveripar fejlesztése	
15. A vállalati energiafelhasználás hatékonyságának növelése adókedvezményekkel	
16. Az energetikai auditálás bevezetésének támogatása állami forrásokkal	
17. Háztartások energiahatékonyságának javítása a felújítások állami támogatásának erősítésével	
18. Szabályozott energiaárak további csökkentési lehetőségének folyamatos vizsgálata	
19. A villamosenergia hálózat nagy kapacitású áramtárolókkal való kiegészítése	
20. 50 milliárd forint szél- és naperőművek támogatására	
21. 25 milliárd forint a kkv-k környezetvédelmi célú beruházásainak támogatására	
22. A víziközművek felújítása és felszerelése okosmérőkkel	
23. A szennyvízelvezetési infrastruktúra bővítése a 2000 főnél kisebb településeken és a szennyvíztisztító üzemek számának növelése	
24. Az újrahasznosított hulladék arányának növelése és a betéti díjas rendszer bevezetése	
25. Az elektromos járművek támogatásának erősítése	
26. A mezőgazdasági öntözési infrastruktúra fejlesztése	

<i>Jelmagyarázat</i>	<i>Nem kezdődött meg</i>	<i>Megkezdődött</i>	<i>Részben megvalósult</i>	<i>Teljesen megvalósult</i>
----------------------	--------------------------	---------------------	----------------------------	-----------------------------

Szent-Györgyi Albert

(Budapest, 1893. szeptember 16. – Woods Hole, Massachusetts, 1986. október 22.)

Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas magyar orvos, biokémikus.

1904 és 1911 között a Lónyay utcai református gimnáziumban végezte a középiskolát, majd tanulmányait a Budapesti Tudományegyetem Orvostani Karán folytatta. Az első világháborúban katoniorvosként vett részt a keleti fronton. Életét kockáztatva segítette a sérültek kimentésében, amiért Ezüst Vitézségi Érmét kapott. Az első világháború után Pozsonyban, Prágában, Berlinben, Leidenben, Groningenben folytatott tanulmányokat a biológia, az élettan, a gyógyszerstan, a bakteriológia, majd a fizikai-kémia terén.

Kutatásai során állatok mellékveséjében azonosított egy új anyagot, amelyet később káposztából és narancsból sikerült ki-nyernie. A $C_6H_8O_6$ összegképletű anyag a hexuronsav elnevezést kapta. 1927-ben megvédte a hexuronsav felfedezéséről írt doktori disszertációját a cambridge-i egyetemen, és a kémiai tudományok doktora lett.

1928. október 1-én kinevezték a szegedi egyetem tanárává, ahol 1931-ben kezdte meg kutatói és tanári tevékenységét az orvosi vegytani intézet professzoraként. 1931-től a C-vitamin kutatásával foglalkozott, amelynek pontos összetétele, akkor még ismeretlen volt. Szent-Györgyi viszont kimutatta, hogy a mellékvesében található hexuronsav és a C-vitamin ugyanaz az anyag. Ezt követően paprikából sikerült nagy mennyiségű C-vitamint előállítani. További kutatásai kiterjedtek többek között a biológiai oxidációra, az akkor egészségben még nem ismert citrátciklus egyes részeinek vizsgálatára és a mechanikai izommozgás fehérjekémiai hátterének feltárására.

1937-ben élettani-orvosi Nobel-díjat kap a C-vitaminnal kapcsolatos kutatásaiért "a biológiai égés folyamatával kapcsolatos felfedezései, különösen a C-vitaminnal és fumársav katalizátorral végzett kutatómunkája elismeréseképpen". A Nobel-díjjal kapott érmét az akkoriban kitört finn háború szenvedőinek ajánlotta fel, amit Wilhelm Hilbert helsinki vállalati igazgató később megvett és 1940-ben a Magyar Nemzeti Múzeumnak ajándékozta, ahol a mai napig őrizik az érmét. 1938-ban a Magyar Tudományos Akadémia tagja lett.

1947-ben elhagyta az országot és a Boston melletti Woods Hole-ban telepedett le, ahol előbb a tengerbiológiai laboratóriumának igazgatója, majd a Dartmouth-i Egyetem professzora volt. Élete utolsó két évtizedét a rákkutatásnak szentelte. Fontos meglátása volt a szabad gyökök szerepének felismerése a rák kialakulásában és a vitaminok (mint például a C-vitamin) gyökfogó szerepének felismerése. 1972-ben létrehozta a Nemzeti Rákkutató Alapítványt. Az 1960-as években elkezdett a politikával is foglalkozni. Számos cikket írt, amiben bírálta a nukleáris fegyverkezést és 1970-ben a vietnámi háború ellen is felszólalt. 1978-ban tagja volt a koronázási ékszereket Magyarországra szállító küldöttségnek.

Szent-Györgyi Albert öregkorában is megtartotta szellemi és fizikai frissességét. 1986. október 22-én halt meg otthonában veseelégtelenség következtében. Az Atlanti-óceán partján lévő háza kertjében temették el.

VERSENYKÉPESSÉGI TÜKÖR
2020

Nyomda: Prospektus Kft.
8200 Veszprém, Tartu u. 6.

mnb.hu

©MAGYAR NEMZETI BANK

1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 9.